

Pedagógiai Program

Székhely: 2151 Fót, Kalász utca 5.
Telephely: 2151 Fót, Bánya u. 17.

OM: 201615

Legitimációs eljárás	
<u>Készítette az Intézményvezető</u> 2018.08.30	<u>Elfogadta a nevelőtestület: 2018.08.30</u>
<u>Megismerte és véleményezte szülői szervezet: 2018.08.30</u>	
<u>Jóváhagyta az intézményvezető</u> 2018.08.30	
<u>Jóváhagyta a fenntartó: 2018.08.31</u>	
A dokumentum nyilvános megtalálható az óvodavezető irodájában	
Hatályos: 2018.09.01-től	Érvényes: A kihirdetés napjától
Verziószám: 5.	

Tartalomjegyzék

Tartalomjegyzék

1. BEVEZETÉS	6
1.1. Nevelési alapelveink:.....	8
1.2. Óvodánk nevelési céljai:.....	8
1.2.1. A Montessori pedagógia cél és feladatrendszere:	9
1.2.2. Általános elvek.....	10
2. GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP	11
2.1. Óvodaképünk.....	11
2.2. Gyermekképünk.....	12
3. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI.....	13
3.1. Személyi feltételek	13
3.2. Tárgyi feltételek, eszközök és felszerelések.....	14
3.3. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE.....	17
3.3.1. Napirend	17
3.3.2. Hetirend	18
3.4. Nevelőmunka tervezése.....	18
3.5. Az óvoda kapcsolatai.....	19
3.5.1. Együttműködések kialakítása az óvodán kívüli szervezetekkel.....	19
3.5.2. Óvoda – iskola átmenet támogatása	19
3.5.3. Szülőkkel való kapcsolattartás, együttműködés.....	19
3.5.4. Bölcsőde, családi napközi	20
3.5.5. Iskola.....	20
3.5.6. Óvodán kívüli intézmények	21
4. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI.....	21
4.1. EGÉSZSÉGES ÉLETMÓDRA-, KÖRNYEZETTUDATOSSÁGRA NEVELÉS, GONDOZÁS	25
4.2. AZ ÉRZELMI AZ ERKÖLCSI ÉS A KÖZÖSSÉGI NEVELÉS BIZTOSÍTÁSA.....	29
4.3. HAGYOMÁNYOK.....	32
4.4. AZ ANYANYELVI AZ ÉRTELMI FEJLESZTÉS ÉS NEVELÉS MEGVALÓSÍTÁSA	34
4.4.1. Anyanyelvi nevelés.....	34
4.4.2. Értelmi nevelés biztosítása.....	36
5. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS	40
5.1. Játék.....	40
5.2. VERSELÉS, MESÉLÉS.....	43
5.3. ÉNEK, ZENE, ÉNEKES JÁTÉK, GYERMEKTÁNC	46
5.4. RAJZOLÁS, FESTÉS, MINTÁZÁS, KÉZI MUNKA	49
5.5. A KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSE	52
5.6. MATEMATIKAI TARTALMÚ TAPASZTALATOK.....	55
5.7. MOZGÁS	57
5.8. MUNKA JELLEGŰ TEVÉKENYSÉGEK.....	59
5.9. A TEVÉKENYSÉGEKBEN MEGVALÓSULÓ TANULÁS	62
6. A FEJLŐDÉS VÁRHATÓ EREDMÉNYE	64

7. A GYERMEK- ÉS IFJÚSÁGVÉDELEMMEL ÖSSZEFÜGGŐ NEVELÉSI TEVÉKENYSÉGEK.....	66
8. A GYERMEKEK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLVA.....	68
9. A KÖRNYEZETI NEVELÉS ELVEI	68
10. AZ EGÉSZSÉGNEVELÉS ELVEI	69
11. BALESETMEGELŐZÉS	71
12. A GYERMEK KOMPETENCIÁINAK ELLENŐRZÉSE	71
13. INTÉZMÉNYI, PEDAGÓGUS, ÓVODAVEZETŐ ÉRTÉKELÉS.....	72
14. ZÁRÓ GONDOLAT	72
15. ÉRVÉNYESSEGI NYILATKOZAT.....	73
LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK.....	74

A Pedagógiai Program jogszabályi háttere:

- A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény
- A kormány 363/2012. (XII.17.) kormányrendelete az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról
- 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 2011. évi CLXXIX. törvény a nemzetiségek jogairól
- 1997. évi XXXI. törvény a gyermekvédelemről és gyámügyi igazgatásról
- 32/2012. (X. 8.); 22/2013. (III.20.) EMMI rendelet a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról
- 15/1998. (IV.30.) NM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről
- Az 1998. évi XXVI. Törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségének biztosításáról
- 326/2013 (VII.30.) Kormányrendelet
- 137/2018. (VII. 25.) Kormányrendelettel
- Az óvoda hatályos Alapító Okirata
- Nevelőtestületi határozatok
- Fenntartói utasítások
- Önértékelés és Tanfelügyeleti ellenőrzési kézikönyvei és útmutatói

AZ ÓVODA HIVATALOS ADATAI

Az óvodánk hivatalos elnevezése: Angolpalánta Montessori Óvoda

Az óvoda székhelye: 2151 Fót, Kalász utca 5.

Telephelye: 2151 Fót, Bánya u. 17.

Óvodavezető: Szabó Heléna Mária

Elérhetőség: telefonszám: 06-30-343-16-67

e-mail címe: info@angolpalanta.com

web oldala: <http://www.angolpalanta.com>

Intézmény OM azonosítója: 201615

Az Óvoda elnyerte a Montessori Minősített Óvoda címet 2012. évben a Magyarországi Montessori egyesülettől.

Az Óvoda a kisgyermekkorú környezeti nevelés terén végzett tevékenysége elismeréseként a 2016-ban első alkalommal megkapta a **Zöld Óvoda** címet.

Az óvodai csoportok száma: székhelyen: 1 vegyes életkorú csoport
telephelyen: 2 vegyes életkorú csoport

Az óvoda nyitva tartása: Ötnapos munkahétben naponta 7.00-tól 17.00-ig

Az óvoda ellátási területe: Körzethatárral nem rendelkezik Magyarország egész területéről, de elsősorban Fót és az azt körülvevő agglomerációból fogad gyermeket.

Az óvoda jogállása: Az intézmény önálló jogi személy. Állami, önkormányzati feladatokat átvállaló, az Angolpalánta Nonprofit Kft. által fenntartott önálló nevelési- oktatási intézmény.

Az óvoda alaptevékenysége: Iskolai előkészítő oktatás - óvodai nevelés

Az óvoda alapító okirat kelte: Székhely: 2011.augusztus 15.

Telephely: 2014. május 10. – 1. csoport

2017. május 22. – 2. csoport

Intézmény alapító okirat szerinti feladat:

Elsősorban Fót és agglomerációjából érkező 3-7 éves gyermekek óvodai nevelése, napközbeni ellátása, étkeztetése. Három éves kortól a tankötelezettség kezdetéig az iskolába járáshoz szükséges fejlettségi szint eléréséig tartó óvodai nevelés. Az óvodai nevelés – az általános nevelési elveken túl – nagyobb hangsúlyt fektet a gyermekek Montessori nevelésre az egészséges életmódra nevelésre, a rendszeres testedzésre és a környezettudatos magatartás alakítására.

Óvodánk vegyes életkorú csoportjaiban vállalja a többi gyerekkel együtt nevelhető enyhe és középsúlyos sajátos nevelési igényű gyermekek integrált óvodai nevelését, úgy mint értelmi, beszéd fogyatékos, hallássérült, autizmus spektrum zavarral élő (integrálható), viselkedési - vagy magatartásszabályozási zavarral küzdő gyerekek. Csoportonként összesen három enyhe vagy középsúlyos sajátos nevelési igényű gyermek nevelhető.

Az óvoda felügyeleti szerve (szakmai, törvényességi):

Angolpalánta Nonprofit Kft. (1044 Budapest, Juliánus barát utca 32)

A fenntartó törvényességi, hatósági, szakmai felügyeleti szerve:

Pest Megyei Kormányhivatal Érdi Járási Hivatal Hatósági Főosztály Hatósági Osztály
2030 Érd, Budai út 7/b.

1. BEVEZETÉS

Világunkban történő rohamos változások, a modern élet kihívásai egyre sürgetőbbé teszik a gyermekek felkészítését az életre. Egyre nagyobb felelősséget jelent a szülők és az óvodapedagógusok részéről megőrizni a gyermekkor nyugalmát, derűjét és ugyanakkor felvértezni a gyermekeket mindazzal a tapasztalattal, amellyel eligazodhatnak a világban. Ahhoz, hogy gyermekeinkből sikeres felnőttek legyenek, akik jól boldogulnak a világban, három tényezőt tekintünk meghatározónak nevelésüknél:

1. Nélkülözhetetlen egy olyan **pedagógiai irányzat**, mely a gyermekek személyiségét helyezi a középpontba.
2. Formálni kell egy olyan **világszemléletet**, melyben a gyermekek eljuthatnak más kultúrák, értékek megismeréséhez.
3. Mindehhez kapcsolódjon a **környezettudatos és egészségnevelés**.
4. Az **egyenlő hozzáférést biztosítunk** a különböző fejlettségű, életkorú, ép és sérült gyermekek számára.
5. Megvalósítjuk az **egyéni szabott, differenciált fejlesztést**, a tehetséggondozást, a kiemelten tehetséges- és átlag feletti képességekkel vagy speciális képességek birtokában magas fokú kreativitással rendelkező, és a feladat iránti erős motivációjú, elkötelezettségű gyermekek részére.
6. Az **integráció a kiemelt figyelmet igénylő** (speciális nevelési igényű) gyermekek együttnevelését jelenti fejlődési zavart nem mutató társaival.

Reményeink szerint így a későbbi életkorban kapott hasonló nevelési hatásokkal együtt nem csupán felelős lokál patriótákká, hanem öntudatos világpolgárokká is válhatnak gyerekeink. Az óvodaalapítók, a fentiekben felvázolt távlati célokhoz a Montessori¹ Pedagógiai Program alkalmazása mellett az egészséges életmódra és a környezettudatosságra nevelés kiemelésével találták meg azokat az értékeket, melyek az egészséges, harmonikus, kozmopolita eszmét valló személyiség kialakításához adják meg a lehetőségeket. Emellett a nevelési programba beépülnek a hazai óvodai gyakorlat értékei, legjobb tapasztalatai.

Montessori elveit alkalmazó óvodánkban a gyerekek:

- gyermek központú környezetben,
- minden érzékszervükön keresztül,
- egyéni ütemben, egyéni módon,
- spontán, megerőltetés nélkül tanulnak.

Megismerkednek konkrét és elvont fogalmakkal; fejlődik pozitív önképük, önbizalmuk, önállóságuk; megismerik környezetüket; fejlődik önmaguk, egymás és a világban létező dolgok elfogadása, azok iránti tiszteletük, önálló döntésképeségük, mivel maguk választják ki, mivel szeretnének foglalkozni. „**Segíts, hogy magam csinálhassam**” ezt a Montessoritól átvett pedagógiai elvet tekintjük nevelési programunkban elsődlegesnek.

¹ Dr. Montessori Mária 1870-ben Olaszországban született; az első olasz orvosnő. Pályája elején Róma nyomornegyedeiben hátrányos helyzetű gyerekekkel dolgozott. Alkalma nyílt megfigyelni és lejegyezni hogyan tanultak, cselekedtek és reagáltak a gyerekek mindennapi életükben. Megállapításaira alapozva új technikákat és eszközöket hozott létre a gyerekek képességeinek fejlesztésére az élet és a tanulás minden területén. Ez magában foglalja az elméleti tanulást, a gyakorlati életet, a társadalmi érintkezést és a környezet gondozását is. Olyan teljes és átfogó nevelési módszert alakított ki a test, az elme és a lélek fejlesztésére, mely minden kultúrában, minden időben alkalmazható, működtethető. Dr. Montessori hitte, hogy a gyermek elméje az első hat évben a legérzékenyebb és leghatékonyabb. Spontán módon, természetesen és élvezettel tanul.

KÜLDETÉSNYÍLATKOZAT

„Segíts, hogy magam csinálhassam”

/Montessori Mária/

Óvodai nevelésünk célja a gyermekek harmonikus, sokoldalú fejlődésének elősegítése. Nevelési módszerben követendőnek a Montessori alapelveket tekintjük melyben helyet kap a környezettudatos szemléletű nevelés valamint a korai idegen nyelv elsajátítás. Célunk az, hogy a gyermek megtanuljon harmóniában élni a természettel, közvetlen környezetével, mint annak aktív résztvevője. Kíváncsi legyen a világra, ismerjen meg különböző kultúrákat, legyen önálló, nyitott és befogadó.

Nevelésünk célja:

- a Montessori szemlélet által meghatározott érték közvetítés
- a környezeti kultúra kialakítása
- ökológiai gondolkodás megalapozása

Feladatunknak tartjuk:

- a környezeti neveléshez szükséges érzelmi alapok kialakítását, erősítését
- pozitív viselkedési és magatartásformák fejlesztését
- helyes szokásrendszerek kialakítását
- természet és környezet szemlélet formálását

Kívánjuk, hogy óvodásaink váljanak környezetükben jól tájékozódó, azt védő, szépítő és szerető gyermekké, felnőtté.

A nevelésünk családi, derűs légkörben folyik, figyelembe veszi a gyermekek személyiségjegyeit, életkori és egyéni sajátosságait. További célunk még az iskolai munkához szükséges fejlettség elérése és olyan szociálisan kulturált, a társadalmi normáknak megfelelő gyermekek nevelése. Folytatjuk a család szeretetteljes nevelőmunkáját, amelyet azonban teljesen új módon kiegészítünk, és tovább fejlesztünk. Óvodánkban biztosítjuk a nyitottságot, az óvoda életébe való betekinthetőséget. Pl. nyílt napok, nyílt hetek, ünnepélyek, közös kirándulások, programok alkalmával.

1.1. Nevelési alapelveink:

Hazánk neveléstörténeti értékei és óvodai gyakorlata, a nemzeti sajátosságok, a Montessori szellemiség, az óvadás gyermekek nyelvi fejlesztése és a gyermeki jogok érdekében az alábbiakban határozzuk meg óvodánkban a pedagógiai feladatellátás alapelveit:

- Az óvodai nevelésnek a gyermekek személyiségének optimális fejlesztésére kell irányulnia.
- A család nevelő szerepét az óvoda csak kiegészíteni tudja, pótolni nem.
- A gyerekeket különleges jogok, és védelem illeti: az elfogadó szeretet és a segítség gyakorlása által.
- A gyermekek fejlődését genetikai adottságok és az érés jellegzetes fiziológiája, az ösztönös és tervezett környezeti hatások együttesen befolyásolják.
- A gyereknek életkori szakaszonként, egyénenként változó testi és lelki igényeik vannak.
- Az óvoda-iskola átmenet megkönnyítése három éves folyamat kell hogy legyen.
- A gyermekek kialakulatlan egyéniségek, eredeti adottságaikat és tulajdonságaikat figyelembe kell venni.
- A kompetencia alapú nevelésnek különböző nevelő – fejlesztő hatékonysága eltérő a fiziológiásan meghatározott életszakaszokban.
- Az óvodai környezet arculata és a pedagógusok meghatározó hatásúak a gyerekekre, mint fejlődő személyiségre.

Az óvodai nevelés általános feladatai:

az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése. Ezen belül:

- az egészséges életmód alakítása,
- az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés,
- az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

1.2. Óvodánk nevelési céljai:

Nevelésünk célja egy olyan boldog, harmonikus gyermeki személyiség kialakulásának elősegítése, aki képes anyanyelvének birtokában és segítségével közvetlen környezetében tájékozódni. Mindezt toleráns, elfogadó környezettudatos magatartási minták segítségével, családi, derűs légkörben folytatott nevelőmunkával, változatos tevékenységekkel szeretnénk megvalósítani, melynek során gyerekeink számára az óvoda iskola átmenet is sikeresebb lesz. Nagy hangsúlyt fektetünk a jövőben

- a nevelő munkában a nemzeti identitástudat erősítésére,
- a hazához való kötődésre, valamint
- az egészséges életmód hangsúlyosabb kialakítására.

A sajátos nevelési igényből adódó hátrányok csökkentése, egészségügyi, pedagógiai rehabilitációs, habilitációs foglalkozások biztosítása.

A sajátos nevelési igényű gyermek joga, hogy különleges bánásmód keretében állapotának megfelelő pedagógiai, gyógypedagógiai ellátásban részesüljön attól kezdődően, hogy igényjogosultságát megállapították

1.2.1. A Montessori pedagógia cél és feladatrendszere:

Ezt a célt szolgálja a Montessori pedagógia cél és feladatrendszere is, mely többek között így szól: *nyugodt, békés légkörben, egymással toleráns, segítőkész, tevékeny gyermekek nevelése. A pedagógus magatartásával és a környezettel biztosítja az egészséges életvitelt, a gyerekek szocializációját, képességeik differenciált fejlesztését, érzelmi világuk gazdagítását, a szép iránti vonzalmuk kialakítását. Saját tapasztalatok alapján tegyenek szert minél biztonságosabb alapvető ismeretre, problémamegoldó gondolkodásra. Leljenek örömet az ismeretszerzésben, a kreativitásban, önmaguk fejlesztésében. Ismerjék, szeressék és védjék a természetet.*

Vegyék észre mindenütt a szépet, tudjanak gyönyörködni a művészeti alkotásokban. A kölcsönös megértés és szeretet, az interakciók, önmaguk és egymás megismerésének, közös élményeknek eredményeképpen alakítsanak ki harmonikus gyermekközösséget. Legyenek boldog gyerekek!

Az óvodában elsődleges feladatok közé tartozik az *önállóság fejlesztése*. Ezt szorgalmazzuk a mindennapi élet során, ezt segíti közvetlenül néhány Montessori eszköz alkalmazása és minden eszköz használatának a módja. A gyermekek saját tevékenységük által tanulnak, többnyire maguk önállóan javítják ki hibáikat.

A szociális magatartás fejlesztésének érdekében minden csoportban minden egyes Montessori eszközből csak egy van, hogy a gyermekek megtanulják egymást kivárni, a másik foglalatosságát tisztelni. Alapszabály, hogy egymást nem szabad zavarni, bántani, nem szabad rombolni. Egymás eredményeinek örülni, segíteni csoportjainkban általános szokássá kell, hogy váljék. A Montessori pedagógia célja *az összetartozás, az egymásra figyelés, az önfegyelem és felelősségtudat fejlesztése*.

Minden egyes gyermek *külön személyiség*. Először a pedagógusnak kell vele jó kapcsolatot kialakítani, egyidejűleg elvezetni azokhoz a kisgyermekekhez, akikkel feltételezhetően szívesen játszik majd együtt.

A gyermekek közötti kapcsolatokat ápolni, erősíteni kell. Az egyre több kapcsolat rendszerre szerveződik, a közös munkák, játékok, a közös éneklés, mesehallgatás, séták, az események, élmények, majd emlékek összekötik a csoportot. Ezek után a *gyermekek egyre gyakrabban használják a "mi", "mienk", "nálunk" kifejezéseket, ami az összetartozás, később a közösség tudatosulását jelzi.*

A szociális magatartás fontos eleme a *másság elfogadására nevelés, a tolerancia fejlesztése a mindennapi életben az ismeretek elsajátításának segítségével*. Ehhez kapcsolódik a növények és állatok szeretete, gondozása, védelme: *a természet szeretetére nevelés*.

Önálló gondolkodásra, döntésre, választásra, önellenőrzésre, összefüggések felfedezésére nevel a játék/munka a Montessori eszközökkel. Mindehhez kapcsolódik a *beszédképesség fejlesztése és az írott nyelv megismerésének lehetősége*.

A megfigyelés képességét fejlesztjük a Montessori eszközök alkalmazásával és a mindennapi élet mozzanataiban.

A munka szeretetét fejlesztjük a szép munkaeszközök és az eredmények elismerése által.

Ismerjék fel a munka szükségességét és értelmét.

Az esztétikai érzék, a szépség szeretetének fejlesztése valósul meg a környezet szépsége, a mindennapi élet szokásainak kialakítása, a természet szépségeinek észrevételezése, a rajzolás, formázás és egyéb művészeteket megalapozó tevékenységek, az éneklés és zenehallgatás, a szép mozgások elsajátítása, a vers és mesemondás, stb. által.

A tanulás és tudás szeretetét fejlesztjük a szórakoztató, a sikert és örömet hozó fejlesztő eszközök és játékszerek alkalmazásával, a szép könyvek nézegetésével, kérdéseiknek komoly megválaszolásával.

A gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlődésének neveléssel történő biztosítása.

A gyermekek személyiségének kibontakozása: a testi, életmódbeli, érzelmi gazdagság, társas kapcsolatok és az értelmi érettség kialakítása.

A gyermeki aktivitás, motiváltság, kíváncsiság ébrentartása és kielégítése, a kreativitás előtérbe helyezése és a kompetenciaérzés kialakítása, fenntartása.

Az életkori sajátosságok és az eltérő egyéni fejlődési ütemhez igazított *módszerek* alkalmazása.

Az egészséges életmódot megalapozó szokásrendszer és gondozás megvalósítása. Az egészségvédelem az egészség megóvása alapvető értéként épüljön be személyiségükbe.

Az érzelmi biztonság érdekében a derűs, szeretetteljes óvodai légkör garantálása, a gyerekek testi egészségének erősítése, az ideális énkép kialakítása.

Az óvó-védő és szociális funkció betöltése, a szociális magatartás, társas együttélés szabályainak követése, a pozitív tulajdonságok értékelése, a másság tisztelete.

A játéktevékenységgel a fejlettségi állapothoz igazodó műveltségtartalmak közvetítése; a komfortérzés megteremtése.

A személyiségfejlesztéséhez szükséges személyi és tárgyi környezet kialakítása.

A gyermekek önfegyelmének, egymásra figyelésének, és felelősségtudatának fejlesztése, az akarati nevelés, tevékenységekben eredményre törekvés.

Az esélyegyenlőség megteremtése, a hátrányok csökkentése, a gyermeki előítélet-mentesség kialakítása, a segítségnyújtás megtanulása.

A tágabb és szűkebb környezet közvetlen, tapasztalati úton történő megismerésével *a gyermekek tiszteljék a környezetet, és bátran alakítsák azt* anélkül, hogy kárt okoznak benne így kívánjuk megalapozni a *környezettudatos viselkedését*.

1.2.2. Általános elvek

- A gyermeket – mint fejlődő személyiséget – szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem illeti meg.
- A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, és ebben az óvodák kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet töltenek be.
- Az óvodai nevelésnek a gyermeki személyiség teljes kibontakozásának elősegítésére kell irányulnia, az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásával; oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen színvonalas nevelésben.
- Az óvodai nevelésben megjelenhetnek a különböző – köztük innovatív – pedagógiai törekvések.
- Az alapprogram biztosítja az óvodapedagógusok pedagógiai nézeteinek, értékrendjének és módszertani szabadságának érvényesülését, megkötéseket csak a gyermek érdekének védelmében tartalmaz.

2. GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP

2.1. Óvodaképünk

Az alapprogram szerint a gyermeknek sajátos, életkoronként (életkori szakaszonként) és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak. A személyiség szabad kibontakozásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezet szerepe meghatározó. Az óvodai nevelés gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítésére törekszik, biztosítva minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, és meglévő hátrányai csökkenjenek. Nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.

Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család. Az óvoda a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig. Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszere és tárgyi környezete biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit. Az óvodai nevelés célja az, hogy elősegítse

- az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlődését,
- a gyermeki személyiség kibontakozását,
- a hátrányok csökkenését,
- az életkori és egyéni sajátosságok kibontakoztatását, valamint
- az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével (ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek) ellátását is.

A pedagógiai tevékenységrendszere és tárgyi környezete segíti a gyermekek környezettudatos magatartásának kialakulását.

Intézményünk sikerorientált, készségfejlesztő módon érték közvetítő, mely tiszteletben tartja a gyermekek egyéni sajátosságát, jogait, tudatosan épít a gyermeki aktivitásra és alkotásra. A 3-7 évesek testi és lelki fejlődésében számos kölcsönhatás figyelhető meg: ha szeretettel, figyelemmel, örömmel, pozitív érzéssel és gondolatokkal vesszük körül a gyermekeket, akkor az kedvezően hat érdeklődésükre, az érzékelés intenzitására.

Az óvodai nevelésünkben alapelv, hogy:

- a) a gyermeki személyiséget elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezze;
- b) a nevelés lehetővé tegye és segítse a gyermek személyiségfejlődését, a gyermek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását;
- c) az óvodai nevelésben alkalmazott Montessori pedagógiai hatásoknak a gyermek személyiségéhez kell igazodniuk.

Az óvodai nevelésben alapelv a gyermek személyiségének elfogadása, tiszteletben tartása, szeretete, a személyiségfejlődés, az egyéni készségei és képességei fejlesztésének támogatása.

Az óvodai nevelés az alapelvek megvalósítása érdekében gondoskodik (többek között):

- a gyermeki szükséglet kielégítéséről;
- érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről;
- testi, szociális és értelmi képességek egyéni és életkor-specifikus alakításáról;
- a közösségekben végezhető sokszínű - az életkornak és fejlettségnek megfelelő - tevékenységről, különös tekintettel, a mással nem helyettesíthető szabad játékról;
- életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó megfelelő műveltség tartalmak és emberi értékek közvetítése;

- a kisgyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi, tárgyi környezetről.
- Biztosítjuk az óvodás korú gyermek fejlődésének és nevelésének optimális feltételeit.

Az óvoda egyedi arculatát a nevelőtestületben tevékenykedő, nevelni tudó és akaró óvodapedagógusok határozzák meg.

A nevelés középpontjába a gyermeket állítjuk, az egyén meglévő összes belső értékének kibontakoztatására törekszünk, az értékek hatásait a szűkebb és a tágabb emberi közösség tagjaira is kiterjesztjük.

2.2. Gyermekképünk

A gyermekek erős tevékenységi vágyából fakadóan engedjük őket tevékenykedni és önmagukat a maguk fejlődési üteme szerint sokoldalúan kifejezni. "Én nem akarom, hogy engemet kiszolgáljanak" idézi a gyermeket Maria Montessori. Minden gyermek egyedi, egyszeri és megismételhetetlen személyiség, ezért tiszteletet érdemel, joga van megkapnia azt, amire fejlődéséhez szüksége van. Ennek a fejlődésnek alapvető feltétele a gyermeki öröm, melynek több forrása van: a mozgás, az esztétikum, a tudás, és legfőképpen a szeretet.

Milyen legyen ez a gyermek?

- Egészséges, kiegyensúlyozott, önálló, alkalmazkodó, kapcsolatteremtő, barátkozó, érdeklődő, játékos, tevékeny, kreatív, empatikus, toleráns, segítőkész, céltudatos.
- Minden gyermek a saját képességeihez mérten, annak figyelembevételével nevelhető, fejleszthető.

A felnőttek tetteikkel sugározzák a feltétel nélküli szeretetet, s azt a gyermeknek oly fontos biztonságérzetet, "hogyan tisztellek Téged, fontos vagy nekem, csakis Rád figyelek és segítek Neked, ha szükséged van a segítségemre."

Nevelőmunkánk során arra törekszünk, hogy az óvodások okos szeretetben, érzelmi biztonságban, szabad, nyugodt légkörben sok szép élménnyel gazdagodva élvezzék az óvodában töltött éveiket. Szép emberi tulajdonságokat, egymást tisztelő, megértő, segítőkész, helyes viselkedési normák alapjainak lerakására törekszünk, szeretetteljes, de következetes, játékos pedagógiai módszerek alkalmazásával.

Óvodáskorban a cél a **játékos formában történő komplex készségfejlesztés, amely révén minden gyermek képessé válik az egész életén át tartó tanulásra.** A gyermekek számára különösen fontos az élmény és az öröm hozzákapcsolása a tágabb értelemben vett tanulás folyamatához, a folyamatban való aktív részvétel lehetőségének biztosításával, valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével.

Nevelési programunkat áthatja a kompetenciafejlesztés: az óvoda – iskola átmenet, az integráció, érzelmi – erkölcsi nevelés és a játék, az óvoda – család együttműködése. Pedagógiai meggyőződésünk: **Segíteni a gyermek aktivitását a legvégső határokig, de nem kiszolgálni, hanem ahhoz segíteni, hogy önálló legyen.**

3. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI

3.1. Személyi feltételek

Az óvoda pedagógia programjának megfelelően követelmény a külön ismerettel rendelkező Montessori pedagógiában, egészséges életmódot és környezetvédelmet alaposabban ismerő az a kompetencia nevelés jártas óvodapedagógusok alkalmazása. Pedagógiánkat az inkluzivitás jellemzi, mely lehetőséget nyújt a szabad személyiség kibontakoztatására, a befogadásra, elfogadásra és differenciálásra.

Az óvodapedagógusi tevékenységnek és az óvoda működését **segítő, nem pedagógus alkalmazottak összehangolt munkájának hozzá kell járulnia az óvodai nevelés eredményességéhez.**

A sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztése **speciálisan képzett szakember közreműködését igényli.**

Az óvoda reggel 7:00 - tól este 17:00 - ig tart nyitva. (8 óra előtt és 16:30 óra után ügyeletet biztosítunk). Az óvoda egész napos nyitva tartásához igazodva minden óvodai csoportunkban 2 felsőfokú szakirányú (óvodapedagógus) végzettségű pedagógus végzi a nevelőmunkát heti váltásban, mellettük 1 dajka segíti a nevelő-oktató munkát, az intézményben pedig egy segítő pedagógiai asszisztens tevékenykedik, aki a gondozási, nevelési és oktatási feladatokban asszisztál. Ezen kívül logopédus, gyógypedagógus a sajátos nevelési igényű gyermekek neveléséhez szükséges speciális képzésben részesült szakember dolgozik.

Nevelőtestületünk az alábbi szakmai kompetenciákkal rendelkezik: óvodapedagógusi főiskolai végzettség, vezető óvodapedagógusi szakvizsga, Montessori pedagógia szakismerete, fejlesztőpedagógia szakismeret.

Az óvodapedagógusok magatartásának meg kell felelni a következő pedagógia elvárásoknak:

- A gyermeket szerető pedagógusnak feladata a gyermekek megfigyelése, ennek alapján a gyermekek mély ismerete.
- Minden gyermekben meg kell látnia a jót, a fejlődés lehetőségét.
- Figyelembe kell venni a gyermekek sajátosságait, különböző adottságaikat, és a szociális háttérét.
- Mindenkor fel kell ismernie a segítségnyújtás megfelelő idejét és mértékét, a fejlesztés módját és feladatait.
- Tisztelni kell a gyermekben az embert és egymás tiszteletére kell nevelni őket.
- Megjelenése legyen mindig esztétikus, csinos. Szava halk, beszéde helyes és kedves, de nem kedveskedő.
- Minden gyermekcsoport életét két óvodapedagógus irányítja. Az óvónői párok tudjanak együtt tervezni, tudjanak összehangoltan, feladatokat megosztva dolgozni. Legyenek képesek nevelési elveiket és nevelési gyakorlatukat egyeztetni.

Az óvodapedagógusoknak legyen igényük az önművelésre, a körülményekhez képest teremtsenek lehetőséget a szakmai tájékozottságuknak, szaktudásuknak fejlesztéséhez.

A vállalt célok teljesítéséhez a következő szakismeretek megszerzését preferálja nevelőtestületünk: Montessori pedagógia, fejlesztőpedagógia, minőségirányítási ismeretek, gyermekvédelem, szakértő, drámapedagógia, kompetencia – alapú oktatási képzések.

Legyen elkötelezett a Montessori pedagógia kompetencia alapú nevelés- oktatás iránt. Fontosnak tartjuk az önképzést, és a továbbképzést, melynek irányultságát a szakmai elvárásoknak, és a Pedagógiai Programunknak megfelelően határoztuk meg.

Az óvodavezető felelős az intézményben folyó pedagógiai, tanügy igazgatási és önértékelési feladatokért. Támogatja a minősítési és tanfelügyeleti eljárásokat. Megszervezi és ellenőrzi az önértékelési folyamatot. Menedzseli az óvodát. Biztosítja a működéshez szükséges feltételeket a fenntartó jóváhagyásával.

Az óvodavezető mellett óvodatitkár dolgozik. Az óvodapedagógusok munkáját és a gyermekek fejlődését szükség esetén gyógypedagógus és pszichológus segíti.

3.2. Tárgyi feltételek, eszközök és felszerelések

Óvodánk környezete

Óvodánk Fót családi házas övezetében helyezkedik el. A családok közötti szociológiai különbségek polarizáltak. A családok életkörülményeiről a következők mondhatók el:

- kertes családi házban - lakóparkban élők;
- egyszoba-konyhas komfort nélküli - összkomfortos lakásban élők;
- csonka családok - teljes családok - többgenerációs együttélés;
- egy gyermekes – 3 vagy több gyermeket nevelő családok;
- a szülők iskolázottságára jellemző, hogy akad olyan, aki az általános iskolát sem fejezte be, míg az egyetem, főiskolát végzett szülők száma is jelentős;
- munkanélküli - egy keresetből élő – aktívan dolgozó teljes családok;
- a családok egy része szabadidejét tartalmas, közös tevékenységekkel tölti el (pl.: kirándulás, múzeumlátogatás, stb.) míg a többiek legfontosabb közös időtöltése a televízió és videó nézése; jelentős a hátrányos helyzetű és veszélyeztetett helyzetű gyermekek (családok) száma.

Helyiségek székhelyen, telephelyen:

Helyiségek funkciója	Száma	Felszereltsége
Csoportszobák	3	A program megvalósításához szükséges játékok, eszközök, berendezési tárgyak. Csoportszoba eszközei, felszerelései: gyermekcsoportonként, gyermeklétszám szerint.
Gyermeköltöző	3	Öltözőszekrények, cipős szekrények.
Gyermekmosdó	3	Gyermekméretű wc-k és mosdókagylók, zuhanytálca.
Egyéb raktár, szertár	1+1	A tevékenységekhez használt eszközök tárolása.
Fejlesztő - logopédiai szoba	1	Sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztéséhez szükséges eszközök.
Vezetői szoba, nevelői szoba	1	Székhelyen a vezetői irodában, számítógép, nyomtató, telefon, internet hozzáférés, fénymásoló.
Szülők fogadására kijelölt helyiség.		Szülők fogadására alkalmas hely.
Tálalókonyha és hozzá tartozó helyiségek.	3	HACCP közétkeztetési minőségbiztosítási rendszernek megfelelő berendezés.
Felnőtt öltöző, mosdó, zuhanyzó.	3	Öltözőszekrények. Takarításhoz, tisztításhoz használt eszközök.

OM: 201615

Játszóudvar	2	Füves játszóterület, babakáz, vár, mérleghinta, rugós játék. Veteményes, virágoskert. 78/2003. (XI. 27.) GKM-rendelet 7. §-ban foglaltaknak megfelelően ezt a vizsgálatot csak államilag akkreditált, kijelölt szervezet végezheti
Orvosi szoba	1	Berendezése, felszerelése a vonatkozó jogszabályban előírtak szerint. 26/1997.(IX.3.) NM rendelet előírásai szerint.
Egyéb felszerelések		
Tisztálkodási és egyéb felszerelések	megfelelő mennyiségben	Felnőttek eszközei, felszerelései: az óvoda higiénés tisztaságához a felnőtt munkavégzéshez szükséges takarítószeres, tisztítószeres, szerszámok, műszaki eszközök. Gyermekek eszközei, felszerelései: gyermeklétszám szerint, fésű, fogkefe, fogmosó pohár, körömkéfe, személyes textíliák (törülköző, ágynemű, egyéb tároló zsákok).
Nevelőmunkát segítő játékok, eszközök	Játékok Mozgáskultúra Ének, zene, énekes játék, gyermektánc Anyanyelvi fejlesztés Értelmi képességeket Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka Külső világ tevékeny megismerése Munka Montessori eszközök	Játékok, játékeszközök, különféle játékformák eszközei: mozgásos, egyéb játékok eszközei, dramatizálás, bábozás, barkácsolás gyermeklétszám szerint. Mozgásfejlődést segítő mozgásigényt kielégítő eszközök: tornatermi, csoportszobai, udvari eszközök gyermeklétszám szerint. Zenei fejlesztő eszközök, gyermeklétszám szerint. Kommunikációs képességek fejlesztésének eszközei: a program szerinti. A képességeket a kreativitást és speciális fejlesztő anyagok, eszközök. Fejlesztő anyagok, eszközök. Természeti, emberi, tárgyi környezet megismerését elősegítő eszközök, anyagok. Önkiszolgálás, naposi munka, környezet rendbe tartásához szükséges eszközök.

Pedagógiai Programunkat a csoportszobák Maria Montessori pedagógiájából eredendő berendezés határozza meg: gyermekméretű bútorok, nyitott polcok, természetsarok, mesesarok, gyermekméretű eszközök az önkiszolgáláshoz, takarításhoz, állat- és növénygondozáshoz. Mindezekhez tartozik a babaszoba-babakonyha, hagyományos óvodai játékszerek, rajz- és barkácsoló eszközök.

Rendelkezünk a Montessori didaktikai eszközök teljes tárával, emellett sajátos követelmény a Montessori játékeszközök folyamatos frissítése, új eszközök készítése.

Montessori pedagógiában rendkívül fontos szerepe van a környezetnek.

Alapelvek:

- Az eszközök és a játékok a gyermekek számára elérhető helyen legyenek.
- A csoportszoba szép legyen, mert a szépség derűt sugároz.
- Maria Montessori alapvetőnek tartja a rendet. Minden eszköznek állandó helye van.
- A Montessori eszközöket nyitott polcokra helyezzük. A polcok közelébe egy-két kisebb asztalt állítunk, és biztosítjuk a szabad területet, ahova a gyermekek kis szőnyegeiket letehetik, ha a földön akarnak játszani.

Fejlesztő játékok és a Montessori eszközök:

Azokat a játékokat soroljuk ide, amelyeket meghatározott céllal fejlesztettek ki. Csoportjainkban a legfontosabb fejlesztő játékok a Montessori eszközök.

A Montessori eszközökkel szemben támasztott általános követelmények:

- legyenek szépek, hogy ezáltal is motiválják a gyermekeket a cselekvésre,
- meghatározott ismeret vagy képesség kialakítását segítsék elő,
- exponáljanak mindig valamilyen problémát, tartalmazzák a megoldás kontrollját, mert ezáltal a gyermekek maguk vehetik észre tévedéseiket és így azt maguktól javíthatják ki.
- A csoportokban minden eszközből csak egy található, ezáltal gyermekeket toleranciára, türelemre készíteti.

Montessori eszközök célja:

Az eszközök segítségével a gyermekek megismerik a világ tulajdonságait: tiszta fogalmakat alkotnak életkoruknak megfelelően, konkrét tapasztalat alapján, és ugyanakkor fejlődnek képességeik, gondolkodási műveleteket végeznek, eleinte az eszközökkel és azok által eljutnak az összefüggések felismeréséhez, kezüket előkészítik a finom motorikus mozgást kívánó írásra.

A különböző kultúrák megismerésére *berendeztünk egy úgynevezett „Nagyvilág” szobát, ahol havonta változtatjuk az éppen aktuális országra jellemző tárgyakat, dekorációt. A gyerekek maguk is részt vesznek a gyűjtő munkában, és otthonról hozott tárgyakkal és képekkel folyamatosan kiegészítik a kiállítást.*

Gyógypedagógiai fejlesztő szobákban az egyéni differenciált fejlesztéshez szükséges, manipulatív eszközök állnak rendelkezésre. A fejlesztőeszközöket biztosítjuk, és az intézményben a jövőben is biztosítani fogjuk.

A környezeti nevelés hatékonyságát egy állandó **természetsarok** is segíti, ahol a gyermekek rendelkezésére áll néhány nagyító, távcső, melyekkel benn illetve a szabadban közelről is megfigyelhetik a különböző általuk gyűjtött vagy behozott terményeket, természeti jelenségeket, állatokat, bogarakat. A természet sarok évszakonkénti cserélésével érzékeltetjük a környezet és az időjárás dinamikus változását.

3.3. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE

Csoportszervezési jellemzők

Az óvodai csoportok **osztatlan (vegyes) szervezésűek**. Ebben a csoportban nagy érzelmi biztonságot élnek meg a gyermekek. "Beszoktatás" - a régi értelmezés szerint e csoportokban nem létezik, a kicsik óvodai életének megkezdése zökkenő mentesebben zajlik. Az együttlét örömforrás, az átélt örömeknek, sikereknek "nagyobb a hőfoka". A testvérek együttléte érzelmi gazdagodást nyújt. A nagyok tudnak "anyáskodni" - a kicsik általuk is védettséget éreznek.

Óvodánkban maximálisan ki tudjuk aknázni az osztatlan (vegyes) csoportok előnyeit.

Az óvodapedagógusnak több lehetősége van a pozitív megerősítésekre, dicséretekre, természetes ösztönzésre. Intenzívebben segít a másság elfogadásában, ennek tudatos ébrentartásában. Tartalmasabb a csoport játéka. A testvérek "hazaviszik" és újrajátszhatják közös élményeiket. Tudnak róla beszélni, tudnak másnapra terveket szőni. Motiváltabbak a szerepjátéka.

Minden korosztály toleranciája optimálisan fejlődik. A kicsik számára a nagyok modellt, húzóerőt jelentenek. Sokoldalúan fejlődik a gyermekek énképe. A szocializációs folyamatok felgyorsulnak, stabilizálódásukra is nagyobb az esély. Nagyobb a kérdező és a közlési igény, a "kibeszélés" és megbeszélés lehetősége. Fokozódik a figyelmük egymásra. Lexikális tudásuk erőltetés nélkül sokszorozódik. Az együttlét erőfeszítésre, teljesítményre ösztönöz. Segíti és fejleszti a felelősségérzés kialakulását. Egészségesen fejleszti az összehasonlító és differenciáló képességet. Az ok-okozati folyamatok hamarabb tisztázódnak. A csoportokban jelen van a "kicsi voltam, nagy leszek", vagyis a múlt és a jövő.

3.3.1. Napirend

Nevelési cél az **adekvát és rendszeres életritmus**, a megfelelő napirend kialakítása. A helyes tisztálkodási és táplálkozási szokások kialakításában fontos szerepe van az óvodapedagógusoknak és a dajkáknak. A felfokozott mozgásigény a gyermek életkori sajátosságai közé tartozik. Ennek kielégítése az óvodapedagógus feladata.

Napirendünkben biztosítjuk a gyermekek számára annyira fontos nyugodt, elmélyült játékhoz szükséges feltételeket, mind az idő, mind a környezet szempontjából.

A szokások kialakításához szükséges egyfajta állandóság, amit a napi és heti történések állandó ritmusa alapozza meg. A gyermek igényeihez alkalmazkodva segítjük őket a napszakok a hetek, hónapok és évszakok érzékelésben.

A napirenden belül a legtöbb időt a játék kapja. Mindez biztonságot jelent a gyermek számára.

Javasolt napirend

7.00*-9.00	Érkezés, reggeli, szabad játék
9.00-9.30	Köridő – csendgyakorlat, aktualitások, közös ügyek
9.30-10.45	Montessori foglalkozás, kézműves tevékenység, játék
10.45-11.00	Tízórai gyümölcssevés
11.00-11.45	Levegőzés, játék a kertben
11.45-12.30	Készülődés az ebédhez, ebéd
12.30-15.00	Mese, pihenés, alvás vagy csendes játék
15.00-15.30	Ébredés, Testnevelés, Montessori játék,
15.30-17.00*	Uzsonna, szabad játék a szülők érkezéséig

*A fenntartó a szülők igénye alapján minden évben meghatározza a nyitva tartás idejét, amit a

házi rendben és az éves munkatervben rögzítünk.

Az idő optimális kihasználása érdekében nyári időszakra más napirendet alakítunk ki.

3.3.2. Hetirend

A hetirend a folyamatosságot, a rendszerességet, a nyugodt légkört teremti meg az óvodai csoportban. Lehetőséget nyújt a szokásrendszer segítségével az óvodások napi életének megszervezéséhez, melyet az egész nap folyamán óvodapedagógus irányít.

Figyelünk arra, hogy minél rugalmasabb és alkalmazkodóbb hetirendet állítsunk össze.

Jusson idő a gyermeki tevékenységek, ötletek és javaslatok meghallgatására, kipróbálására vagy közös megvitatására. A rugalmasság a helyzethez való alkalmazkodást segíti elő, hogy a heti rend a gyermek életének észrevétlen szabályozója legyen.

	délelőtt	Délután
	Naponta ismétlődő tevékenységek: verselés, mesélés, rajzolás, festés, mintázás, kézi munka, mindennapi frissítő mozgás,	
Hétfő	Montessori fejlesztés – külső világ tevékeny megismerése, kozmikus nevelés	Játék Montessori eszközökkel
Kedd	Montessori fejlesztés – matematikai tartalmú tapasztalatok	Játék Montessori eszközökkel
Szerda	Montessori egyéni fejlesztés – verselés, mesélés, anyanyelvi nevelés, mozgás,	Játék Montessori eszközökkel
Csütörtök	Montessori fejlesztés – ének, zene, zenei nevelés, gyermektánc	Játék Montessori eszközökkel
Péntek	Montessori egyéni fejlesztés – rajzolás, festés, mintázás, kézi munka,	Farm program

3.4. Nevelőmunka tervezése

Célunk a **tudatos, tervszerű, a gyermekek fejlettségének megfelelő nevelési terv készítése.**

Formailag és a külalak esztétikája miatt többnyire számítógépen készül, vagy az elkészített táblázatokat kézírással töltjük ki. A csoportok év végi értékelései határozzák meg a következő nevelési év kiemelt feladatait, melyet a csoportnaplóban rögzítünk.

Nevelési év végén a csoportnaplókat lefűzzük.

Tartalmilag a kötelezően előírt adatokat tartalmazza.

Dokumentálással kapcsolatos feladatok

A tudatos pedagógiai munka tükröképét dokumentációnk adja.

Alapelvünk: Használhatóság! Dolgozzunk belőle!

Mutassa a pedagógiai előzményeket, a tervezett folyamatot és azt, amit sikerült megvalósítanunk.

Mindig a legegyszerűbb formát válasszuk. Rövid idő alatt kitölthető legyen (hosszú szövegezés helyett lényegre törő forma). Óvodai szinten a közösen kialakított, egységes szerkezetre törekedjünk. Az intézményi dokumentációk koherenciáját vegyük figyelembe.

Kötelezően vezetett szakmai, tanügy igazgatási dokumentációk a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet (90. § és 91. §) alapján:

- Felvételi és mulasztási napló:
A felvételi és mulasztási napló az óvodába felvett gyermekek nyilvántartására és mulasztásaik vezetésére szolgál.
- Óvodai csoportnapló
Az óvodai nevelés a pedagógiai munka legfontosabb dokumentációja. Tükröznie kell az óvodai nevelési programját.
- A gyerekek fejlődését nyomon követő dokumentum: a gyerekek személyiségi naplója, portfóliója. A gyermekek fejlődésének ellenőrzése, értékelése. Az óvoda a gyermek értelmi, beszéd-, hallás-, látás-, mozgásfejlődésének eredményét – szükség szerint, de legalább félévenként – rögzíti. Rögzíteni kell a gyermek fejlődését szolgáló intézkedéseket, megállapításokat, javaslatokat.
- Gyógypedagógusaink által használt dokumentumok: Munkanapló, Egyéni fejlesztési terv, gyógypedagógiai órarend, éves munkaterv, fejlődést nyomon követő mérőlapok, vizsgálatok - Differ, artikuláció, dyslexia szűrések, látás –hallás.

3.5. Az óvoda kapcsolatai

Jó kapcsolatot szeretnénk kialakítani a közelünkben lévő óvodákkal, iskolákkal, bölcsődékkal, családi napközikkal. A település önkormányzatával és a szakhatóságokkal időszakos kapcsolatot tartunk fel.

3.5.1. Együttműködések kialakítása az óvodán kívüli szervezetekkel

- Gyermekjóléti, családsegítő szolgálat
- Védőnői hálózat
- Szakmai szolgáltatók
- Civil szervezetek

Célunk, hogy e szervekkel-szervezetekkel való együttműködés eredményeképpen az esélyegyenlőségi pedagógiai célok megvalósuljanak. A különböző partnerekkel és szervezetekkel való kapcsolatunk, közös munkánk, erőfeszítésünk hozzásegíti a családokat és a gyermekeket a hátrányok csökkentéséhez, az életesély növeléséhez.

3.5.2. Óvoda – iskola átmenet támogatása

Az iskolai életmódra való felkészítés során fokozott hangsúlyt fektetünk a képességfelmérés (4 éves kori mérés) eredményeire, és az abból adódó feladatok figyelembevételével:

- a motivációra,
- a minél sokoldalúbb ismeretszerzési lehetőségre, a gyakorlás biztosítására a tanulási képességek megalapozása érdekében,
- a tudás és az alkotóvágy kialakítására, erősítésére a minél gyakoribb pozitív megerősítés módszerével.

Szülői értekezleten, egyéni megbeszéléseken, iskolákkal közösen tanácsadással segítjük a szülőket az iskolaválasztásban.

A gyermekek számára iskolalátogatást szervezünk.

Az iskolákkal kapcsolatot tartunk, és információt cserélünk a gyermekek haladási üteméről.

3.5.3. Szülőkkel való kapcsolattartás, együttműködés

Az intézményi közösségi életbe való beilleszkedés megkönnyítése érdekében, játszó délelőttöt szervezünk a gyermekeknek, ahol a szülők ismerkedhetnek az óvodával, és az itt folyó

pedagógiai munkával.

Minden szülővel személyes, közvetlen kapcsolatot alakítunk ki annak érdekében, hogy

- a szülők kérdéseikkel, bizalommal forduljanak a pedagógusokhoz és az óvoda vezetéséhez,
- megismerjük a családok szokásait, értékrendjét a gyermek szociális hátterét,
- közös rendezvényeinken minél többen vegyenek részt,
- bekapcsolódjanak az óvoda életébe.

A gyerekekről fejlődési naplót vezetünk, amelyben az óvodába érkezéstől folyamatosan rögzítjük fejlődésüket. Ebbe a szülők fogadóórán betekinhetnek.

A tájékoztatás alapjául

- a fejlesztési napló bejegyzései,
- a gyermek alkotásai,
- a nyílt foglalkozásokon való részvétel lehetőségei szolgálnak.

A szülőkkel való együttműködés megszervezése:

- Szülői értekezletek témamegjelöléssel, szülői igény alapján is.
- Családlátogatás felajánlása, az anamnézis érdekében.
- Fogadóórák- tájékoztatás a gyermek fejlődéséről írásban.
- Nyíltnapok szervezése.
- Óvodai beiratkozás előtt betekintő játszóházi napok.
- Szülők bevonása Óvodai rendezvényekbe
 - ünnepek,
 - kirándulások,
 - hagyományápolás,
 - kerti parti,
 - óvoda udvar szépítése.
- Folyamatos információnyújtás – napi megbeszélés, étrend kiírás, faliújsági kiírások.

Alapelveink a szülői kapcsolattartás terén:

- A nevelésben a család elsődleges, meghatározó szerepét az óvoda segíteni tudja.
- Az óvónő fogadja el a szülőt, még akkor is, ha a gyermeknevelésben hiányosságokat tapasztal (ha a gyermek biztonsága nincs veszélyben) tisztelje a szülőt!
- Odafordulást, segítő szándékot érezzen mindenkor a szülő.
- A kapcsolat épüljön kölcsönös tapintatra.

3.5.4. Bölcsőde, családi napközi

A bölcsődéből érkező gyerekeknek lehetőséget biztosítunk arra, hogy a gondozónők társaságában megismerkedjenek az óvodánkkal. A befogadás gondos előkészítéséhez tartozik az is, hogy szüleiknek tájékoztató jellegű szülői értekezletet tartunk.

A gyermek nevelésében a folyamatosság biztosítása a feladatunk. Törekszünk arra, hogy az egy bölcsődei csoportba járó gyerekek egy óvodai csoportba kerüljenek.

3.5.5. Iskola

Az intézményes nevelés második lépcsőfoka a kisiskoláskor, amely napjainkban kiemelt figyelmet kap az óvodából iskolába történő átmenetet érintve.

A körzetes iskoláinkkal folyamatos kapcsolatot ápolunk.

Az iskolák alsós nevelői és az igazgatói bemutatják intézményeiket a leendő első osztályosok szüleinek iskolai nyílt napokon.

Az iskolákban szervezett nyílt napokra, és rendezvényekre rendszeresen ellátogatunk a nagycsoportosokkal.

3.5.6. Óvodán kívüli intézmények

- Polgármesteri Hivatal
Folyamatosság, rendszeresség és kölcsönösség jellemzi a kapcsolatot, amely biztosítja az óvodánk zavartalan jó színvonalon való működését. Szeretnénk, ha az intézményünkben folyó szakmai munkával megismerkednének, ezért rendezvényeinkre, hívjuk és várjuk őket.
- Területi Szakszolgálat
Nagyon sok segítséget tudnak adni a szülők részére a tanulási és magatartási zavarral küzdő gyermekek fejlesztéséhez. Célszerűnek tartjuk, hogy a Szakszolgálat szakemberei lehetőségükhöz képest a gyermeket a saját csoportjában nézzék meg, mert a gyermek magatartási és beilleszkedési zavarai ott mutatkoznak meg. A logopédus, fejlesztő pedagógus, gyógypedagógus, pszichológus igény szerint dolgozik az intézményünkben. Az általuk kezdeményezett konferenciákon, képzéseken képviseljük intézményünket.
- Korai fejlesztő központ:
szakmai konzultációk rendszeresen és szükség szerint, a gyerekek beilleszkedésének folyamatos közös nyomon követése, esetmegbeszélések.
- Országos Rehabilitációs és Szakértői Bizottságok:
szakmai konzultációk rendszeresen és szükség szerint, gyerekek beilleszkedésének folyamatos közös nyomon követése, esetmegbeszélések.
- Magyarországi Montessori Egyesület
Rendszeres kapcsolat van, továbbképzés, szakmai anyagok eszközök bemutatásaiban, mint minősített óvoda aktív részvétel.

4. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI

Nevelési elveink: A gyermeknek joga van ahhoz, hogy megkapja a neki megfelelő gondoskodást és nevelést. Olyan nyitott és rugalmas rendszerben fejlődhesen, mely igazodik egyéni szükségleteihez, életkori és egyéni sajátosságaihoz, fejlődési üteméhez. Óvodás életkorban a nevelés eszközei közül a játék a gyermek legegységesebb pszichikus szükséglete, létformája. Ebből következően a gyermek 7 – 9 óra napi játékszükségletét ki kell elégíteni, és meg kell hagyni a játék semmi mással nem helyettesíthető szerepét, funkcióját. Ezen keresztül tapasztalja meg a körülötte lévő világ sokszínűségét, szerzi ismereteit, tanul, jut örömhöz, sikerélményekhez. A játék a gyermek számára a legfőbb élményforrás, ugyanakkor a személyiség fejlesztésének színtere, a tanulás, a készség- és képességfejlesztés leghatékonyabb módja. A munka jellegű tevékenység is tartalmaz játékos elemeket. Az önként vállalt feladatok, munkafolyamatok végzése során megéli a gyermek a közösségért való tevékenykedés örömeit is, ami normák, értékek, szabályok kialakulásához vezet. Azonosulunk Montessori meggyőződésével: a gyermek saját tevékenysége, saját tapasztalatai által tanul. Az óvodapedagógus az ismeretek tapasztalati úton történő megszerzéséhez segíti hozzá a gyermeket. A Montessori pedagógia szellemében biztosítjuk a megfelelő felnőtt viselkedést és a környezetet, a gyermeki szabadság hatásrendszerét a gyermekek önálló személyiségének kibontakoztatása érdekében. Minden gyermek számára biztosítjuk a Montessori pedagógia speciális eszközeit, - mely eszközök a fejlesztőjátékokra jellemző ismérvekkel rendelkeznek - amelyek legjobban segítik képességeik kibontakozását. Az óvodában komplex nevelés folyik a Montessori pedagógia alapelvei mellett a környezettudatosságra nevelés kiemelt fontosságúként kezelve.

A nevelési területek elméletileg differenciáltak, elkülönültek, a gyakorlatban azonban a tárgyi koncentráció elvének megfelelően egységet alkotnak. Nevelési cél a gyermeki aktivitás, motiváltság, kíváncsiság ébrentartása és kielégítése, a kreativitás előtérbe helyezése és a kompetenciaérzés kialakítása, fenntartása. Mindez a pedagógus részéről az anyanyelven történő kommunikációjában is megnyilvánul úgy, hogy folyamatosan szem előtt tartja a környezettudatosságra nevelés alapelveit is

A gyermek fejlődésének alapja, hogy féltő, óvó, gondoskodó szeretet, folytonos, stabil biztonság vegye körül. Egyéni, differenciált bánásmód szükséges a személyes, bensőséges kapcsolat kialakításához, amely minden gyermeket megillet.

Az anyanyelvi nevelés áthatja az óvodai nevelést, tartalma a nevelés eszközeinek és a gyermeki tevékenységrendszernek, ezért kiemelt jelentőséggel bír.

A közösségi nevelés alapelve, hogy a gyermek, mint egyén találja meg helyét a közösségben. Nevelési cél, hogy a gyermeknek igényévé váljék a csoporttal való együttműködés, ugyanakkor - ha arra van igénye – egyedül is tevékenykedhessen. Ilyenkor a többiek alkalmazkodjanak hozzá. A társas kapcsolatok alakulásának legfőbb eszköze elsősorban a játék, ezt követik a közös tevékenységek, a közösen végzett feladatok, a különböző szervezeti keretekben megvalósuló tanulási formák.

A gyermek számára biztonságot nyújt a megalapozott és következetes, ám rugalmasan kezelt szokásrendszer. Segít neki abban, hogy a körülötte lévő szűkebb és tágabb környezetben az emberi érintkezés alapvető szabályait elsajátíthassa. A szokásrendszerben és az együttélésből fakadó interakciókon keresztül fejlődik normarendszere, mely a további fejlődési szakasznak, az iskoláskornak az alapja, s egyben a felnőtté válás feltétele is.

A tágabb és szűkebb környezet közvetlen, tapasztalati úton történő megismerésével lehet elérni, hogy a gyermek tisztelje a környezetét, és bátran alakítsa azt anélkül, hogy kárt okozna benne. Nevelési célunk, hogy az óvodáskorú gyermekek környezettudatos viselkedését megalapozzuk. Ennek fő feladata a gyermekek közvetlen közelében lévő világ értékeinek felismerése, sajátosságának megtapasztalása, a természeti és társadalmi környezethez való pozitív érzelmi viszony, viselkedési formák és a környezeti problémák iránti érzékenység kialakítása.

A környezeti nevelés megvalósítása során figyelembe vesszük a helyi adottságokat és lehetőségeket, amelyeket annak köszönhetünk, hogy óvodánk falusi, városi környezettel, természetvédelmi területtel, tóval, patakkal, erdővel, mezővel határos. A könnyen elérhető zöld környezet jó lehetőséget teremt a közvetlen tapasztalatszerzésre, az élménygyűjtésre és megfigyelésre.

A főtí Somlyóban található tanösvény évszakonkénti bejárása, az egyedül álló főtí Boglárka pillangó megfigyelése olyan lehetőségeket tár elénk, melyeken keresztül gyermekeinknek sok maradandó élményen keresztül tudjuk a természet rejtélyét és gyönyörűségét bemutatni.

Az óvoda udvara is sok lehetőséget kínál az ismeretszerzésre. Gyermekeink tevékenyen részt vesznek a sziklakert, az udvar növényeinek gondozásában. Hagyomány, hogy ősszel és tavasszal az óvoda dolgozói, a szülők és a gyerekek közös munkával teszik rendbe az udvart.

A kis veteményes kertben minden tavasszal ültetünk magokat, zöldséget, fűszernövényeket, melyek gondozása mindennapos tevékenység. Az udvaron található komposztálóba közösen gyűjtjük a szerves konyhai hulladékokat.

A csoportszoba természet sarkában az évszaknak megfelelő gyümölcsök, zöldségfélék, virágok valamint csíráztatással és rügyeztetéssel nevelt növények láthatók. Ezek szemléltetésével beszélünk a napfény, a víz a levegő és a talaj tulajdonságairól. A helyszíni megfigyelések keretében természetes körülmények között ismerkednek a gyerekek a falusi

növénytermesztéssel és állattartással. A rendszeres farm látogatások alkalmával megfigyelhetik a lovak, kecskék és egyéb háztáji állatok viselkedését, gondozásukkal kapcsolatos feladatokat, melyekben ők is részt vehetnek. Az erdei kirándulások az évszak váltás hatásainak nyomon követésére, felfedezésére használjuk fel. Ilyenkor együtt hallgatjuk a madarak énekét, kutatjuk az erdőben az állatok nyomait. Gyakoroljuk a természetjárás helyes módját, a szabadban való mozgás, beszéd, játék és étkezés kulturált formáit, külön figyelmet fordítva a rendre és a tisztaságra. Télen a madárvédelem kerül előtérbe, ilyenkor madáretetőket helyezünk el az udvar fái.

Megteremtjük a szelektív hulladékgyűjtés lehetőségét, melybe bevontuk a családokat és a környéken lakókat is. Elhelyezünk egy gyűjtő dobozt, melybe az otthonról hozott használt elemeket is lehet gyűjteni.

Az óvoda zöldnövény kertjében komposztálót készítünk, ahol a szerves hulladékot beáshatjuk és később felhasználjuk a növények trágyázásához.

A tanulási folyamatot komplex módon szervezzük, az elsajátítandó ismereteket pedig az éppen időszerű környezeti témák köré csoportosítjuk.

Igyekszünk minél több természetes anyagot használni tevékenységeink közben, úgy a játékban, mint a tanulásban. Nem használunk környezetre ártalmas tisztító és vegyszereket, tisztálkodó szereket. Törekszünk az energia és víz *takarékosságra, energiatakarékos izzók, víz takarékos csapszűrők beszerelésével*. Ezekben a folyamatban a gyermeket körülvevő felnőttek, a szülő, a pedagógus, a dajka példája elengedhetetlen. A gyermek személyiségének alakulásában meghatározó, hogy milyen nevelési hatások érik a családjában. A megfelelő módon kialakított szokások és viselkedési formák a gyermek számára megkönnyítik az óvodai közösségbe való beilleszkedést.

Ezért nagyon fontos a családok nevelési szokásainak a megismerése, közelítése az óvodai nevelési szokásokhoz. Nevelési célunk a családokkal való együttműködés, a családok segítése, erősítése. Az óvodapedagógusok napi kapcsolatban állnak a szülőkkel, ezáltal az együttnevelés, az együttműködés érdekében a folyamatos párbeszéd feltételrendszere biztosított. Nevelési cél, hogy óvodáskor végére iskolára alkalmas gyermekeket bízunk a szülőkre.

Nevelési elvünk a primer prevenció lehetőségeink alkalmazása az óvodai gyermekvédelemben:

- a.) egészségügyi, mentálhigiénés, baleset-és környezetvédelem,
- b.) családgondozás.

Az óvodapedagógus modell-szerepe meghatározó: meleg, elfogadó attitűd, reális önismeret, a nevelő hatások tudatos szervezése jellemzi, magatartása derűs, barátságos, szeretetteljes, őszinte, következetes, határozott, törekszik a gyermekek megismerésére, toleráns, kellő empátiával, igazságosan és differenciáltan, életkori és egyéni sajátosságaikhoz igazodva nevelik a gyermekeket.

Célunk a gyermekek egyéni képességeinek megfelelő sokoldalú, harmonikus személyiség kibontakoztatása, tevékenységeken keresztül, érzelem gazdag óvodai légkörben montessori pedagógiai nevelési elvek mentén.

Feladat:

- Egészséges életmód alakítása,
- Érzelmi, az erkölcsi és közösségi nevelés biztosítása.
- Anyanyelvi az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

Az iskolai lehetséges tanulási zavarok megelőzése (prevenciója)

Óvodai nevelésünk feladatai az óvodai élet tevékenységformáinak keretében, az óvoda pedagógusok tudatos nevelőmunkájának következtében valósulnak meg, és a gyermekek személyiségének fejlődését eredményezik.

A harmonikus személyiségfejlesztés érdekében óvodai nevelőmunkánk feladata az óvodáskorú gyermekek testi és lelki szükségleteinek kielégítése.

Ezen belül: Az óvoda és a család eredményes együttműködésének érdekében a szülők reális óvoda-képéhez igazodó, sajátos óvodai arculat kialakítása.

Montessori pedagógia céljainak megvalósítása sajátos eszközrendszerével.

A Montessori szellemű pedagógus feladata: figyelni minden egyes gyermek tevékenységét és segítséget nyújtani, amikor erre szükség van.

Elsődleges feladatunk az önállóság fejlesztése. Ezt szorgalmazzuk a mindennapi élet során, ezt segíti közvetlenül néhány Montessori eszköz alkalmazása, és minden eszköz használatának a módja. A gyermekek saját tevékenységük által tanulnak, többnyire önállóan javítják ki hibáikat.

A hagyományok megteremtésével, ápolásával a gyermekekben a hovatartozás érzésének kialakítása, az erkölcsi és esztétikai értékrendszer megalapozása.

A szocializációs folyamat stabilizálódásának érdekében vegyes csoport szervezése.

A közösségi nevelés érdekében olyan helyzetek teremtése a drámapedagógia eszközeivel, amelyek a gyermekeket érzelmi benyomások átélésére, gyakorlására és befogadására ösztönzik.

A tolerancia képességének kialakítása a pedagógusok személyes példamutatásával. A magasabb rendű érzelmek fejlesztése élménynyújtó közös programok, tevékenységek szervezésével.

Az érzelmi biztonságot nyújtó szeretetteljes családi légkör megteremtésével a szóbeli kifejezőkészség és a kommunikációs képesség fejlesztése.

A beszédhibás és alacsony szintű anyanyelvi kultúrával rendelkező gyermekek számára hetente kétszer szakszerű logopédiai foglalkozások biztosítása.

A kiemelkedő képességű gyermekek tehetséggondozása az óvodában, és az óvoda kapcsolatrendszerén keresztül.

A testi nevelés átfogó tevékenység - és feladatrendszerét a gondozás és a mozgás által valósítjuk meg.

A rendszeres szabadban eltöltött testmozgás, a környezeti nevelésben meghatározott kirándulások, a farmprogramunk által lehetőséget nyújtó lovaglás elősegítik a gyermekekben az egészséges életmód helyes szokásrendszerére való későbbi igényt, a programok pozitív élményszerzésének útján.

A korszerű táplálkozás igényeinek kialakítása, a gyermekek egészséges fejlődésének érdekében rendszeres zöldség-és gyümölcsnapok megvalósítása.

A szülőknek tartott konzultáció az egészséges táplálkozásról, valamint az egészséges életmódról, ezek kisgyermekkorai sajátosságáról elengedhetetlen feladatunk.

Az egész személyiségre ható nevelési folyamatokban olyan módszerek segítségével, a gyerekek egyéni fejlettségi szintjére építve olyan szokások, viselkedési formák alakítása, amelyek a környezettudatos gondolkodás alapját jelentik. Az óvodai környezeti nevelés fejleszti a szociális kompetenciákat: a kapcsolatteremtés, az együttműködés, a gyermekek konfliktuskezelő képességének fejlődését. A kulcskompetencia fejlesztése az életkornak megfelelő tevékenységeken, a személyesen átélt élményeken keresztül valósul meg a környezeti programunkban.

• Mentálhigiénés hátrányokkal küzdő gyermekek egészségügyi és érzelmi szükségleteinek kielégítése differenciált pedagógiai, módszertani eljárások alkalmazásával.

• A rész-képesség kieséssel küzdő gyermekek közösségben, valamint fejlesztőpedagógus és

segítő szakemberek segítségével történő fejlesztése.

- Az 5 éves kortól óvodába járó gyermekek képességeinek fejlesztése, felzárkóztatása az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintre.

4.1. EGÉSZSÉGES ÉLETMÓDRA-, KÖRNYEZETTUDATOSSÁGRA NEVELÉS, GONDOZÁS

Az egészséges életmód kialakításában **célunk:**

- Az egészséges és biztonságos óvodai környezet megteremtése.
- A gyermek alapvető fizikai szükségleteinek kielégítése.
- A szomatikus, szociális és pszicho higiénés nevelés, mely meghatározza nevelési rendszerünk irányultságát.
- A gyermekek testi - lelki egészségének biztosítása, komfortérzésük kielégítése, pozitív kapcsolat a természeti és társadalmi környezettel.
- Ép és sajátos nevelési igényű gyermekek esetében az egészséges életvitel igényeinek és szokásainak kialakítása – kiemelten ebben az életkorban.
- Minden gyermek önmagához képest optimálisan fejlődjön
- A sérült funkciók differenciáltabb működésének tudatosabb fejlesztése

Feladataink:

- Az egészséges életmód, a testápolás, az egészségmegőrzés szokásrendszerének kialakítása a differenciált életritmus figyelembe vételével.
- Mozgásos tevékenységek, séták, kirándulások szervezése.
- Mozgáskultúrájuk és egészség megóvásuk érdekében láb- és testtartásjavító torna tartása.
- Az Egészségnevelési hálózathoz való tartozás, programjaik látogatása.
- Gyümölcs- és zöldségnapok fontosságának kiemelése.
- Együttműködés az óvoda orvosával, védőnővel.
- A gyermekek gondozása, testi szükségletük, mozgásigényük kielégítése.
- A gyermekek egészségének védelme, edzettségük biztosítása.
- A gyermekek fejlődéséhez szükséges egészséges környezet biztosítása.
- A természetes mozgáskedv fenntartása, a mozgás megszerettetése, rendszeres mozgással az egészséges életvitel kialakítása, a testi képességek, fizikai erőnlét fejlesztése.
- Egészséges óvodai környezet biztosítása (csoportszoba, udvar). Fontos az óvoda helyiségei, udvarának kialakításánál, berendezésénél a környezetvédő szemlélet érvényesülése, az összhang megteremtése (természetes anyagok, sok növény, stb.).
- Az egészséges, barátságos élettér, környezet kialakítása tükrözi az óvoda sajátos arculatát, és a program célkitűzéseinek megvalósítását is szolgálja.
- A gyermek megfelelő gondozottságának biztosítása az alapvető fizikai szükségletek kiépítése.
- Mentálhigiénés nevelés (preventív feladatok, életmód, szokások).
- Az érzékszervek egészséges működésének segítése.
- A harmonikus, összerendezett mozgás, a testi képességek, a mozgáskultúra fejlesztése.
- Megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel, óvodapedagógussal együttműködve - speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok

Kialakítandó és rögzítendő szokások:

Táplálkozási szokások:

- Megfelelő mennyiségű folyadék biztosítása a nap bármely szakában (víztisztító berendezés).
- A gyermekélelmezés által biztosított háromszori étkezés.
- Gyümölcsbét szervezése a szülők bevonásával.
- Kulturált étkezési szokások biztosítása.
 - esztétikus, alkalomhoz illő teríték,
 - helyes, korcsoportnak megfelelő evőeszköz használat,
 - nyugodt étkezés,
 - étkezés közbeni helyes viselkedés.
- Segédkezés, majd önálló munkavégzés (naposi, és önkiszolgáló munka).

Higiénés szokások:

- A test tisztántartása.
- Tiszta ruházat.
- Környezeti higiéné: allergén anyagok kiszűrése, felületek tisztántartása, portalanítása.
- A betegségek megelőzése érdekében szabályok kialakítása: köhögés, tüsszentés, orrfújás.
- Időjárásnak megfelelő öltözködés.

Öltözködés:

- Váltó ruha elhelyezése az óvodai öltözőszekrényekben.

Mozgás:

- Szabad levegőn való minél több ideig való tartózkodás.
- A mozgásfejlesztő játékok használata.
- Mozgásos játékok szervezése.
- Séták, kirándulások szervezése a közeli kiserdőben.

Alvás, pihenés:

- Nyugalom, csend, és jó levegő biztosítása.
- A gyermekek gerincét egyenesen tartó ágyak használata.
- Alvókák, otthoni alvást segítő játékok beengedése.
- Alvást már kevésbé igénylő gyermekek számára csendes tevékenység biztosítása.

Levegőzés

- Délelőtt és délután is sok időt töltenek a gyerekek a szabadban.
- Szabadban történő tevékenységek szervezése (élő társasjátékok, mozgásos játékok, művészeti tevékenységek).

Gondozás: a kisgyermek olyan szükségleteit elégíti ki, amely elősegíti növekedésüket, fejlődésüket, hozzájárul egészségük megőrzéséhez, a jó közérzethez, egészséges életmódjuk kialakulásához, és megteremti a nevelési hatások kedvező érvényesülésének feltételeit.

A prevenció területei: tartáshibák, lábboltozat erősítés, helyes légzéstechnika. A tartáshibák megelőzhetőek már az óvodáskorban is, a megfelelő gyakorlatok rendszeres végzésével. Heti egy alkalommal testtartásjavító, lábboltozat-erősítő tornát szervezünk.

A védőnővel, gyerekorvossal rendszeres az együttműködés. Meghívjuk a óvodába, szülői fórumokra, megszervezzük a felvilágosítást is az egészséges életmód területein.

A megfelelő személyi és tárgyi feltételek biztosításával a különböző eszközök, használati tárgyak ellenőrzésével, karbantartásával, hibaforrások megszüntetésével igyekszünk megelőzni a baleseteket.

Az óvoda szellemiségét tekintve a környezet védelméhez és megővéséhez kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása a legfőbb nevelési célunk. A

környezettel összhangra való nevelés az ember nevelés leglényegesebb célja, mivel magában foglalja az ember természeti és társadalmi környezetébe való harmonikusan illeszkedő életvitelét, magatartását, kapcsolat rendszerét.

Holisztikus szemléletünk alapján az itt élő kisgyermeknek rengeteg természet közeli élményt biztosítunk (farm program, (Csomád) tanösvény,(Somlyó) arborétum (Vácrátót) mind terep programokra ad lehetőséget, melyek során megmutatjuk, ráirányítjuk a figyelmet a természeti és ember alkotta környezet esztétikumaira. Ide tartozik a zöld óvoda kritériumrendszeréhez alkalmazkodva, hogy az óvoda udvara mentes az allergiát, mérgezést vagy sérülést okozó növényektől, biztosított a zöldséges és virágos kert.

Az udvari és benti játékok környezet barát anyagokból készülnek. Környezetbarát tisztító szereket alkalmazunk. Szelektív módon gyűjtik a különböző hulladékokat a megfelelő, erre kijelölt helyen. Gyűjtik az elhasznált elemeket egy bizonyos helyen, otthonról is.

Komposztálják a szerves hulladék anyagokat a kertben kijelölt helyen. Takarékoskodnak a vízzel, energiával, a papírral, különböző anyagokkal. Kialakulnak a környezettudatos viselkedés alapjai, pozitív élményként épülnek be a személyiség fejlődésükbe. Tisztában vannak az egészséges táplálkozás alapjaival, az egészséges életmódra igényük ébred.

Az egészségmegőrzés egészséges életvitelre nevelés érdekében amennyiben szükséges megfelelő szakembereket vonunk be, speciális gondozó, prevenció és korrekció testi nevelési feladatok ellátására.

A sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése

Feltétele az önkiszolgálási képességek megfelelő színvonalú fejlettsége, az önellátási képességek fejlesztése.

- A cél az egyénre szabott fejlesztési program kidolgozása.
- Az alapvető szükségletek – étkezés, tisztálkodás, öltözködés stb. - kielégítését szolgáló cselekvéses mozzanatok megismertetése.
- Megfelelő fejlesztés esetén az érzelmileg motivált gyermek felismeri a cselekvés eszközeit, örömet, irányát, maga is utánozni kezd.
- Megfelelő idő a gyakorláshoz a szokások elsajátítása terén, hogy a gyermek önmagához mérten a lehető legnagyobb önállósággal étkezzen, öltözzön stb.

Intézményünkben a gondozáshoz szükséges feltételek megteremtése speciális elemekkel bővül.

Szükség van tárgyi segédeszközökre, mint pl. kapaszkodók, feljárók, támaszkodók.

A *hallássérült* kisgyermeknek hallókészülék, kezeléséhez minden pedagógusnak érteni kell.

A *látássérült* gyermekek szemüveg használata és tisztántartása állandó figyelmet igényel.

A tárgyi eszközökön kívül elengedhetetlen a szakszerű segítségnyújtás, amely a gyógypedagógus, az óvónő és a dajka munkaköréhez tartozik.

Az egyéni fejlesztőfüzet információval szolgál a speciális fejlesztéshez az óvónőnek és a szülőknek.

A sajátos nevelési igényű kisgyermeknél több időre és türelemre van szükség a feladatok elvégzéséhez, mint ép társaiknál. Ellenkező esetben türelmetlenné, kapkodóvá válhat, elbizonytalanodhat. Ebből következhet a kudarc a frusztráció érzése, amely meggátolhatja folyamatos önállóvá válását, személyiségének fejlődését.

A biztonságérzet fokozásához tartozik a tárgyi környezet állandósága is.

A gyógypedagógus segítségével meghatározzuk, hogy mi legyen a sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztéséhez a következő lépés. A gondozási feladatok során arra törekszünk, hogy a nem, vagy csak részben sérült funkciók tudatos fejlesztésével nagyobb teret adhassunk a kiesett funkciók kompenzálására.

Az óvodai nevelés a sajátos nevelési igényű gyermekeknél is a nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítására törekszik. A nevelés hatására a sérülés arányában a sajátos

nevelési igényű kisgyermeknél is ki kell alakulnia az alkalmazkodó készségnek, az akaraterőnek, az önállóságra törekvésnek, az együttműködésnek: ennek érdekében a napirend során mindig csak annyi segítséget kapjon a gyerek, hogy önállóan tudjon cselekedni.

Az óvodapedagógus feladatai

Teremtse meg a megfelelő egészséges óvodai környezetet és a gyermekek önállóságának feltételeit.

A csoportban a dajka együttműködésével alakítson ki nyugodt, derűs légkört annak érdekében, hogy a kiegyensúlyozott élettempó és életritmus elősegítse a gyermekek önmagukkal kapcsolatos gondozási feladatainak önálló végrehajtását.

A gondozási feladatoknál vegye figyelembe a gyermekek egyéni helyzetét, szükségleteit, életkori sajátosságait, otthoni szokásait.

Ismerje meg jól a gyermekeket, és teremtse meg gondozás közben is a szoros kapcsolatot, a testi kontaktus örömet, a testközelség pozitív élményét.

Az egészséges életrend kialakítása érdekében keresse meg a hatékonyabb együttműködési formákat a családokkal.

Fontos feladata az anamnézis - felvétele közben felderített, ritkán előforduló, az óvodai közösségbe kerülést nem feltétlenül akadályozó betegségek regisztrálása, figyelemmel kísérése, alapvető tennivalók elsajátítása, a gyermekek fiziológiás szükségleteinek biztosítása. Gondoskodjék a gyermekek megfelelő gondozottságáról.

Biztosítsa a gyermekek gazdag, változatos tevékenységét, az aktív és passzív pihenés egyéni szükségleteinek figyelembevételével.

A gyermekek élettani szükségleteinek figyelembevételével tudatosan tervezze meg a helyes életritmust, és azt fokozatosan alakítsa ki.

Biztosítsa sokirányú gondozási tevékenységgel a gyermekek komfortérzetét.

Az egészséges életmód szokásainak kialakításánál alkalmazza a Montessori pedagógia elveit és eszközeit a gyermekek önállósodása érdekében: Alakítson ki környezettudatos magatartás elemeket.

Személyes példával, beszélgetéssel, tevékenykedtetéssel biztosítsa a gyermekek folyamatos érdeklődését és sokoldalú rálátását a környezet védelem fontosságára.

- Öltözködés mozzanatainak játékos elsajátítása keretek segítségével (gombolás, fűzés, kötés, patentozás),
- Önállósodást segítő eszközök: öntözgetés, kanalazás, csipesz használata.

Szervezze meg az étkezés kulturált lebonyolítását.

A gyermekek egyéni táplálkozási igényeihez igazodva folyamatos tízórai és uzsonna biztosítása.

Tálalásnál vegye figyelembe a gyermekek egyéni igényeit.

Szervezzen zöldség és gyümölcsnapokat.

Kedveltessen meg új ízeket.

Szervezze meg a pihenés, az alvás higiénikus körülményeit a pizsama használatával.

A nem alvó, korábban ébredő gyermekeknek nyújtson lehetőséget a csendes tevékenységhez.

Vegye észre a betegségek kezdeti tüneteit.

A preventív gondozás során próbálja meg elhárítani a gyermekek testi jólétének, egészséges fejlődésének akadályozó tényezőit.

A gondozatlanság, elhanyagoltság miatt hátrányos helyzetbe került gyermekeket megkülönböztetett figyelemmel kísérje, segítse.

Ébressze fel a gyermekekben a veszélyhelyzethez való tudatos igazodást, ismertesse meg a tárgyakban, eszközökben rejlő baleset és életveszély lehetőségét.

A gyermekek fejlődésének jellemzői óvodáskor végén

- A testápolási szokásoknak megfelelően a gyermekek teljesen önállóan, felszólítás nélkül tisztálkodnak, fogat mosnak, fésűlködnek.
- A tisztálkodási eszközökre vigyáznak, helyükre teszik azokat. Zsebkendőjüket önállóan használják köhögéskor, tüsszentéskor egyaránt.
- Önállóan eldöntik, hogy mennyi ételt fogyasztanak, önállóan töltenek folyadékot a kancsóból.
- Készségszinten használják a kanalat, villát, kést.
- Esztétikusan terítnek, higiénikusan étkeznek.
- Étkezés közben halkán beszélgetnek.
- Teljesen önállóan öltöznek.
- A ruhájukat ki- begombolják, cipőjüket befűzik, bekötik.
- A ruhájukat esztétikusan, összehajtva a polcra helyezik.
- A környezetükben igyekeznek mindenütt rendet tartani.
- Ügyelnek saját külsőjükre, melyben megjelenik a szépre, ízlésre törekvés.

4.2. AZ ÉRZELMI AZ ERKÖLCSI ÉS A KÖZÖSSÉGI NEVELÉS BIZTOSÍTÁSA

Az óvodáskorú gyermek magatartását érzelmei befolyásolják. Ezért fontos, hogy a más gyermekekkel és felnőttekkel való kapcsolatok során pozitív, kedvező hatások, élmények érjék. Nevelési cél, hogy a gyermek az óvodapedagógusokban és az óvodában, dolgozóiban társra, ha kell, természetes támaszra találjon.

Célunk: Az optimális érzelmi biztonságot adó környezet megteremtése. Olyan óvodai atmoszféra, amelyik sokoldalú érzelmi kifejezéseket és pozitív élményeket tesz lehetővé.

Egyik *legfontosabb feladat az érzelmi nevelés, elsősorban: a szeretet.* A szeretet a kölcsönös érintkezésen belül és a mindennapi élet során alakul ki. *A pedagógus segítőtársa a gyermeknek.* Elsősorban megfigyel és segít. Mindig akkor és annyit amennyire szükség van. *Minden egyes gyermeknek éreznie kell, hogy a pedagógus ott van a háttérben, bármikor hozzá fordulhat segítségért, felvilágosításért, kellékekért. Megvédi játékának, foglalkozásának nyugalma.* Segít abban is, hogy más gyermektől segítséget kapjon. Az ilyen pedagógust szeretik. A gyerekek megszokják, hogy ne zavarják egymást, segítsenek társaiknak. Megtanulják a problémák békés megoldását, egymás másságának megértését, értékeinek megbecsülését, esetleges gyengeségeik elfogadását, elnézését.

A pedagógus minden egyes gyermek teljesítményét saját előző teljesítményéhez méri és értékeli. Nem az eredmény a fontos, hanem az igyekezet, a tevékenység. Így a gyermekeknek nem lesznek kudarcélményeik és már az óvodások is átveszik pedagógusuk értékelését.

A gyermek-gyermek, a felnőtt-gyermek pozitív érzelmi töltésű kapcsolatának kialakítása. Az érzelmekre épülő kapcsolatteremtő és megtartó képességek formálása, erősítése a társas kapcsolatok létrehozása érdekében.

Szocializáció: folyamatában a gyermekcsoport tagjai elsajátítják a környezetük (a társadalom) normáit, szokásait, szabályait, értékeit.

A szociális és egyéni nevelés **célja** a gyermekek egyéni érdekeinek, tulajdonságainak, képességeinek kibontakoztatása a közösségen belül, a csoport normái alapján. Óvodánk egyik fő célja az egyéni, differenciált nevelés megvalósítása. A hátrányos helyzetű gyermekeknek ugyanolyan esélyeket biztosítani, mint a többi gyermeknek. Feltárni a fejlődés lemaradásának hátterét, és az előforduló veszélyeket.

Feladatunk: A megfelelő kapcsolatteremtés kialakítása mind a gyermekekkel, mind az érintett szülőkkel. Az érdeklődés fenntartását a helyes motiválással érheti el sikeresen a pedagógus.

A gyermekek tevékenységei

- A gyermekek önállóan, kezdeményezően, életkoruknak, képességeiknek megfelelően vesznek részt az óvoda sokféle tevékenységében.
- Az óvodán kívül szerzett élményeiket az óvodában újra játsszák.
- Gyakorolják a társas együttélés, önérvényesítés alapvető szabályait.
- Kapcsolatot teremtenek, együttműködnek, kommunikálnak, kooperálnak gyermektársaikkal és a felnőttekkel.
- Konfliktusokat oldanak meg.
- Tevékenységeiket a folyamatos napirend keretein belül végzik.
- Aktívan vesznek részt a csoportba újonnan érkező gyermekek fogadásában.
- A csoport szokás- és szabályrendjéhez alkalmazkodnak.
- Részt vesznek az élményszerző közös tevékenységekben: játék, játszódélután, séták, kirándulások, színház- és múzeumlátogatás, sportrendezvények stb.
- Barátokat választanak.
- Segítenek társaiknak és a felnőtteknek, a kisebbeknek, a rászorulóknak.
- Kapcsolatot tartanak más csoportok gyermektársaikkal is.
- Saját ötleteik alapján rendezik környezetüket, figyelembe veszik mások ötleteit is.
- Hozzájárulnak ahhoz, hogy a csoportszoba szebb, otthonosabb legyen; saját kis zugokat alakítanak ki.
- Tevékenyen vesznek részt az ünnepi készülődés idején az ajándékkészítésben és a csoportszoba díszítésében.
- Részt vesznek a csendjátékban.

Egyéni bánásmód a közösségi életben

A gyerekek fejlődési tempója, élet és nevelési körülményei eltérőek. Különböznek egymástól testi, idegrendszeri sajátosságaikban, értelmi képességeik, nyelvi kifejezőképességük, társas magatartásuk érzelmeik, aktivitásuk terén. Az egyéni bánásmóddal biztosítjuk, hogy gyermekeink a rájuk jellemző sajátos vonásoknak megfelelően váljanak a közösség tagjává.

Az egyéni bánásmódot az óvodai életünk mindennapi területén minden gyermekre – a sajátos nevelési igényű gyerekek speciális fejlesztése során is érvényesítjük.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermek érzelmi nevelése

A sérült, kiemelt figyelmet igénylő gyermekek érzelmi igénye a személyiség megváltozott fejlődése miatt fokozottabb, mint ép társaiké. Egy-egy helyzetben jobban kötődnek személyhez, a változásokat nehezebben tűrik.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében szükség szerint különösen jelentős az óvoda együttműködő szerepe az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel. (gyógypedagógus, pszichológus... stb.)

Óvodánk és tárgyi környezete pozitív érzelmi hatást kell, hogy kiváltson: esztétikus berendezések, tárgyak. A felnőtt-gyermek és gyermek-gyermek kapcsolatban tükröződik a megértés, az elfogadás légköre, szeretetteljes megnyilvánulásokkal ötvözve. A kiemelt figyelmet igénylő sérült gyermeknél is az érzelmi hatás fontos eszközének az élmény-nyújtást tekintjük. Az élmény-nyújtásnak kiemelkedő pedagógiai fontosságot tulajdonítunk, mert a közös élmény megélése során gyakran elmosódnak, ill. megszűnnek a testi és a fizikai képességek különbözősége: színházlátogatás, farsang stb.

A sérült kiemelt figyelmet igénylő gyermekek testi-lelki adottságának különbözősége miatt az élmény-nyújtás tervezése, szervezése, helyszíneinek megválasztása speciális pedagógiai feladatunk, hiszen mind az épek, mind a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek részére az élmény meghatározó kell, hogy legyen.

Szocializáció sérült kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetén:

Az integráció kiindulópontja az óvoda, hiszen óvodáskorban találkozik a gyermek a családon kívüli világgal, ebben a korban képes a legtermészetesebben elfogadni társait.

Az integrációs nevelésünk természetes élethelyzetéből indul ki, javára válik a sérült gyermekeknek, mert pozitív szereptanulási modellt kap, igényesebb követelményeket támasztanak vele szemben

Hasznos az élni, mert toleranciára, a másság elfogadására, segítőkészségre nevel.

Ennek az emberi létformának az esélyét próbáljuk biztosítani a szocializációs folyamatban, a társadalom szemléletformálásában.

Az óvodapedagógus feladatai

- Barátságos, melegséget árasztó alaphangulat kialakítása, amely a gyermekeket kapcsolatteremtésre, cselekvésre, játékokra ösztönzi.
- Az óvodapedagógus érzelmi biztonságot nyújtó modellhatásával és a gyermeki cselekvésre adott visszajelzéseivel segítse elő a gyermekek én-fejlődését és szocializációját.
- Ismerkedő játékdélután szervezése a régi és az új szülők, gyermekek számára.
- A befogadás első napjaiban a csoport mindkét óvodapedagógusa az egész nap folyamán együtt van a gyerekekkel.
- A befogadás időszakában a szülőkkel együtt teremtsen meg a lehető legnyugodtabb feltételeket a gyermekek közösségbe történő beilleszkedéséhez. Biztosítsa a folyamatos és a szülővel együtt való beszoktatás lehetőségének feltételeit.
- A nevelési év kezdetén hangolja az óvodapedagógus a csoportban lévő gyermekeket az új társ (társak) fogadására.
- A csoportban kialakult biztonságot nyújtó szokásrenddel segítse elfogadtatni a gyermekekkel a közösségi viselkedés szabályait.
- Tegye lehetővé, hogy a gyermekek gyakorolják azokat a viselkedési, udvariassági formulákat, amelyek az emberi kapcsolattartáshoz, a csoportban éléshez nélkülözhetetlenek.
- Teremtsen meg a közös tapasztalatok, élmények, tevékenységek alkalmait, amelyek során alakulnak a társas kapcsolatok, és kibontakoznak a csoportra jellemző erkölcsi szabályok, normák.
- Olyan óvodai élet szervezése, amely segíti a gyermek erkölcsi tulajdonságait mint például: az együttérzés, a segítőkészség, az önzetlenség, a figyelmesség) és akaratának (ezen belül: önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának fejlődését).
- Tartsa szem előtt a egyes csoportok közösségi életének jellemzőit.
- Alakítsa ki úgy a csoportszobát, hogy annak mobil berendezése jól szolgálja a gyermekek változó elkülönülési, illetve együttműködési igényét.
- Segítse a gyermekbarátságok kialakulását, formálja úgy azokat, hogy a közösség többi tagjaihoz is kapcsolódjanak.
- Segítse a különleges gondozást, bánásmódot igénylő gyermekeket elfogadó szeretettel és példamutató figyelemmel.
- Segítse a gyermekeket abban, hogy elfogadják eltérő képességű és tulajdonságú társaikat.
- A gyermekek pozitív értékelése az egyéni igényekhez, szükségletekhez, teljességhez igazodó hangsúlyokkal és gyakorisággal.

- A konfliktusok kezelése demokratikus légkörben.
- Teremtse alkalmat a jeles napok, szimbolikus ünnepek, a nemzeti ünnep hagyományaihoz, amelyek a gyermekek érzelmi és szociális kiteljesedését teszik lehetővé.
- A magatartási és beilleszkedési nehézségekkel küzdő gyermekek viselkedésének rendezése szeretetteljes, türelmes, megértő nevelési attitűddel.
- A közösségi magatartás alakításának céljából alakítsa ki a Montessori „Csendjáték” feltételeit, szokását.
- Szervezze meg a folyamatos napirendet a gyermekek élettani szükségleteinek figyelembevételével.

A gyermekek fejlődésének jellemzői az óvodáskor végén

- Ragaszkodnak óvodájukhoz, a kisebb gyermekekhez, felnőttekhez. Ezt érzelmekben, szavakban, tettekben hozzák nyilvánosságra.
- A gyermekeknek igényévé válik a viselkedés és helyes cselekvés szokásszabályainak betartása.
- Egymást figyelmeztetik a szabályok megszegése esetén.
- A felnőtt kérése nélkül is segítenek egymásnak, együtt éreznek a közösség tagjaival.
- Konfliktusos helyzetben társaikkal egyezkednek.
- Érdeklődnek társaik, barátaik iránt, ha az óvodán kívül találkoznak szeretettel köszöntik egymást.
- A csoportba érkező vendégeket szeretettel fogadják.
- Igényükké vált a tevékenységekben való részvétel és együttműködés.
- A tevékenységeket türelmesen, a megbeszéltek alapján befejezik.
- Képesek nyugodtan ülni, figyelmesen meghallgatják a felnőttek, gyermekek közléseit.
- Szavak nélkül is értik környezetük jelzéseit, érzéseit.
- A közösségért szívesen dolgoznak, bíznak önmaguk képességeiben.
- Konfliktusos helyzetben társaikkal képesek egyezkedni.
- Érvényesítik kezdeményezőképességüket, kinyilvánítják tartósabb érdeklődésüket.
- Igyekeznek legyőzni a felmerülő akadályokat.
- Szociálisan éretté válnak az iskolába lépésre.

4.3. HAGYOMÁNYOK

Óvodáink nyitottságát hagyományok teremtésével, nyilvános, közös programok, ünnepek szervezésével még tovább növeljük.

Hagyományos ünnepeink, rendezvényeink:

- Születés- és névnapok. Rendszeres a Farm Programunk
- A Szüreti Multság és Vásár megrendezése a szülők segítségével, részvételével.
- Márton napi lámpás felvonulás szülőkkel
- Mikulás: együtt várjuk a Mikulást, melyre műsorral készülünk
- Karácsony: az adventi időszakban hangulati előkészítés, karácsonyi hangverseny szervezése.
- Farsang: a csoportok farsangi jelmezes felvonulást szerveznek
- Húsvét: hagyományok átélése játékos formában, hangulati előkészítés
- Anyák napja: az édesanyákat és nagymamákat dalokkal, versekkel köszöntjük
- Gyermeknap: játékos rendezvények szervezése a szülőkkel együtt

OM: 201615

- Nagycsoportosok búcsúztatása: kirándulással, a nap végén megvendégléssel; búcsú műsorral történik
- Nemzeti ünnepek: a gyermekek életkorának megfelelő érzelmi ráhangolódás tevékenységeken keresztül. Esetenként közös séta az emlékhelyhez, ahol elhelyezzük a gyermekek által készített jelképeket.

Óvodánk kalendárium Október 04.	Állatok világnapja Vadon élő állatok, bogarak megismerése, hasznuk, fontosságuk.
December 19.	Madárkarácsony Madárkalács készítése, elhelyezése a kiválasztott fára. Madáretetők kihelyezése, feltöltése.
Március 22.	A víz világnapja A víz fontosságának tudatosítása. Élhetünk-e víz nélkül? Takarékoskodjunk a vízzel.
Április 22.	A föld napja Szép környezet kialakítása, virágok, bokrok, facsometék ültetése. Értékeink megóvása.
Május 18.	Madarak és fák napja Látogatás az állatkertbe.
Június 05.	Környezetvédelmi világnap

Ünnepek, hagyományok, rendezvények:

A népi hagyományainkat aktuális, komplex módon jelenítjük meg a mindennapi tevékenységekben. Törekszünk az énekes,- mondókás, dramatikus játékok hitelesebb, élményszerűbb átadására. Gyakran használunk jellegzetes népi hangszereket, zajt keltő eszközöket. Természetes és sokrétű módon alkalmazzuk óvodai életünkben népköltészeti értékeinket és népmese hagyományainkat.

Igénybe vesszünk külső- és belső segítséget a helyi hagyományok és népi motívumok feltárásában, alkalmazásában, az eredeti népszokást idéző tárgyak népviselet gyűjtésében, a gyermekélet ünnepeinek megszervezésében.

Szokások, hagyományok, rendezvények	Jelképek, programok
Évnyitó egész óvodára vonatkozó	Ismerkedés az óvoda épületével, dolgozóival, szeptember
Nemzeti ünnepek	A gyermekek életkorának megfelelő érzelmi ráhangolódás tevékenységeken keresztül
Gyerekek születésnapjának megünneplése	Földgömb, köszöntés
Bicikli és roller szépségverseny	Az Európai Mobilitás Hete keretében
TE SZEDD	Hulladékgyűjtő nap, újrahasznosítás
Családi sportdélután	Ismerkedő összejövetel szeptember végén
Szüreti mulatság	szőlőszedés, szüret, must készítés
Márton nap	Márton napi hagyományok, lámpás készítés, felvonulás
Halloween,	Angolszász hagyományok: Tök szépségverseny, tréfás jelmezes beöltözés
Thanksgiving – Hálaadás	Angolszász hagyományok felelevenítése
Mikulás	Közös készülődés, Mikulás várás
Adventi készülődés	Adventi koszorú, naptár készítése

Mikulás ünnepség szervezése	Ajándékkészítés, dalok, versek Műsor, előadás a gyermekek részére A gyermekek megajándékozása
Luca nap	Búza ültetés, kalendárium készítés
Karácsonyi délután	Karácsonyi családi délután a gyermekek műsorával, kézműves programmal
Magyar Kultúra Napja	Mese, vers előadások gyermekek és pedagógusok
Farsang	Farsangi jelmezes multság, fánk sütés, Kiske báb égetés
Húsvét	Húsvéti hagyományok, locsolkodás, tojás festés
Március 15.	Zászlók, kokárdák készítése,
Nyílt napok	A szülők betekintése a csoportok életébe
Víz világnapja	Kirándulás a Duna partra
Föld napja	Családi délután, vetélkedő, ültetés
Iskolába hívogató	Az ált. isk.-ból érkező gyermekek műsorának megtekintése
Anyák napja	Az édesanyák, nagymamák köszöntése, ajándék készítés
Gyermeknap	Meglepetés délelőtt a gyermekeknek
Évzáró, Ballagás	Műsor, búcsúztató
Nyári táborok	A nyár folyamán heti tematikával

4.4. AZ ANYANYELVI AZ ÉRTELMI FEJLESZTÉS ÉS NEVELÉS MEGVALÓSÍTÁSA

Az érzelem indította játékos-mozgásos tevékenységeken keresztül, a sokoldalú érzelmi megtapasztalás lehetőségével, az értelmi fejlődésben a gyermekeknek el kell érniük az észleléses, finommozgásos funkciók maximális szintű működését, amelyhez a nyelvi-szimbolikus megismerési szint szervesen integrálódik.

4.4.1. Anyanyelvi nevelés

Célja: az óvodai anyanyelvi nevelést a személyiség teljes kibontakoztatásának fontos részeként, és feltételeként értelmezzük. A helyes beszéd elősegíti a gyermekek érzelmeit, fejleszti gondolkodásukat, ízlésvilágukat, hozzájárul helyük megtalálásához környezetükben, és szociális érzésükhöz.

Értelmi képességeik, konkrétan érzékelésük, észlelésük, figyelmük, emlékezetük, képzeletük, gondolkodásuk és kreativitásuk optimális módon fejlődjön. A nevelés folyamatában, a gyermek érdeklődését, érési ütemét és fejlettségét, egyéni sajátosságait vesszük alapul.

Az értelmi nevelés további **feladatai:** egyrészt a gyermekek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, másrészt az értelmi képességek (érezékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) és a kreativitás fejlesztése. Pedagógiai Programunk az értelmi fejlesztést a Montessori pedagógia rendszerére alapozza, azon keresztül realizálja a kompetencia fejlesztés területein keresztül.

Általános **feladataink:**

- beszédészlelés, beszédértés fejlesztése,
- kommunikációs képesség fejlesztése,

OM: 201615

- beszédaktivitás fenntartása, fejlesztése,
- beszédhibák felismerése,
- személyes mintaadás,
- spontán szerzett tapasztalatok, ismeretek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való alkalmazás gyakorlása,
- játékba ágyazott, változatos cselekvésen alapuló tapasztalatszerzés lehetőségének megteremtése,
- értelmi képességek, érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás és a kreativitás fejlesztése.

Az anyanyelvi nevelés áthatja az óvodai nevelést, tartalma a nevelés eszközeinek és a gyermeki tevékenységrendszernek, ezért kiemelt jelentőséggel bír.

A különböző tevékenységi formák, illetve az óvoda egész napos programja a családokkal együttműködésben biztosítja az anyanyelv fejlődését.

A gyermekek tevékenységei

- Az új szavakat más szövegkörnyezetben és összefüggésben használják.
- A beszédhelyzetekben szerzett tapasztalataik során átveszik és gyakorolják a mondatalkotás anyanyelvre jellemző módját és szabályait.
- Érzelmeket, gondolataikat a drámapedagógia eszközeivel fejezik ki.
- Beszélgetéseket kezdeményeznek gyermektársaikkal és a felnőttekkel.
- Mesekönyveket, képeskönyveket nézegetnek, mesélnek és beszélgetnek róluk.
- Részt vesznek az óvodapedagógus által kezdeményezett anyanyelvi játékokban.
- Nyelvi megnyilatkozásait a metakommunikáció eszközeivel kísérik.
- A Montessori eszközök alkalmazása közben tulajdonságokat kifejező szavakat használnak.
- Az olvasást utánozzák, egy-egy betű megfejtése után érdeklődnek.

A Montessori csoportban a gyermekek felismerhetik:

- ami le van írva, azt el lehet olvasni,
- amit elolvasunk, az információ számunkra,
- amit gondolunk, azt le lehet írni,
- amit leírunk, az megmarad, megőrizhetjük, elküldhetjük.

Sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése

- A beszédszervek ügyesítése, beszédindítás elősegítése, a beszédhallás, az auditív ritmus, az auditív emlékezet, verbális emlékezet, grammatika, szóismeret, mondat- és szövegalkotás, nonverbális eszközök használata.
- Tevékenység, manipuláció, eszközhasználat, játék, ábrázolás közben is ösztönözzük beszédre a gyermeket.

Az óvodapedagógus feladatai

- Beszélgetésre alkalmas, nyugodt, kiegyensúlyozott légkör megvalósítása.
- A beszédöröm biztosítása: arra nevelni a gyermekeket, hogy bátran nyilatkozzanak meg, mondják el élményeiket.
- Lehetőséget teremteni minden gyermeknek a folyamatos beszéd gyakorlására.
- Motiváció, kreativitás, játékoság folyamatos biztosítása.
- Képessé tenni a gyermekeket arra, hogy tudjanak másokat is meghallgatni.
- A gyermekek szókincsének folyamatos bővítése.
- A beszédszínvonal emelése olyan formában, hogy a gyermekek képesek legyenek a nyelvi kifejezés eszközeit variálni.
- Beszédmegértés fejlesztése anyanyelven.

- Beszédtechnika fejlesztése, a helyes kiejtés gyakorlása anyanyelven.
- A gyermeki kérdések inspirálása, megválaszolása.
- Az anyanyelvi beszédhibák megfelelő módszerekkel történő javítása. (logopédus)
- Szoktassa az óvodásokat halk beszédre, hogy ne terhelje a gyermekeket felesleges zajártalom.
- A Montessori eszközök alkalmazása során a tulajdonságokat kifejező alapszavak tudatos és tervszerű megismertetése.
- Az írott nyelv iránti érdeklődés támogatása Montessori eszközökkel: névkártyák, tájékoztató feliratok, rajzsablonok, dörzspapírból kivágott betűk.

A gyermekek fejlődésének jellemzői az óvodáskor végén

- A gyermekek az oldott, elfogadó környezetben szívesen beszélnek.
- Szabadon fejezik ki önmagukat, közlési vágyuk érvényesül.
- Befogadók és érdeklődők, másokat is képesek meghallgatni.
- Élményeiket képesek elmondani, mondatokban kifejezni.
- Helyesen használják a nyelvtani kifejezésmódokat, ismerik a használt szavak tartalmát.
- Figyelmük, koncentráció-készségük fejlődik, gondolkodásuk fogalmi szintre tevődik.
- A gyermeki biztonságérzet megerősödik, a gyermekek teljes lényükkel érzik: elfogadják. Ez a megerősítés, a létrejövő kapcsolat indítja el a nyelvi kifejezőképességüknek további fejlődését.

Tudják, hogy Magyarországon kívül vannak más országok, ahol más a kultúra, mások a szokások, más nyelven beszélnek az emberek. Felismerik az nyelvtanulás hasznosságát. Fejlődik önbizalmuk, énképük a világhoz való viszonyulás relációjában.

4.4.2. *Értelmi nevelés biztosítása*

Kompetencia alapú oktatás – nevelés szervezeti kerete formái

Cél: A tanuláshoz való képességhez szükséges alapok lerakása, a különböző műveltségi területek szerint.

Feladat:

- Életszerű körülmények, környezeti feltételek egyéni és közösségi kereteinek megszervezése, kialakítása.
- A különböző tevékenységek feltételeinek (idő, hely, eszközök) biztosítása.
- Az alkotás és a továbbfejlesztés lehetőségének megteremtése.
- A felnőttek-gyermekek, gyermekek-gyermekek közötti kapcsolatok létrejöttének segítése, a kommunikáció támogatása.

Tartalom

- Értékrend, életvezetés megalapozása, a gyerekek tevékeny közreműködésével.
- Egymás kölcsönös megértésén, tiszteletén alapuló segítő magatartás kialakítása.

Módszer

- Az egyén és a közösség differenciált és integrált összhangjának megteremtése.
- A szervezeti keretek-formák fokozatos bevezetése, folyamatos alakítása.
- A közvetett irányítás előtérbe helyezése.

Eszköz

- Felszerelési tárgyak, eszközök, különböző anyagok, félkész eszközök gyűjtése, használata.
- Speciális fejlesztést szolgáló játékok, eszközök biztosítása.

Óvodai munkánk során, többféle műveltségterületen biztosítjuk a gyermekek egyéni képességeinek fejlesztését, személyiségük harmonikus kibontakoztatását. Ezek a területek: a művészeti jellegű tevékenységek: verselés, mesélés, ének zene, énekes játék, gyermektánc, rajzolás, festés, mintázás, kézi munka, mozgás, külső világ megismerése, matematikai tartalmú tapasztalatok. Mindez jelen van mind a játék, mind a munka, mind a tanulási tevékenységekben egyaránt.

A gyermekek értelmi fejlesztése tudatosan tervezett tevékenységeken keresztül valósul meg. A tapasztalatszerzés az alkalomszerű és folyamatos megfigyeléseken keresztül történik, ami közben felfedezik az azonosságokat és különbségeket, ok-okozati összefüggéseket állapítanak meg.

Feladatok:

- A gyermekek számára a képességeik kibontakoztatásához szükséges tevékenységek gyakorlási lehetőségeinek biztosítása.
- A gyermekek folyamatos megfigyelése meglévő képességeiről.
- Minden gyermek képességét önmagához – saját lehetőségeihez – viszonyítva fejlesztjük (fejlesztési terület meghatározása, fejlesztés, fejlődési mutatók megállapítása).

A tevékenységek közben a spontán szerzett tapasztalatokkal együtt nyújtanak a gyermeknek új ismereteket. Ezekben a tevékenységekben – egyéni sajátosságokat figyelembe véve - kapnak alkalmat a gyakorlásra.

Így fejlődik fokozatosan a gyermek kognitív képessége:

- Vizuális észlelése, alaklátása és formaállandósága (alak, forma, méret, szín, rész-egész viszony).
- Téri tájékozódása, térérzékelése (oldalosság, irányok, viszonyok).
- Feladatmegoldó képessége.
- Verbális, vizuális memóriája és figyelmének tartóssága, terjedelme.
- Gondolkodása, emlékezet fejlesztése.
- Képzelete, kreativitása fejlesztése.

Játék és tanulás:

A játék az eszközökkel megkönnyíti a világ megismerését. Az eszközökön megtapasztalják és rendszerezik a gyermekek, amit maguk körül látnak. Felfedezik az összefüggéseket és ebben nagy örömet lelik, ugyanakkor önmaguk is fejlődnek, újonnan megszerzett képességeiknek, tudásuknak örülnek.

Montessorinak fontos gondolata, hogy a gyermek tevékenysége által önmagát fejleszti és ez a fejlődés öröm számára. A manipulálás az eszközökkel örömet hozó játék, de mivel közben képességeik fejlődnek, a tanulás is öröm számukra.

A Montessori eszközök használata:

- Az óvodapedagógus minden egyes eszközt bemutat a gyermekeknek.
- Az azonos területre kifejlesztett eszközök egymásra épülnek, egymás után ajánlatos bemutatni a gyermekeknek.

OM: 201615

Az eszközök bemutatásának három fokozata:

1. a probléma exponálásának és megoldásának bemutatása
2. passzív tudás ellenőrzése
3. aktív tudás ellenőrzése

A pedagógusnak biztosítania kell, hogy a gyermekek az eszközöket annyiszor vehessék elő és addig játszanak vele, ameddig csak kedvük tartja.

Az eszközök alkalmazását az egyes nevelési területeknél írjuk le.

A gyermekek tevékenységeinek módozatai

a) Spontán tevékenységek

(pedagógiailag tudatosan alakított feltételek mellett):

a./ szabad játék,

b./ a gyermekek által kezdeményezett bármilyen tevékenység.

b) Irányított tevékenységek:

a./ tervezett kötetlen tevékenységek:

- játék célú

- tanulási célú

- valamilyen tevékenység hangulati előkészítése

b./ tervezett szerkezetű kötelező tevékenység: testnevelés

c./ egyéb tevékenységek (beszélgetés, séta, megbízások, gyermekmunka, saját maga körüli teendők elvégzése).

c) Montessori eszközökkel való tevékenység.

Sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése

A tanulási képesség valamennyi kognitív képesség átfogó rendszere, így a sajátos nevelési igényű gyermek fejlettsége a kognitív képességek fejlettségétől függ.

- Kiemelt jelentőségű a már elsajátított ismeretek, jártasságok, készségek állandó gyakorlása, illetve az új ismeretekbe való beépítése.
- Megismerje önmagát, kialakuljon reális önképe, testsémája, eligazodjon saját testén, térben, síkban.
- Észlelése pontosabbá váljon, keresztcsatornák jól működjenek.
- A gondolkodás fejlesztésében megkülönböztetés, az általánosítás folyamatának segítése, a cselekvésben végrehajtott műveletek gyakorlása, szemléletes gondolkodás elsajátítása a fontos.
- A különböző matematikai fogalmak megismerése és a velük végzett manipulációs folyamatok gyakorlása.

Az óvodapedagógus feladata a tevékenységek megszervezésében

- Biztosítsa minél változatosabb, többfajta tevékenység egy időben történő gyakorlásához a megfelelő feltételeket (idő, hely, eszköz, ötlet).
- A tevékenységek megszervezésében támaszkodjon a gyermekek tapasztalataira, a gyermekek aktuális élményvilágára.
- Élmények nyújtásával segítse elő a minél sokrétűbb és minél komplexebb tevékenységformák kialakulását.
- Folyamatosan biztosítsa a gyermek számára a képességeik kibontakoztatásához szükséges tevékenységek gyakorlásának lehetőségeit.
- Folyamatos megfigyelés útján alkosson tiszta képet a gyermek meglévő képességeiről,

ennek ismeretében törekedjen a képességek fejlesztésére.

- A kiemelkedő képességű és részképességek fejlődésében elmaradt gyermekekre egyénre szabott fejlesztési tervet készítsen, és ez alapján fejlessze a gyermeket.
- Minden gyermek képességét önmagához – a saját lehetőségeihez – viszonyítva igyekezzon fejleszteni.
- A gyermek megismerési vágyának, kíváncsiságának sokoldalú érdeklődésének kielégítése.
- Lehetőséget kínálni a gyermekek számára olyan szituációk átélésére, ahol megismerhetik a felfedezés, a kutatás örömeit.
- A gyermekek egyéni érdeklődésnek megfelelő tevékenységek biztosítása.
- A gyermekek önállóságának, figyelmének, kitartásának, pontosságának, feladattudatának fejlesztése.
- Olyan tapasztalatok szerzéséhez nyújtson segítséget a gyermeknek, amelyben saját teljesítőképességét is megismerheti.
- Tudatosan irányítsa a gyermekek ismeretszerzését, az ismeretek átadását, átszarmaztatását, ellenőrizze, hogy ez a folyamat milyen eredményeket hoz.
- A gyermekek aktív tevékenységére épülő eljárásokkal, cselekvő, gondolkodtató ismeretszerzéssel érje el a kívánt eredményt.
- A gyermekek ismeretszerzését mindig azon a szinten szervezze meg, ahol megfelelő információkat szerezhetnek, megismerhetik a felfedezés, a kutatás örömeit.
- A gyermekek megismerési vágyának, kíváncsiságának, sokoldalú érdeklődésének kielégítése.
- Az óvodások egyéni, differenciált fejlesztése érdekében olyan, az egyén teljesítőképességének megfelelő szintű feladatok tervezése, amelyek aktiváló hatásúak és érdeklődést biztosító problémahelyzetek elé állítják a gyermekeket.
- A gyermekek felszínes, a dolgok külső oldalát tükröző tapasztalatait a különböző tevékenységekben rendezze össze, tárja fel a dolgok közötti kapcsolatokat és kölcsönös viszonyokat, mutassa meg változásait, fejlődésüket.
- Fejlessze a gyermekek önállóságát, figyelmét, kitartását, pontosságát, feladattudatát.
- Az értelmi képességek fejlesztése (érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, képzelet, gondolkodás).
- Az értelmi képességek fejlesztése érdekében alkalmazza a Montessori eszközöket.

Fejlődés jellemzői óvodás kor végére

- Legyenek érdeklődők és nyitottak szűkebb és tágabb környezetük iránt.
- Alakuljon ki pontos és valóság-hű észlelésük, figyelemkoncentrációjuk, problémamegoldó képességük, elemi fogalmi gondolkodásuk
- Fejlődjön képzeletük, rövid és hosszú távú memóriájuk.

5. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS

5.1. Játék

Játék a gyermekek olyan önkéntes, szabadon választott, konkrét gyakorlati tevékenysége, amelyben személyiségüknek a környezethez való viszonya sajátos formában tükröződik. A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, s így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze.

A játék a kisgyermek elemi pszichikus szükséglete, melynek minden nap visszatérő módon, hosszantartóan és lehetőleg zavartalanul ki kell elégülnie. A kisgyermek a külvilágból és saját belső világából származó tagolatlan benyomásait a játékban tagolják. Így válik a játék kiemelt jelentőségű tájékozódó tevékenységgé.

Játékfajták

Gyakorló játék:

- Örömet okozó cselekvéseket ismételtetnek, gyakorolnak.
- Anyagok, eszközök tulajdonságaival, a tárgyak egymáshoz való viszonyával, működésével ismerkednek.
- Játékaikat mozgással, mozdulataikat szöveggel, dallammal kísérik.

Szerepjáték:

- A környezet benyomásait egyénien, szubjektív módon jelenítik meg.
- Szerepeket vállalnak.
- Együttműködnek társaikkal, közösen tevékenykednek.
- Hozzájuk érzelmileg közel álló felnőtteket és társaikat utánozzák.
- Megjelenítenek felnőttek és gyermekek közötti kapcsolatokat, és közben új magatartásformákat sajátítanak el.
- Önállóan, szabadon, önkéntesen játékot szerveznek, szerepeket osztanak ki, játékeszközöket választanak ki, játékhelyzeteket alakítanak ki.

Barkácsolás:

- A játékukhoz szükséges eszközöket, bábokat maguk készítik el.
- Különböző anyagokat és szerszámokat használnak.
- Olyan anyagokat gyűjtögetnek, amelyeket önállóan tudnak megmunkálni.
- Részt vesznek az elromlott játékok javításában.

Dramatizálás, bábozás:

- Saját elgondolásaik alapján eljátsszák irodalmi és más élményeiket.
- Dramatizáláshoz eszközöket, kellékeket készítenek.
- Báboznak paraván mögött és paraván nélkül.

Építő, konstruáló játék:

- Kockákból, más játékszerekből, különböző alkatrészekből, anyagokból építményeket, játékszereket, különféle tárgyakat hoznak létre.
- Spontán létrejövő és előre elgondolt, meghatározott céllal építenek.
- Konstruktív eszközöket használnak.
- Homokoznak, a homokból építenek.
- Szerepjátékokban felhasználják alkotásaikat, építményeiket.

Szabályjáték:

- Meghatározott szabályok szerint játszanak, betartják a szabályokat, és a szabályoknak megfelelően viselkednek.
- Mozgásos és értelmi képességet fejlesztő játékokat játszanak.

Sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése

- Amennyiben szükséges, egyéni helyzetekben tanítjuk a játéktevékenységeket és a játékeszközök használatát. A későbbiekben a gyermek nagyobb önállósággal választhatja meg tevékenységeit, eszközeit.
- Az óvodapedagógus közvetett nevelői magatartással fejlesztő hatással lehet a játék fajtáinak megválasztásában, játéktémáinak gazdagításában.

Játékba integrált tanulás

A valódi tudás az, amit a gyermek maga fejt meg, és cselekvésen keresztül sajátít el. Ennek érdekében fontos, hogy minél több tapasztalathoz jusson, élményeket élhessen át, és természetes kíváncsiságát kielégíthesse. Ezért a játékba integrált önkéntes és cselekvéses tanulás az óvodai tanulás útja.

Az óvodapedagógus az ismeretek tapasztalati úton történő megszerzéséhez segíti hozzá a gyermeket. Megteremti annak a lehetőségét, hogy a gyermek a játékon, a művészeteken, az alkotómunkán, saját tevékenységén keresztül szerezhessen meg azokat az élményeket, amelyek megnyitják és ébren tartják benne a vágyat a környező világ megismerésére, a tanulás örömeinek átélésére. Ebben az életkorban az igazi ismeret az, amit a gyermek önmaga szerez meg. Mindennek az alapja, hogy a gyermek érdeklődésére és cselekvésére, előzetes tudására, tapasztalataira épüljön az ismeretanyagot is tartalmazó tevékenységrendszer.

Tanulásnak tekinthető mindazoknak az elméleti és gyakorlati ismereteknek, - jártasságoknak, készségeknek és képességeknek - a kialakítása, amelyek az érzelmi és az akarati tulajdonságok fejlődését, valamint a magatartás és a viselkedés alakulását is elősegítik. A hatékony tanulás valamennyi pszichikus funkció aktivitásának eredménye, melynek következménye, hogy megfelelő körülmények között a gyermekek fejlődéséhez és fejlesztésének szándékaihoz igazodó tanulási térben, a gyermekek aktívvá és produktívvá válnak.

Programunk szélesan értelmezi a tanulást. A gyermekek tevékenységeik során szerzett benyomások, tapasztalatok, élmények alapján tanulnak, s általa fejlődnek. A szociális és intellektuális tanulási képességek fejlődését az óvoda felerősíti. Ennek elsődleges terepe a játék és a teljes óvodai élet. Nem fér kétség ahhoz, hogy az óvodás gyermek értelmi képessége: érzékelése, észlelése, emlékezete, figyelme, képzelete, képszerű szemléletes gondolkodása leginkább a játékon keresztül fejlődik, és ezt segítik a Montessori fejlesztő eszközök.

Ehhez társulnak olyan szervezett tanulási lehetőségek, mint az óvodapedagógusok által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, ami a gyermekek kérdéseire, válaszaira épülő ismeretszerzést is magába foglalja.

A játékba integrált tanulás azt jelenti, hogy az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységek a játékidőben zajlanak úgy, hogy nincs közben játékelrakás, párhuzamosan szervezett tevékenységek folynak. A gyermekek a tevékenységek után igényük szerint visszatérhetnek eredeti játékukhoz, vagy újat kezdhetnek. Egyetlen egy napon borul fel ez az alapelv, amikor az óvodapedagógus szervezett testnevelés foglalkozást tart.

A kompetencia alapú nevelésben a játékirányítás szerepe

- A kompetencia alapú óvodai programcsomag használata az óvodapedagógusok számára lehetőséget ad a játékban is az óvoda-iskola átmenet, az inkluzív pedagógia, a játék, az érzelem és az erkölcs új tartalmú megközelítésére.
- Az iskolára való felkészítés, az iskolaérettség újraértelmezésére a gyermeki játékon

keresztül.

- Az óvoda óvó-védő, nevelő, személyiségfejlesztő funkciójának értelmezésére a játékszituációkban, új tartalommal való megtöltésére.
- A céltudatosabb, tervezettebb, hatékonyabb játék gondozó – nevelő és oktató munka megélésére.
- a nevelési szinterek család, óvoda, iskola) folytonos nevelő hatásának érvényesítésére játékokban
- A saját kompetens személyiséggé válási folyamatának a megsegítéséhez a játékokban
- a saját kompetenciájának fejlesztésére (ismeret, tudás, attitűd).
- Olyan pedagógia, pszichológia ismeretek megszerzésére, amelyek meglévő ismereteit bővíthetik.
- Olyan tudástartalmak elsajátítására, amelyek elméleti megalapozottságot adnak a program szellemiségének megéléséhez, a program bevezetése, tesztelése, alkalmazása terén átalakul a játék feltételeinek biztosítása.
- Olyan beállítódás generálására ad lehetőséget, amely az óvodapedagógia kidolgozatlan területeit (gyakorlati óvóképzés) hordozza magában.
- Olyan beállítódás generálására, amely befogadóvá teszi a leendő óvodapedagógusokat az új, innovatív pedagógiai jelenségei, történései iránt.
- Olyan beállítódás generálására, amely a fejlesztés szükségessége iránti igényét ébren tartja a gyakorló és a leendő óvodapedagógusokban.
- Olyan beállítódás generálására, amely a prevenció hatékonyságát hirdeti a korrekcióval szemben a játékokban is.

Az óvodapedagógus feladatai

- Biztosítson nyugodt légkört az elmélyült játék feltételeinek megteremtéséhez.
- A napirendben belül gondoskodik elegendő időről és helyről a szabad játék számára.
- Folyamatosan biztosítsa a játékhoz szükséges eszközöket.
- Ötletek, lehetőségek, helyzetek teremtése a sokszínű játék kialakulásához.
- Az egyéni élményeken túl teremtse lehetőséget a közös élményszerzésre a játék fejlesztése érdekében.
- Tartsa tiszteletben a gyermeki játék önállóságát.
- Igény esetén kapcsolódjon be a játékba, játsszon együtt a gyermekekkel.
- A gyermekek tapasztalatainak gazdagításával, a játékkedv fokozásával serkentse a közös játék kibontakozását és fejlődését.
- Megerősítő viselkedésével alakítsa a csoportban a toleranciát, fogadtassa el a magányos, az agresszív, azaz, az eltérő viselkedésű gyermekeket, ezáltal is biztosítva az esélyegyenlőséget.
- Törekedjen arra, hogy a megrongálódott játékszereket, amennyiben van rá mód, a gyermekek bevonásával javítsák meg.
- Tegye lehetővé, hogy a gyermekirodalmi és mindennapi élményeiket saját elgondolásaik alapján szerepjáték, bábjáték, dramatizálás formájában eljátszhassák a gyermekek.
- A szerep - és dramatikus játékokhoz biztosítsa, illetve a gyermekek az óvodapedagógus
- segítségével készítsék el a szükséges eszközöket, jelmezeket, kellékeket.

A gyermekek fejlődésének jellemzői az óvodáskor végén

- A gyermekek életkoruknak és szükségleteiknek megfelelő játékot választanak.
- Játéukban önálló kezdeményezésre képesek, s be tudnak kapcsolódni közös játékba is.
- A gyermekek képesek állhatatosan, több napon keresztül egy azon játéktémában együttesen részt venni.
- Játéukban dominánsan jelentkezik a szerepjáték.
- Az ismert meséket többször dramatizálják, bábozzák.
- Bonyolult építményeket képesek alkotni.
- Élvezik a szabályjátékot, és képesek a normákat betartani.
- Társas viselkedésükben megjelennek az óvoda által preferált viselkedési szabályok.
- Interakciójuk gazdag, kulturált és érthető.

5.2. VERSELÉS, MESÉLÉS

Verselés, mesélés **célja** a 3-6-7 éves gyermekek pozitív személyiségjegyeinek megalapozása, fejlesztése a gyermekirodalom és a gyermekirodalomhoz szorosan kapcsolódó tevékenységek, módszerek sajátos eszközeivel. A tevékenység célja a gyermekek érzelmi, értelmi és etikai fejlődésének segítése, pozitív személyiségjegyeinek megalapozása: a mágikussággal, a csodákkal teli meseélmények segítségével, a versek zeneiségével, rímeinek csengésével.

Feladatok: A változatos irodalmi élmények közvetítése (mondóka, vers, verses-mese, mese, bábjáték, dramatizálás). Alkalmat teremtünk arra, hogy a gyermekek eljátsszák, elmondják, elbábozzák kedvenc meséiket, verseiket, de lehetőséget adunk az általuk kitalált történetek elmondására, vagy a már ismertek másfajta cselekmény szövéseire, befejezésére is. A 3-6-7 éves korban felhasználható irodalmi anyag összeállítása az óvónő feladata. A kiválasztásnál vegye figyelembe az óvónő a gyerekek fejlettségét, ennek megfelelően a mondókák, versek ritmikusságát, a mese cselekményszövéseinek bonyolultságát és az aktualitást.

A mindennapi verselés, mesélés biztosításához kapcsolódó feltételrendszer:

- A csoportszoba legmeghittebb területét alakítják ki, ahol lehet a gyermekek számára ülőhelyként a szőnyegre párnákat biztosítani. Nyitott, a gyermekek magasságához igazodó polcrendszer.
- A napi verselésnek, mesélésnek esztétikus helye legyen.
- A versek, dramatikus történetek megjelenítéséhez különböző kellékeket használhatnak (kendők, kötények, szoknyák, ruhák, állatos fejdíszek), bábok (újáb, kesztyűbáb, botbáb, fakanálbáb, zacskóbáb).
- A csoport életének jelentősebb eseményeiről, egy-egy mesejáték elbeszélés megjelenítéséről, egyéb tevékenységekről fényképezőgéppel, vagy kamerával készítenek felvételt az óvónők.
- Könyvek, kellékek, bábok:
 - óvodáskor elején: 8-10 db leporelló (folyamatos csere biztosított), 3-4 db nagyalakú képeskönyv (növényekről, állatokról az élet dolgairól), 3-4 db verses mesekönyvek, 3-4 db nagyalakú verses, mondókás könyv.
 - óvodáskor közepén: 10-12 db mesekönyv, természetkönyv, ismeretterjesztő képeskönyv (aktualizálás, folyamatos csere), jelmezek (különböző színű palást, korona, fátyol, hosszú szoknya, vállkendő,

OM: 201615

fejlesztő, állatos fejdíszek), kiegészítők (botok, kosarak, zsák, tarisznya, nagyméretű textilek).

- o óvodáskor végén: 3-4 db vereses könyv, 8-10 db képes könyv, népmesék,

2-3 db folytatásos elbeszélő mesekönyv, 10-12 db tudományos gyermekkönyv, 2-3 db szólások, közmondások, találós kérdések gyűjteménye, óvodás újságok, saját verses füzet és saját mesekönyvek. Jelmezes kosárban egy-egy mesedramatizáláshoz használható mesejelmezek, kiegészítők, díszletek, textilek. Folyamatosan cserélt bábkészlet egy-egy vers, mese eljátszására alkalmas bábok, hátterek, kellékei. (terménybábok, marionett bábok, árnyjátékhoz lepedő, lámpa, báb, bábparaván, makettek).

A gyermekek tevékenységei

- A korábban hallott mondókákat, meséket, verseket alkalmasszerűen ismételtetik.
- Bekapcsolódnak az óvodapedagógus énekes, halandzsás, mozgásos improvizáló játékezeményezéseibe.
- Segítenek a mesemondás, hallgatás feltételeinek kialakításában.
- Kedvelt mesehősökkel történet dolgokat beleviszik a játékukba.
- Az ismert mesei motívumokat megjelenítik bábozásban, dramatizálásban, rajzolásban.
- A bábozáshoz, dramatizáláshoz eszközöket készítenek.
- Az óvoda gyermekkönyveit nézegetik, beszélnek róluk.

Sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése

- A mindennapok történéseiben való eligazodás, azok megértése, elfogadása, élményeik, érzéseik feldolgozása kerül előtérbe.
- Oldja szorongásait, megoldást nyújt lelki problémáikra.

A nem beszélő gyerekeinkhez a tevékenységek közben kérdéseinkkel, magyarázatainkkal, utasításainkkal fordulunk, így biztosítjuk, hogy ők is tevékeny részesei legyenek az eseményeknek.

A beszédhibák javítását és a nem beszélő gyerekeknél a beszédindítást a logopédus végzi.

A hallássérült gyermeket közel ültetjük a mesélőhöz.

Az igazán szép magyar beszédre törekszünk, a szupraszegmentális tényezők érvényesítésével. A hallássérült gyereket is szereplési alkalomhoz juttatjuk, ez ösztönző hatással van a beszédfejlődésére.

A mondókák, versek gyakorlásában együttműködünk a szurdopedagógussal, és a szülőkkel. Sokat beszélünk hozzá, hiányos mondatait kiegészítjük, célunk, a hallásfigyelem fejlesztése, a beszédfejlődés, és a szókincs gyarapítása.

Elvárjuk, hogy a már elért szintet teljesítse.

A gyengén látó gyerekek főleg látásuk útján tájékozódnak a világban, de az ép látásúakhoz képest sokkal közelebbről, kisebb térben tudják használni látásukat. Nevelésük speciális optikai eszközök segítségével a vizuális megismerés útján történik, de jelentős szerep jut a hallási és tapintási analízator kompenzatív működésének is.

Kiemelten fejlesztési terület: látásnevelés (látásmaradvány használatának megtanítása, távoli és közeli környezetben), nagymozgás fejlesztése (térbeli tájékozódás a látás felhasználásával, mozgáskoordináció, mozgásbiztonság) Pl.: báb, dramatizálás

A gyengén látó gyerekek gondolkodás és beszéd fejlődését a látásos élmények hiányossága jelentősen befolyásolja, ezért különösen fontos a környezet vizuális megismertetése. Játék közben fejlődik a gyerek beszéde, emlékezete, gondolkodása, szélesedik érdeklődési köre, gazdagodik érzélemvilága. Beszéd hallgatásával, reprodukálásával jól fejlődik a gyermek

hallása. Meséket mondunk neki, játszunk vele és rövid versekre, mondókákra tanítjuk.

Észrevételeit szavakban is rögzítse.

A képek megfigyeltetésére is hasznos, lényeges, hogy jól válasszuk ki az erre használt könyveket, képeskönyveket. Rajzunk legyen határozott színű, körvonalú, a háttérből kiemelkedő, nem elaprózott tagoltságú. Az ilyen képeket, rajzokat alaposan figyelje meg a gyerekek.

A mese, vers hallgatását és tanítását nem korlátozza a látási hiba, több és különösebb fejlesztést nem igényelnek az alig látók. A feladatok elvégzéséhez a legjobb feltételeket biztosítjuk (szemüveg használat, kontúrozott élénk színek, megfelelő világítás, optikai segédeszközök, kézi nagyító, vízszintes asztallap a helyes testtartás miatt).

Mindig annyit segítünk amennyi szükséges, lépésről lépésre adunk segítséget.

Az óvodapedagógus feladatai

- Ismerje meg az általános gyermeki igényeket, a mese és a vers lélektanának beható ismeretével rendelkezzen.
- A mesélés, versmondás alkalmait vegye számba, keresse meg alkalmait a gyermekcsoport napirendjében.
- Keressen alkalmas helyet az udvaron és a csoportszobában az irodalmi élménynyújtásra.
- Válasszon a gyermekek életkorának, fejlettségének megfelelő meséket, verseket, mondókákat, irodalmi alkotásokat.
- Fejből mondja az alkalomhoz illő mondókát, verset, mesét, és alkalmazza a metakommunikáció eszközeit.
- Fejlessze a mesei kettőstudatot.
- A mesemondás alkalmait a mesehallgatásra utaló, ismétlődő szokásokkal teremtsen meg.
- Elalvás előtt rendszeresen meséljen a gyermekeknek.
- Kezdeményezze, hogy otthon is rendszeresen verseljenek, meséljenek a felnőttek a gyermekeknek.
- Színes, megragadó, érdeklődést felkeltő bábjátékkal ébresszen kedvet a gyermekekben a bábozáshoz.
- Tegye lehetővé, hogy a hallott meséket saját elgondolásaik alapján eljátszhassák a gyermekek.
- Az etnikai kisebbség költészetének alkalmazása az irodalmi anyagok kiválasztásánál.

A gyermekek fejlődésének jellemzői az óvodáskor végén

- A gyermekek szívesen ismételtetik a verseket, rigmusokat.
- Várják, igénylik a mesehallgatást.
- Megjegyeznek 10-12 mondókát, 6-8 verset és 15-20 mesét.
- Hangzás, hangulat, érzelem és alkalom egységében kezdik felfogni a mondott, hallott vers témáját, költői képeit.
- Megszilárdulnak a mesehallgatáshoz kapcsolódó szokásaik, figyelmesen, csendben végighallgatják a mesét.
- A folytatásos mesék, verses mesék, meseregények szálait össze tudják kötni.
- A mesében elhangzottakról beszélgetnek, szívesen mesélnek, báboznak, dramatizálnak.
- Tudnak meséket, történeteket kitalálni, s azt mozgással megjeleníteni, kifejezni.
- Ismerik a csoport gyermekkönyvespolcát, vigyáznak a könyvekre.

5.3.ÉNEK, ZENE, ÉNEKES JÁTÉK, GYERMEKTÁNC

Célja az ének-zenei tevékenység a gyermekek és az óvodapedagógusok kezdeményezésére az egész napot áthatja. A mozgás, a ritmus, a zene egymástól elválaszthatatlan egységben jelent zenei élményt az óvodáskorú gyermekek számára.

Az ének-zenei nevelés **feladatai**: a készségek fejlesztése a mozgás - hang - szöveg összekapcsolásával, sok zenei élmény nyújtása és az éneklés ösztönzése. A gyerekek zenei fejlesztésénél a ritmusfejlesztésre a hallásfejlesztésre és a gyermektánc mozgás gyakorlására helyezzük a hangsúlyt.

Ének, zene, énekes játék, gyermektánc: az érzelmeken keresztül hat a gyermekekre. Felkelti a gyermekek zenei érdeklődését, formálja a zenei ízlést, az éneklési készséget, ritmusérzéklet, harmonikus szép mozgást. Hatására a gyermekek szeretnek énekelni, játszani, dúdolgatni és szívesen hallgatnak zenét. A népdalok és komponált gyermekdalok éneklése közben fejlődik hallásuk, éneklési készségük, ritmusérzékük, harmonikus szép mozgásuk.

A zenehallgatás megszerettetésére a klasszikus zene alapjaival játékosan, ismertetjük meg a gyerekeket. (Fun with Composers program komoly zenei programunk melynek keretében a gyerekek játékosan ismerkednek meg a klasszikus zenével és zene szerzőkkel).

A gyermekdalok mondókák kiválasztásánál érvényesüljenek a következő szabályok.

Jelenjen meg a fokozatosság: hangterjedelemben,
ritmusban,
szövegekben,
játékában,
hangközök egymás utáni fűzésében.
a pentatónia kapjon elsőbbséget.

Az énekes játéktevékenységben csak egy, vagy két gyermekjátékot tervezzünk, s azt nagyon sokszor ismétljük, hogy minél mélyebb nyomot hagyjon a gyermek lelkében, s megérezzék a tradicionális emberi szokásokat, s azt tudják szavakkal, gesztusokkal, mozdulatokkal kifejezni.

A közös játékok hangulatát nem töri meg a zenei képességfejlesztés, ha a zenei anyag kiválasztása a képességfejlesztésre épül. Bele kell, hogy simuljon a gyermekek közös éneklésébe, játékába.

Az egy zenei feladat kiválasztása nem jelentheti azt, hogy nem törődünk mással a tevékenység alatt.

A tiszta intonálás, egyenletes lüktetés, hangképzés javítása nem maradhat el, akár a mozgás, testtartás javítás, szemkontaktus felvételére nevelés.

Az ének, énekes játékok során is játékba integráltan fejleszthetjük a gyermekek zenei képességeit, gondolkodásukat, emlékezetüket, képzeletüket, így egyenes út vezet az érzelmi nevelésen keresztül az egyén képességet követő ritmikus mozgásfejlesztéshez, hallás- és ritmuskészség fejlesztéshez is. Valamennyi zenei tevékenység beleélő készséget kíván a résztvevőktől. Éneklés során a gyermek egyfajta nyugalmi elvarázsolt állapotba kerülnek.

Módszer a zenei anyanyelvvvel, a szókincs bővítésével, a hangok, a ritmus, a zene iránti érdeklődés felkeltésével, a befogadásukra való képesség megalapozásával, a dallam, a ritmus, a mozgás harmóniájának, szépségének és a közös ének örömeinek felfedezésével, esztétikai fogékonyság, igényesség, a zenei ízlés kialakításával, közös éneklés ösztönző erejének segítségével zenei tehetségüket szeretnénk kibontakoztatni. Talán ez az a gyermeki tevékenység az óvodában, ahol nem éri kudarc a gyermekeket. A hangadásra kevésbé jártas gyermekek is sikerélményhez jutnak a ritmusok megjelenítésekor, játékokban, mondókák megismerésekor.

Elsődleges **eszköz** az óvodapedagógus és gyermekek hangja, érzékszervei.

A tiszta, megfelelő hangmagaságban való énekléshez használni kell a hangvillát, mert nem megengedhető a gyermekek hangterjedelmét megerőltető dalkezdés.

A bábok segíthetik a zenei nevelést, akár a szimbolikus eszközök.

A ritmushangszerek kiválasztásakor ügyelni kell arra, hogy ne legyen zavaró a hangok sokasága, mert ritmus, egyenletes lüktetés vendéghangok megszólalásával nem érzékelhető tisztán. Az óvodapedagógusok bátran használják a vonós, ütős, fúvós hangszereiket zenehallgatáskor. Eredmény a közös többszólamú zenehallgatás, ünnepi megemlékezéskor és a lehetőségek megteremtésével év közben.

Az óvodában működő Zeneovi a készségek, képességek, tehetségek felismerését, fejlesztését kívánja elősegíteni.

A kompetencia alapú nevelésben ajánlott ismeretek, élmények, viszonyulások a zenei élethez, csak a játékidőben teremődnek meg, mert számunkra az elsődleges cél a magyar zenei hagyományok megőrzése Kodály Zoltán, és Forrai Katalin elképzelése szerint.

Nagyon szépen beilleszthető ezekbe az elvárásokba a következő elvi gondolatmenet, az egyes szintek értelmezése:

I. szint: sajátos nevelési igényű gyerekek

II. szint: standardhoz közelítő képességű gyerekek

III. szint: tehetséges, kreatív képességgel rendelkező gyerekek

A mindennapi éneklés, énekes játék, gyermektánc biztosításához kapcsolódó feltételrendszer:

Nyitott polcon, a gyermekek részére elérhető magasságban legyenek a hangszerek.

A zene sarokban ütős és ritmus eszközök állnak a gyermekek rendelkezésére:

- 3 dob,
- 3 cintányér,
- 2 triangulum.
- a csoport létszámához igazodó ritmusbot,
- 2 db különböző csörgő,
- saját készítésű hang-és ritmuskeltő eszközök,
- saját gyűjtésű termékek, kövek,

Megtalálhatóak a dallamjátékos hangszerek: furulya, xilofon, metallofon. Ezeken az óvónéni segítségével, irányításával zenélnek a gyerekek.

A zene sarokban találhatóak a dalos játékokhoz szükséges kellékek, mindig a hét témájához kapcsolódóan. Népi játékok kellékei: 1 bő szoknya, 1 vesszőkosár, 1-2 kalap, 2 kendő, 1 kötény, 1 bot, táncos zsebkendők.

Audiovizuális eszközök a polcon: CD lejátszó, magnó CD-ék, hangkazetták.

Hangvilla, zenei szakkönyvek, zenei gyűjtemények.

A gyermekek tevékenységei

- Bekapcsolódnak az adott zenei tevékenységbe.
- Énekelgetnek játékidőben, illetve az egész nap folyamán önmaguk vagy az óvodapedagógus kezdeményezésére.
- A játékokat kísérő dalokat és mondókákat ismételtetés közben megtanulják.
- Zenei tevékenységek közben mozgást végeznek.
- Megfigyelik az állatok, a természet hangjait, a különböző zörejeket.
- Táncos jellegű mozdulatokat végeznek, zenére mozgás improvizációt alkotnak.

OM: 201615

- Meghallgatják az óvodapedagógus énekét, hangszeres játékát.
- Hallásfejlesztő játékaikban alkalmazzák Montessori zörejdobozait.
- Többféle népi ritmuseszközt használnak és készítenek a felnőttekkel.
- Zenei forma érzékfejlesztő játékokat játszanak, hogy különböző mozgással megérezzék a motívumok hosszát.
- A gyermekek dallamokat énekelnek, komponálnak.
- A megismert dalos játékokhoz, mondókákhoz új szabályokat, mozdulatokat találnak ki.
- Énekelnek egyénileg, kisebb csoportban halkabban-hangosabban, magasabban-mélyebben, gyorsabban-lassabban.

Részt vesznek egy klasszikus zenei programban, mely célja a komoly zenével való játékos ismerkedés.

Sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése

- A zenei alapképességek elsajátításának feladatai közül legfontosabb az éneklés, a dalos játékok eljátszása, mondókázás.
- A ritmust és az egyenletes lüktetést, a ritmusalkotással, tempóbeli és dinamikai ellentétek, illetve fokozatos átmenetek kivitelezését is gyakoroljuk változatos mozgással és hangszeres előadással.

A gyermek sérülésének figyelembevételével egyéni fejlesztésük a speciális gyógypedagógus segítségével:

Látássérült gyermek zenei fejlesztése:

Zenei képességek fejlesztése, mint az ép gyermekek esetében különös gondot fordítunk a zenei képességek fejlesztésére, hiszen a látássérült gyermek egyéb képességei fejlettebbek az átlagnál, zenei tehetsége kiemelkedő lehet.

Játék, mozgás körében ügyeljünk a biztonságra. Építünk az ép gyermekek empátiás készségére, segítőkészségére.

A speciális gyógypedagógussal folyamatosan tartjuk a kapcsolatot, és megbeszéljük a gyermek fejlődését.

A gyengénlátó gyermeknek mindig legyen szemüvege

Enyhe fokban értelmileg sérült gyerekek esetében:

Zenei képességek fejlesztése a gyermek egyéni adottságainak megfelelően, érzelmi életének alakításával, a gátlások oldásával.

Folyamatos a kapcsolattartásunk az óvoda gyógypedagógusával, a fejlesztési lehetőségek megbeszélésére.

Fokozottan figyelembe vesszük a gyermek igényét, /időtartam / csökkent koncentrációképességét, pontatlan intonációját, utánzóképességét, mozgásutánzását.

Módszereink: rendszerességre nevelés, gesztussal kísért egyszerű utasítás, mely személyre szól, zene, ritmus, sok ismétlés.

Hallássérült gyermek esetében:

Fokozottan felhasználjuk, és építjük az "Óvodai fejlesztési program nagyothalló gyermekek számára" zenei nevelési részét, melynek fejlesztési területei:

Hallás-, ritmus-, mozgásnevelés. Mindig figyelemmel követjük a hallókészülék használatát, működőképességét.

A gyermek mögött állva a készülékbe beszélünk, ugyanakkor arra is ügyelünk, ha szemben

állunk vele jól érzékelhesse a szájról olvasást, és arcmimikát.

Rendszeresen kapcsolatot tartunk a szurdopedagógussal figyelemmel követve a gyermek fejlődését.

Az óvodapedagógus feladatai

- Teremtse meg a zenei nevelés alapvető feltételeit, amelyeknek eredményeként a gyermekeket élményhez juttatja, felkelti zenei érdeklődésüket, formálja zenei ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat.
- A zenei élmény legyen mindennapos lehetőség, kapcsolódjon minél többféle tevékenységhez.
- Szerettesse meg a gyermekekkel az éneklést, az énekes játékokat, és szoktassa őket a szép, tiszta éneklésre.
- Fejlessze a gyermekek zenei hallását, ritmusérzékét, zenei emlékezetét, játékos zenei alkotókedvét, mozgáskultúráját.
- Nyújtson közösségi élményt az énekes játékokon, a közös zenélésen keresztül.
- Alapozza meg a mozgás és a testtartás dalhelyzetekhez való igazítását.
- A felhasznált zenei anyagot igényesen, az életkornak, s a csoport képességszintjének megfelelően válogassa.
- Teremtse lehetőséget arra, hogy egy-egy zenei feladatot többféleképpen lehessen megoldani.
- Nevelje a gyermekeket a zene figyelmes, érdeklődő hallgatására, befogadására. Ismertesse meg különböző jellegű dalokkal és hangulatokkal, hangszerek sajátos hangszínével és játékaival.
- Figyeltesse meg a természet hangjait, a környezeti hangeffektusokat.
- A gyermekek hallásfejlesztésének érdekében alkalmazza Montessori zörejdobozait (zörejek azonosítása és megkülönböztetése).

A gyermekek fejlődésének jellemzői az óvodáskor végén

- A gyermekek élvezettel játszanak énekes játékokat.
- A gyermekek gátlások nélkül egyedül is tudnak énekelni.
- Tudnak élvezettel figyelni a zenehallgatásra.
- Megkülönböztetik a zenei fogalompárokat.
- Tudnak ritmust, mozgást, dallamot rögtönözni.
- Érzik az egyenletes lüktetést és a dalok ritmusát.
- Megismerkednek a klasszikus zene alapjaival.

5.4. RAJZOLÁS, FESTÉS, MINTÁZÁS, KÉZI MUNKA

Célunk: Az alkotás örömeinek megtapasztaltatása, a térbeli tájékozó képesség fejlesztése, a szín- és formavilág gazdagítása. Az érdeklődés felkeltése a vizuális tevékenység iránt. A vizuális jelek: pont, vonal, folt, színek, formák megismertetése.

A kézmozgások finomításával felkészíteni a gyermekeket az iskolára.

Feladatunk, hogy a gyermekek ismerjenek meg egyszerű munkafogásokat, különböző anyagokat (agyag, gyurma, papír, textil, fonal) és technikákat (mintázás, papírhajtogatás, varrás, szövés, nemezelés, festés, nyomat készítés). Recycle azaz újra hasznosító külön foglalkozáson játékokat készítünk heti rendszerességgel

Óvodánkban a rajzolás, festés, mintázás, kézi munka, *mint a művészetek egyik eszköze*

sokszínű nevelési terület: magába foglalja a képalakítást, plasztikai munkát, építést, környezetalakítást és a műalkotásokkal való találkozást.

Megfigyelés, cselekvés, tapasztalás közben fejlesztjük a gyermekek érzékelését (látás, hallás, tapintás), észlelését (szín, forma, méret megfigyeltetésével stb.) Élmények, emlékképek előhívásával az emlékezetre alapozunk (érzelmek felidézése).

Kiemelt feladat a megfelelő figyelem és az utánzási készség alakítása, az életkori sajátosságoknak megfelelő akarati tulajdonságok erősítése.

- Ismerkedés az alkotási technikákkal, azok anyagaival, az anyagok adta lehetőségekkel.
- Önkifejezés és én megvalósítás az alkotásokon keresztül, beszélgetés az alkotásokról.
- A fej, az arc, egyéni jellegzetességek megfigyelése tükör segítségével, a verbális és képi megfogalmazások, a fej gömbölyűségének ábrázolása gyúrható anyagokkal, a síkban,
- A test és fő részei megfigyelése (nagyalakú tükör, tapintás, simítás), a test összeállítása formákból, formázás gyúrható anyagokból, a testek ábrázolása
- Mozgás és cselekvésábrázolási kísérletek
- A szűrés és lyukasztatás technikájának elsajátítása
- Képzőművészeti alkotások szemlélése, családapbrázolások
- Járművek szemlélése újraalkotása, az élmények képi megfogalmazása járművek modellezése gyűjtött anyagok felhasználásával
- Meseillusztrációk készítése, választott technikával, mesealakok formázása, gyúrható anyagokból, készítése természetes anyagokból, fakanálbáb készítése,
- Terep és táj alkotása, benne saját készítésű tereptárgyak, növény és állatfigurák,
- A nyomdázás technikájának elsajátítása, nyomdakészítés, nyomatkészítés
- Ajándékkészítés és csomagolás, (papírhajtogatás, kötözés)
- Kiállítás rendezés és szervezés az alkotott gyermekmunkákból.

Eszközök: nagyon fontos a természetes anyagok – bőr, szőr, toll, leveles ágak, gyökerek, szárazak, termések, kövek, kavicsok, homok és talaj, – használata, ezek tüzetes megfigyelése. A papírok (selyem-, csomagoló-, hullámpapír, írólap, rajzlap, karton, papírszalvéta, dobozok) könnyű alakíthatóságuk miatt kedvelt manuális anyagok.

A gyúrható anyagok: agyag, vizes homok, lisztgyurmák, színes gyurmák nagyon jól fejlesztik a kéz finommozgásait.

Kitűnően alkalmazhatjuk a színes és igényes könyveket, művészeti kiadványokat, képeket, képeslapokat.

Színezéshez használt anyagok: bogyók, levelek, *vásárolt színezők*: festékek, (víz és tempera) kréták, ceruzák.

Gyöngyök: fa, üveg, agyag, termés, műanyag. Ragasztók: csiriz, főzött ragasztók, (tapétaragasztó, enyv) csíkragasztók. Egyéb eszközök: drótok, anyagok, madzagok és zsinórok, vágóeszközök, szűrőeszközök, simítóeszközök, kaparóeszközök.

Alkalmazandó módszerek

- Figyelmesség, segítőkészség, önzetlenség az ábrázolási eszközök megosztásban.
- Értékek felfedezése a társak munkáiban.
- Aktív közreműködés a környezet szépítésében.
- Vizuális tapasztalatok előhívása alkotás közben.

A gyermekek tevékenységei

- A megismert anyagokat, egyszerű munkafogásokat, technikai alapelemeket alkalmazzák.
- Szabadidős tevékenységeikben önként választanak és végeznek vizuális

OM: 201615

tevékenységet: rajzolnak, festenek, mintáznak, építenek, konstruálnak, kézimunkáznak, modelleznek, ismerkednek a műalkotásokkal.

- Az alkotó munkához séták, kirándulások alkalmával terméseket, ágakat, kavicsokat, anyagokat gyűjtenek.
- Megismerkednek a népi kismesterségekkel, s tevékenységükben felhasználják azokat.
- Részt vesznek a csoportszoba és az udvar ápolásában, rendezésében, díszítésében.
- Térben különböző alakzatokat, építményeket hoznak létre különféle nagyságú anyagokból, tárgyakból.
- Sík és térbeli kompozíciókat hoznak létre közösen.
- Játékokat, bábokat, játékkellékeket készítenek.
- Részt vesznek az ünnepekre való készülődésben, díszítenek, ajándéktárgyakat készítenek, esztétikai élményekkel gazdagodik személyiségük.

Sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése

- A vizuális kommunikációs képesség, az ábraolvasás és ábrázolás, vagyis a forma-és színlátás, méretlátás, térlátás, a téri tájékozódás, a forma, szín, méret és a tér képi megismerésével, tevékeny létrehozásával, változatos újra alkotásával.
- Minél többféle képi kifejezőmódot, technikát megtanuljanak, mert gyakran fontos önkifejezési eszközhöz jutnak.

A gyerekek szemészeti állapota 5-6 éves korra tisztázódik, s ez alapján választható ki a számára megfelelő iskolatípus. Addig viszont a rendszeres kontroll vizsgálatok nagyon fontosak. A szemészorvos javaslatait kell kikérni a maradék látás megőrzéséhez.

Ha új feladatot sikertelenül old meg, ismerős, egyszerűbb, játékos elemeket kell ismételni, hogy élmény legyen számára a látás.

Színes plasztilinnel való gyurmázás, ujjal vagy vastag ecsettel történő festés, rajzolás, gyöngyfűzés mind azt a célt szolgálják, hogy a gyermek látását aktivizáljuk és szem- kéz koordinációját fejlesszük.

Az óvodapedagógus feladatai

- Teremtse meg a feltételeit a gyermekek képi, plasztikai nyelvének, valamint ábrázoló és konstruáló képességének fejlődéséhez.
- Alakítsa úgy a csoportszobát, hogy a különböző tevékenységeket kereső gyermekek nyugodtan, kényelmesen munkálkodhassanak.
- Teremtse meg a feltételeit, hogy a gyermekek szabadon építhessenek, firkálhassanak, homokot formáljanak, gyurkáljanak.
- Biztosítson minél több, változatosabb eszközt, anyagot, időt és helyet a csoportban és a szabadban egyaránt a vizuális tevékenységek gyakorlásához, ezzel is lehetőséget adva a gyermeki fantáziának.
- Teremtse meg a vizuális nevelés hangulati feltételeit.
- Maga is gyakran vegyen részt a tevékenységekben, s együtt fedezze fel a gyermekekkel a környezet esztétikai élményeit.
- A különböző eszközök, szerszámok biztonságos kezelését egyénenként tanítsa meg a gyermekeknek.
- Segítse elő a gyermekek önálló elképzeléseinek megvalósítását.
- Biztosítson állandó helyet a térbeli alkotásoknak és az asztalnál végzett tevékenységeknek.
- Tegye lehetővé, hogy a vizuális eszköztár, s a gyűjtött anyagok mindig ugyanott, a

- gyermek számára elérhető helyen legyenek.
- Segítse a gyermek képalakító készségének megindulását a szórt elrendezéstől a képelemek, részformák elemeinek egymáshoz rendelésével.
 - Tegye lehetővé, hogy a gyermek megismerjék és használják a népi kismesterségeket őrző technikákat, eszközöket.
 - Tervezzon és szervezzon alkalmi múzeumlátogatásokat, sétákat, kirándulásokat, amellyel közelebb hozza a gyermek számára tágabb világot, s a művészeti alkotásokat.

A gyermek fejlődésének jellemzői az óvodáskor végén

- Képzalkotásban egyéni módon jelenítik meg élményeiket, elképzeléseiket.
- A gyermek alkotására jellemző a részletező formagazdagság, a színek egyéni alkalmazása.
- Örülnek alkotásaiknak és a közösen elkészített kompozíciónak.
- Plasztikai munkáik egyéni, részletezőek.
- Téralkotásban, építésben bátrak, ötletesek, együttműködők.
- Rácsodálkoznak a szép látványra, tudnak gyönyörködni benne.
- Megfogalmazzák értékítéletüket, beszélgetni tudnak az alkotásokról.

5.5. A KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSE

Külső világ tevékeny megismerése: általa a gyermek az őket közvetlenül körülvevő és tágabb természeti, társadalmi környezetről olyan tapasztalatokat szereznek, amelyek az életkoruknak megfelelő biztonságos eligazodáshoz, tájékozódáshoz nélkülözhetetlenek. Az óvodai matematikai tapasztalatszerzés az óvodai nevelés része, hozzájárul a gyermeki személyiség alakulásához, a képességek fejlesztéséhez, alapot biztosít az iskolai tanuláshoz. A matematikai nevelést folyamatként értelmezzük. Anyagát elsősorban nem ismeretek alkotják, hanem gondolkodásfejlesztést jelent, cselekvéses és gondolati tevékenységet tartalmaz.

A korai, tevékenység alapú nyelvtanulás nagymértékben a gondolkodási (kognitív) készségeken alapul. A feladatok legtöbbje elsősorban nem nyelvi, hanem olyan készségekre épít, mint a párosítás, becslés, sorba rendezés, azonosítás, csoportosítás stb.

Célunk: A Pedagógiai Program kiemelt feladatnak tekinti a környezeti nevelést, erre építi a fejlődést elősegítő tevékenységeket, tartalmazza a fenntarthatóság pedagógiája iránti elkötelezettséget.

Környezettudatos szemlélet kialakításával szeretnénk elérni azt, hogy a gyermek tisztelje környezetüket, bátran alakítsák azt anélkül, hogy kárt tennének benne. Komplex tapasztalatszerzési lehetőség által fejlődik a környezettudatos gondolkodása.

Életszerű körülmények és feltételek között szerzett tapasztalatok feldolgozása.

A természetes és épített környezet védelmére, óvására nevelés.

A gyermek önmagukat és környezetüket részletesen és mélyen megismerhessék, mert személyiségük csak így módon, ezzel együtt tud helyesen alakulni, és társas kapcsolataik is így lesznek teljesek.

Feladatok: A környezet megismerésére nevelés életkornak megfelelő tartalmának közvetítése, a környezet tevékeny megismeréséhez szükséges feltételek biztosítása. Fontos, hogy a gyermek minél több közvetlen és közvetett élményben részesüljenek. Időt

kell hagynunk az események és a megtapasztalt jelenségek feldolgozására, és egy-egy témakört alaposan, minden oldalról megközelítve és nagyon sokféleképpen kell feldolgoznunk

Ki kell használni a céljaink eléréséhez a gyermeki kíváncsiságot. Szükség esetén motiváljunk irányítottan - a megismertetni kívánt események, jelenségek és tárgyi környezet felé.

Módszer: Mindent a közvetlen környezetből indítunk. Építünk a meglévő ismeretekre, tapasztalatokra. Nagyon elemi szintről kezdjük az ismeretek átadását, egyszerű feladatokkal, amelyeket a gyermek már biztosan meg tud oldani. Igyekezünk a gyermeket mindig sikerélményhez juttatni. Tapintatosak vagyunk, ha valami nem jól sikerült, nagy türelemmel vezetjük rá a helyes megoldásra. Így biztosak lehetünk abban, hogy elsajátítják a problémamegoldó gondolkodást, és az egész személyiségük harmonikusan fog fejlődni.

Eszköz: Az óvoda, csoportszoba, közeli tágabb Fót épületei, eszközei. A lokálpatriotizmus fejlesztése. A környezetszennyezés, rongálás elkerülése érdekében verbális, manuális felvilágosítás eszközei. A zajártalomhoz, erdei hangok rögzítéséhez magnó.

A kertgondozás, kisállattartás eszközei.

Kirándulásokhoz autóbusz, nagyítók, csészék a kísérletekhez, megfigyelésekhez.

A sajátos nevelési igényű gyermekek részvétele, tapasztalatok gyűjtésénél a testi épségük óvása kap nagyobb hangsúlyt.

A környezet megismerésének folyamatában illessze be a Montessori eszközöket:

- színérzékelést fejlesztő eszközök: színpárok, színárnyalatok
- naptár, időjárás tábla, évszaktábla
- földgömb, térképek, zászlók
- kártyasorozatok: pl. testünk, növények részei.

A folyamatos környezet megismerésével kapcsolatos benti és terepi tevékenység biztosításához kapcsolódó feltételrendszer:

- Az évszakok nyomon követésére, valamint az időjárás-változások jelzésére a csoport évszak-, és időjárásnaptárral rendelkezik.
- Gyűjteményes polc, melyre a kirándulásokon gyűjtött szép kavicsok, kagylók, egyéb színes levelek, termések helyezhetők. Tároló kosarak.
- A csoportnak kincseket gyűjtő zsákja, vagy gyűjtőedénye lehet, az óvodapedagógus ötlete alapján.
- A csoportoknak az óvoda udvaron virágos-, vagy veteményes kiskertje van.
- Madáretető, madáritató, Bogárnéző eszközök, nagyítók.
- Ismeretterjesztő könyvek, gyűjtött képek (évszokról, növényekről, állatokról). ország, város térkép, földgömb.

Sajátos nevelési igényű gyerekek nevelése:

Hallássérült, vagy nagyothalló gyerekek: Ugyanazok a feladatok, mint ép kortársaiknál.

- Az óvodapedagógus kiemelt feladata, hogy lehetőleg szemben helyezkedjünk el a hallássérült gyerekekkel és helyesen, jól artikulálva beszéljünk.
- Ösztönözzük őket is minél több összefüggő beszédre, valamint arra, hogy fejlessék szókincsüket és igényeljék a verbális megnyilatkozást.
- A környezetből szerzett információk szóbeli megfogalmazására kell törekednünk,

OM: 201615

valamint arra, hogy ezeket a gyerekek is képesek legyenek megfelelően megfogalmazni.

- Kérdezzenek sokat a megfigyelt jelenségekről. Élményeit, benyomásait szóban fogalmazza meg. Ismerje a csodálkozás és az ijedtség szavait.

Látássérült, gyengénlátó gyerekek: Ép társaikhoz hasonlóan a látássérülteknél is fontos, hogy amit csak lehet, a valóságban mutassuk meg a gyerekeknek.

- Mivel azonban ők messziről csak foltokat látnak, ezért vigyük őket közel mindenhez, amihez csak lehetséges.
- Ha mód van rá, adjuk a dolgokat, a tárgyakat a gyerek kezébe, s valamennyi érzékszervüket vonjuk be a megfigyelésbe.
- Meg kell tanítanunk, hogy ne össze-vissza tapogassanak, hanem haladjanak végig rendszerben a részletekben, és a tapintó kezeiknek az útját szemükkel is kövessék. Észrevételeiket szavakban is rögzítsék.

Az alig látó gyerekek világgképének kialakítása a kirándulások, séták, programok útján lehetséges.

Alapos megfigyeltetés után kérdésekkel irányítsuk a gyerekek figyelmét a részletekre.

Ezeken kívül számukra készült speciális feladatlapokat használunk a foglalkozásokon. Fontos, hogy ezeknek a gyerekeknek testmagasságuknak megfelelő (10-15 fokban döntött) asztalra és székre van szükségük. A feladatok megoldására vastag, illetve közép vastag filctollat, vagy zsírkrétát használjanak a gyerekek.

Lényeges a jó megvilágítás is.

Az óvodapedagógus feladatai

- Tegye lehetővé a gyermekek számára a környezet tevékeny megismerését, biztosítson alkalmat, időt, helyet, eszközöket a spontán és a szervezett tapasztalat és ismeretszerzésre, a környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak alakítására.
- Teremtse meg a környezeti nevelés olyan feltételeit és tevékenységrendszerét, amelyben a gyermekek egyénileg és közösen élik át a változatos ingereket, újrateremtik saját környezetüket.
- A megfigyelések alkalmával éreztesse meg a természet szépségét, mutassa be a környezet-védelem és környezet higiénia szerepét az ember és minden más élőlény szempontjából. Alapozza meg a természet szeretetét, a környezettudatos magatartást.
- A témák, témakörök kiválasztásakor az óvoda lakókörnyezetének sajátosságaihoz igazodjon.
- Bővítse és rendszerezze a gyermekek ismereteit a következő témakörökben: a család, az óvodai környezet, az emberi foglalkozások, a közlekedés, az emberi test, a napszakok, az évszakok, a színek, az állatok, a növények, környezetvédelem.
- Szervezzen nevelési időben évszakonként kirándulásokat, sétákat, ezek megszervezésébe és lebonyolításába vonja be a családokat is. A kiadásokat pályázati úton nyert támogatásokból biztosítsa, a családokkal közös programokat a szülők saját maguk fizetik.
- Kezdeményezzen családokkal együtt történő munkálkodást, amely alakítja, növeli a környezet iránti érzékenységet, segíti a harmonikus környezet létrehozását, s erősíti a hovatartozás érzését.
- Biztosítsa a tapasztalatszerzés különböző módszereit: az alkalmi és folyamatos megfigyelés, a gyűjtés, a beszélgetés, szimulációs játékok.
- Tegye lehetővé a gondolkodási képesség hatékonyságának alakulását olyan helyzetek

teremtésével, amelyekben a gyermekeknek alkalmuk nyílik különböző szempontok felfedezésére, többféle megoldás közötti választásra.

- Hívja fel a figyelmet a gyermekek közvetlen környezetében lévő környezeti problémákra, próbáljanak meg közösen megoldást keresni azokra.

A gyermekek fejlődésének jellemzői az óvodáskor végén

- A gyermekek tudják lacímüket, szüleik pontos nevét, foglalkozását, munkahelyét, óvodájuk nevét.
- Tudják saját születési helyüket és idejüket.
- Különbséget tudnak tenni az évszakok között, gyönyörködni tudnak szépségében.
- A gyermekek ismerik a környezetükben lévő intézményeket, szolgáltató üzleteket.
- Ismerik a háziállatokat, vadállatokat, madarakat, bogarakat.
- Ismerik környezetük növényeit, s azok gondozását.
- Felismerik és megnevezik környezetük színeinek sötét és világos változatait. Környezetükben gyakran észlelt tárgyak színeit emlékezetükben felidézik.
- A tárgyak, jelenségek közötti néhány feltűnő összefüggést felismerik.
- Ismert tárgyakat, jelenségeket külső jegyeik, rendeltetésük szerint összehasonlítanak.
- A testrészeket az emberi test felépítésének megfelelően felsorolják. Igényesek testük tisztaságára.
- Felismerik a napszakokat: a reggelt az estét.
- Gyakorlottak az elemi közlekedési szabályok betartásában. Ismerik a közlekedési eszközöket.
- Kialakult a beszédhelyzethez és az anyanyelvi szabályokhoz illeszkedő, jól érthető beszéd.
- Egymás állításának igazságát megítélik, megbeszélik.

5.6. MATEMATIKAI TARTALMÚ TAPASZTALATOK

Célunk: Felkelteni az érdeklődést a környezet formai, alaki, mennyiségi, téri és síkbeli viszonyai iránt. Ezzel fejleszteni akarjuk a gyermekek kognitív képességeit, logikai gondolkodását, koncentrációs képességét, elvont gondolkodását, formák tulajdonságainak megfigyelését, hasonlóságok, különbözőségek megnevezését, monotonia tűrését, stb.

Feladatunk: Megteremteni a megfelelő háttérrel a mélyreható, hatásos értelmi neveléshez. Ebben a korban különösen fontos a tudás játékba ágyazott átadása. Csak ezen keresztül képesek megismerni a gyermekek környezetük formai, alaki mennyiségi, térbeli és síkbeli viszonyait. A különböző tevékenységekkel összekapcsolva könnyen elsajátíthatják a megfelelő téri tájékozódást, környezetükben, csoportszobájukban, otthonukban. Arra törekszünk, hogy a gyermekek ne csak térben, hanem síkban is jól tájékozódjanak, mert ez alap az iskolai tanulásban.

A valóságos világ matematikai összefüggései:

- A névutók használata térben, síkban.
- Jó ítélőképesség, szabályok és szempontok összeállítása.
- Tapasztalatok a rövidebb, hosszabb, keskenyebb, szélesebb ugyanolyan kifejezések használatáról.
- Testek és síkmértani formák megnevezése, felismerése.
- Tükrözés, hajtás mentén szimmetria keresés.
- Mennyiségek létrehozása

- Halmazok képzése, párosítás.
- Számolás, számlálás
- Párok, ellenpárok keresése
- Nyitott és zárt fomák.

A környezet megismerésének folyamatában illessze be a Montessori eszközöket:

- a kiterjedés érzékelését fejlesztő eszközök: hengerek, színes hengerek, rózsaszín torony, barna hasábsor, piros rudak
- hallást fejlesztő eszközök: zörejdobozok, harangsor
- tapintást fejlesztő eszközök: dörzspapírral bevont táblák, durva és sima táblák, különböző textilanyagok
- szaglózérezékelést fejlesztő eszközök: szaglódobozok
- súlyérezékelést fejlesztő eszközök: súlylapok
- hő érzékelést fejlesztő eszközök: hópalackok, hó lapok
- formaérezékelést fejlesztő eszközök: gombos zsák, gyöngyös zsák, titokzsák
- Montessori matematikai gondolkodást fejlesztő eszközei:
 - piros - kék rudak
 - "orsós" doboz
 - dörzspapírból készült számjegyek
 - színes gyöngyrúd készlet
 - számok és korongok.

Sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése

- A családdal, társadalmi környezettel, természettel kapcsolatos információk tudatosítása, feldolgozása, rendszerezése.
- A gyermekeknél a sérülés specifikus szempontok figyelembevétele a csoportszobában, a gyermekek által is látogatott helyiségekben segítik a munkafolyamatok problémamentes elsajátítását.

Óvodapedagógus feladata

- Figyelje meg a gyermekek érdeklődési körét és fejlettségi szintjét, ennek alapján tervezze meg fejlesztő munkáját.
- A mindennapi élet tevékenységei során használja a matematikai fogalmakat.
- Engedje meg a tévedés lehetőségét, és a javítást.
- Gyűjtögetsen, és erre ösztönözze a gyermekeket is, mert minden felhasználható a matematikai neveléshez.
- Teremtse olyan helyzeteket, melyekben a gyermekek a különböző érzékszerveik segítségével sokszínű tapasztalatra tehetnek szert.
- Használja ki a Montessori eszközökben rejlő matematikai tapasztalatszerzés lehetőségét.
- Biztosítsa a nevelés és a fejlődés optimális feltételeit.
- Építsen a gyermekek természetes kíváncsiságára, érdeklődésére és az önálló problémamegoldás iránti igényére.
- Biztosítsa, hogy kellő változatosságban szerezzenek a gyermekek matematikai tapasztalatokat.
- Alapozza meg a gyermekek számfogalmának kialakulását és a tízes számrendszer megértését Montessori eszközeivel.

A gyermekek fejlődésének jellemzői az óvodáskor végén

- Értik és használják a megismert matematikai kifejezéseket.
- A matematikai műveleteket, mennyiségi relációkat ismerik, alkalmazzák.
- A tárgyakat meg tudják számlálni legalább 10-ig, össze tudják hasonlítani mennyiség, nagyság, forma, szín szerint.
- Építéseik, síkbeli alkotásaik alkalmával létrehozhatnak nyitott és zárt alakzatokat.
- Másolással képesek megépíteni a mintával megegyező térbeli és síkbeli alakzatokat.
- Szívesen vállalkoznak problémahelyzetek megoldására.
- A tükörrel való játék hatására:
 - felismerik a szimmetriát
 - azonosítják önmagukat (testséma kialakulása),
 - meg tudják építeni a 2-4 elemből álló alakzat tükörképét a zsebtükör mögött.
- Megkülönböztetik a jobbra - balra irányokat, értik és követni tudják az irányokat, illetve a helyeket kifejező névutókat.

5.7. MOZGÁS

A tevékenység **célja**, a gyerekek természetes mozgásának és a testi képességek fejlődésének valamint a mozgás segítségével az értelmi, szociális képességek fejlődésének elősegítése.

Fontos, hogy felkeltsük-, fenntartsuk a gyermekek mozgáskedvét, megszerettessük a mozgást. Lényeges a motiváció, a körülmények megteremtése, szabályok kialakítása, a pozitív megerősítés. Ezeknek megfelelően biztosítjuk a megfelelő helyet és eszközöket a mozgásos tevékenységekhez mind a csoportszobában, és a szabadban. Időjárástól függően a lehető legtöbb időt töltjük a szabadban.

Szervezet mozgásfejlesztés. Heti egy alkalommal szervezzük a tornateremben, jó idő esetén, az udvaron. Minden nap lehetőséget biztosítunk arra, hogy az épület és az udvar adottságának figyelembevételével, óvónői irányítás mellett aktívan kielégítsék mozgásigényüket a gyermekek.

A szervezett mozgásfejlesztés során teremtünk alkalmat speciális gyakorlatok beiktatásával a testi deformitások megelőzésére is /lábboltozat erősítés, gerinctorna /.

Feladatunk:

- A gyermekek természetes mozgásigényének kielégítése.
- Testi képességeik, fizikai erőnlétük differenciált fejlesztése.
- Koordinált, esztétikus mozgás és a nagy és kismozgások gyakorlásához szükséges feltételek biztosítása, kialakulásának elősegítése.
- A mozgáshoz szükséges feltételek biztosítása a csoport, illetve tornaszobában, a szabad levegőn az óvodai nevelés minden napján.
- Társakra figyelés ösztönzése.
- Sportos, egészséges életmód megalapozása.

A mindennapi egészségfejlesztő testmozgás biztosításához kapcsolódó feltételrendszer:

- A mozgásos játékokhoz jól felszerelt tágas tornaszoba van.
- Nagymozgást fejlesztő eszközök.
- Minden gyermekeknek saját torna felszerelése van.
- A különböző mozgásos képességek gyakorlásához az udvarra is biztosítunk eszközöket, tornakarika, labda, különböző mászó szerek.

- Zenés tornához és egyéb feladatokhoz különböző kézi szerek, pl. szalagok, babzsákok, kendők, karikák stb.
- Gimnasztikához: szalagok, kendők, labdák, botok, karikák.
- Mozgásfejlesztő eszközök: Wesco téglák, kötelek, Greiswald készlet, Bady-roll, trambulín, padok, zsámolyok, bordásfalak, szőnyegek, ugráló labdák, mászó létrák.
- Udvari mozgásfejlesztő eszközök: csúszda, mászóka kombinált eszközök

A gyermekek tevékenységei

- Természetes mozgásokat végeznek.
- Különböző terepeken gyakorolják a természetes és más mozgásokat.
- Egyszerű és összetett talajgyakorlatokat végeznek.
- Különböző tornaszereket használnak, rajtuk gyakorlatokat végeznek.
- Testnevelési játékokat játszanak.
- Egyéni-, csoportos-, sor és váltóversenyt játszanak az óvodapedagógus segítségével.
- A természetes járást ütemes járással váltakoztatják.
- Talicskáznak.
- Egyensúlyoznak padmrevítő gerendán.
- Hátsó függőállásban lábmozgást végeznek.
- 6-8 lépés nekifutással tetszés szerinti akadályt átugranak.
- Kislabdát dobnak távolba.
- Sportversenyen vesznek részt, úsznak.

Mozgás, testi nevelés: a szabad, spontán mozgás és a szervezett testnevelés olyan tervszerű, rendszeres ráhatás a szervezetre, amely a testgyakorlatok tudatos alkalmazásával a személyiség sokoldalú képzését, a motoros képességek és a mozgáskészség kibontakozását, a mozgásműveltség fejlesztését szolgálják.

Sajátos nevelési igényű gyermekek egyéni, differenciált nevelése

A mozgás az idegrendszer érését, fejlődését, sérülésének a korrekcióját segíti el.

- A kognitív funkciók terén a mozgásos játékok felidézésével fejlődik a gyermekek vizuális memóriája.

- A testrészek és téri irányok megismerésével, megnevezésével fejlődik térészlelésük, gyarapodik szókincsük.
- A megnevezett, látott és elvégzett cselekvések, mozgások elősegítik a különböző észlelési területek integrációját és a fogalomalkotás fejlődését.

Az óvodapedagógus feladatai

- Minden nap adjon lehetőséget a gyermekeknek a mozgás gyakorlására.
- Hetente egyszer szervezett mozgásfejlesztés.
- A rendszeres mozgással az egészséges életvitel kialakítása.
- A gyermekek természetes mozgáskedvének megőrzése, a mozgás megszerettetése.
- A mozgástapasztalatok bővítése, sok gyakorlással a mozgáskészség alakítása.
- A testi képességek, fizikai erőnlét fejlesztése: ügyesség, testi erő, gyorsaság, állóképesség.
- Biztosítsa az egyéni sajátosságokhoz igazodó mozgások elsajátításának folyamatát.
- Vegye figyelembe a foglalkozások megtervezésénél a csoport általános fejlettségét, a fejlődés ütemét.
- Tartsa szem előtt, hogy a testnevelés legértékesebb anyagai a játékok.

- Működjön együtt a családdal a mozgás megszerettetésében.
- Ügyeljen a balesetek megelőzésére, azok elhárítására.
- Változatos eszközök és a gyermekek önálló, szabad mozgásának biztosításával tegye lehetővé, hogy a mindennapi testnevelés örömet jelentsen a gyermekek számára.
- Mutassa be a gyermekeknek a helyes mintát a pozitívumokat kiemelve, ösztönözze és biztassa az esztétikus, pontos mozgásra.
- Teremtse alkalmat és tervezzen testnevelési foglalkozások során lábboltozat erősítő, speciális járás- és gimnasztikai gyakorlatokat.
- Fejlessze tovább a korábban kialakult kezdeményező kedvet, önállóságot, bátorságot, kitartást, egymás segítségét, az alkalmazkodó képességet.
- A mozgásos tevékenységekben használja gyakran a kézi szereket.
- Tudatosan tervezze az észlelés, az alakítás, formaállandóság mozgás közbeni fejlesztését, a finom motorika alakítását és a szabályjáték gyakorlati alkalmazását
- A gyermekek mozgáskoordinációja és egészsége érdekében tegye lehetővé a különböző sporttevékenységekben való részvételt.
- Szervezzen a szabadban minél több mozgásos tevékenységet, mely fokozza a gyermekek edzettségét, teherbíró képességét, segíti fizikai fejlődését.
- Mozgáson keresztül az értelmi struktúrák és a szociális képességek fejlesztése.

A gyermekek fejlődésének jellemzői az óvodáskor végén

- A gyermekek szeretnek mozogni, kitartóak a mozgásos játékokban.
- A gyermekek nagymozgása, finommozgása, egyensúlyészlelése, összerendezett mozgása kialakult.
- Ismerik az irányokat, tudnak térben tájékozódni.
- Betartják a szabályokat a különböző versenyjátékok, ügyességi játékok játszásakor.
- Tudnak ütemtartással járni, gimnasztikai gyakorlatokat esztétikusan végezni.
- Szeretnek futni, képesek 50-100 métert kocogni.
- Tudnak helyben labdát pattogatni.

5.8. MUNKA JELLEGŰ TEVÉKENYSÉGEK

Munka jellegű tevékenységek: önként - azaz örömmel és szívesen - végzett játékos tevékenység; a tapasztalatszerzésnek és környezet megismerésének, a munkavégzéshez szükséges képességek, készségek, tulajdonságok alakításának fontos lehetősége, a közösségi kapcsolatok, a kötelességteljesítés alakításának eszköze. A gyermeki munka tudatos pedagógiai szervezést, a gyermekekkel való együttműködést és folyamatos pozitív értékelés igényel.

Célunk, a munka jellegű játékos feladatok megkedveltetésén keresztül a saját magukért és társaikért végzett tevékenység elvégzésére, megbecsülésére, a munka szeretetére nevelés.

Feladatunk:

- A munka jellegű tevékenységek végzéséhez szükséges feltételek megteremtése, a munkaeszközök, elegendő idő, hely, megfelelő légkör biztosítása.
- A feladat elvégzéséhez szükséges munkafogások megtanítása.
- Az elvégzett feladat ellenőrzése és értékelése.
- Személyes példamutatás.
- A munka iránti tisztelet, eredmény megbecsülésének, fontosságának,

hasznosságának tudati megalapozása.

- Munka jellegű tevékenységekhez szükséges készségek, szokások gyakoroltatása, pl. együttműködési készség, lépések tervezése, stb.
- Munkafajták fokozatos bevezetése, önkiszolgálás, naposi munka.
- A munka jellegű feladatok, pl. rendrakás állandóságának és folyamatosságának biztosítása.
- Balesetvédelmi szempontnak megfelelő gyermek méretű szerszámok, eszközök biztosítása.
- A felnőttek részéről minta adása /rendszeresség, következetesség, alaposág/, növények, állatok, kert gondozása, folyamatos, konkrét, reális fejlesztő értékelés.

A gyermekek munka jellegű tevékenységei

- **Naposi munka:** A gyermekek közösségi kapcsolatát jól fejleszti a naposi munka, melyet az önkiszolgáló tevékenység jól előkészíti. Amikor a gyermekek készségszinten ismerik a munkafolyamat menetét, fogásait bevezetésre kerül a naposi munka:
 - ebédnél a szokásrendnek megfelelően megterítik és leszedik az asztalt
 - összeseprik a morzsákat.
- **Alkalmoszerű munkák:** A mindennapi étellel kapcsolatos állandó- és alkalmoszerű munkákhoz tartozó tevékenységek:
 - udvar- és teremrendezés
 - játékjavítás-, tisztítás-, készítés
 - egyéni megbízatások, az üzenetek teljesítése
 - ünnepi készülődés (ajándékkészítés, csoportcsinosítás, díszítés)
 - házimunka jellegű tevékenységek (pl. ünnepek előtti nagytakarítás, stb.)
 - segítenek társaiknak és a kisebbeknek.
- **Növény- és állatgondozás:**
 - átültetik, locsolják, gondozzák a szobanövényeket
 - részt vesznek az óvodakert tisztántartásában (fű gondozása, avar gyűjtése, öntözés)
 - az óvodapedagógus irányításával gondozzák, tisztítják az akváriumot, terráriumot, madárkalitkát
 - Montessori eszközökkel tevékenykednek: öntözgetnek, kanalaznak, sepernek, takarítanak, terítőt hajtanak stb.

A játék, a munkajellegű tevékenységek és a tanulás kapcsolata

Mindhárom tevékenységi formában kimutathatók hasonlóságok, amelyek azonban minden esetben sajátos módon érvényesülnek. Éppen az eltérő megnyilvánulási formák adják meg egy-egy tevékenység sajátos arculatát. A játéknak éppen úgy velejárója a szellemi és fizikai aktivitás, mint az alkotó munkának és az elmélyült tanulásnak. Mindhárom tevékenységben kifejezésre jut az egyén viszonya környezetéhez, egyaránt hozzájárulnak a valóság megismeréséhez. A játék a munkához és a tanuláshoz hasonlóan céltudatos tevékenység. Mindhárom tevékenységi forma magában hordozza az örömszerzés lehetőségét. Alapvető tevékenységi formákról lévén szó, egyaránt hatással vannak a személyiség fejlődésére, illetve egyaránt felhasználhatók a személyiség teljesebb kibontakozására.

Sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése

- A szabadon választható, közös tevékenységekbe való bevonás kiemelt jelentőségű, fejlesztő hatású.
- Lehetőséget kell teremteni számukra, hogy ugyanúgy részt vehessenek a munkajellegű tevékenységekben, mint ép társaik, ezzel is növelve önbecsülésüket.
- Ne végezzünk el helyettük semmilyen tevékenységet, amelyre önmaguk is képesek.
- Legyünk mindig türelmesek, hagyjunk időt a munkavégzésre.
- A szülőkkal való kapcsolattartásnál hívjuk fel a figyelmet arra, hogy a gyermeknek az önállóság elérése érdekében nagyon fontos, az óvodában elsajátított tevékenységek otthoni gyakorlása.

Az óvodapedagógus feladatai

- Minden gyermeknek biztosítson lehetőséget arra, hogy önkéntesen, önállóan, képessége szerint elvégezhesse az önmagával kapcsolatos önkiszolgáló tevékenységet, illetve a társai érdekében végzett munkatevékenységet.
- Folyamatosan biztosítsa, bővítse a munkatevékenységhez szükséges, gyermekek számára fontos munkaeszközöket.
- A munkaeszközök számára biztosítson olyan helyet, ahol a gyermekek bármikor elérhetik és használhatják azokat.
- Adjon lehetőséget a gyermekeknek bármilyen őket érdeklő munkatevékenység elvégzéséhez, még akkor is, ha a gyermek tevékenységi vágya és képességei nincsenek teljesen összhangban.
- Biztosítsa az élősarokban a növények - és kisállatok (akvárium, teknős) gondozását.
- Segítsen a gyermekeknek, hogy minél többször át tudják élni a munka örömét, a célért vállalt erőfeszítés szépségét, nehézségét és teljes önállósággal végezhessek a munkatevékenységeket.
- Értékelése legyen buzdító, megerősítő, hogy a gyermekekben pozitív viszony alakuljon ki a rendszeres munkavégzéshez.
- A munkamozzanatok gyakorlásának lehetőségeit a Montessori eszközrendszer segítségével egészítse ki:
 - mindennapi élet gyakorlatai: söprögetés, takarítás, rendrakás stb. kendők hajtogatása (az asztalterítők rendben tarása érdekében)
 - öntözgető és kanalazgató játékok: az önkiszolgálás és tálalás feladatainak gyakorlásához.

A gyermekek fejlődésének jellemzői az óvodáskor végén

- A gyermekek szeretnek dolgozni.
- Örülnek, ha a kötelességüket teljesítik.
- Önállóan, igényesen végzik a naposi munkát.
- Szívesen vállalkoznak egyéni megbízatások elvégzésére.
- Szívesen közreműködnek a növények- és állatok gondozásában.
- Örömmel segítenek a kisebbeknek.
- Szeretnek meglepetést készíteni a kisebbeknek, szüleiknek, az óvoda dolgozóinak és az óvodát segítő iskolának, felnőtteknek.

5.9. A TEVÉKENYSÉGEKBEN MEGVALÓSULÓ TANULÁS

Célunk: A tapasztalatszerzés, a tevékenység örömeinek átélésével a tanulás, a tudás iránti vágy felkeltése.

Fejlődjön a gyermekek megismerési képessége, alakuljon képszerű gondolkodásuk, és váljon tudatosá szóbeli kifejezésük.

Feladatunk, hogy a tanulás hatására a gyermekek tapasztalatai rendeződjenek: érzékelésük, észlelésük, megfigyelésük pontosabb, figyelmük tartósabb, emlékezetük, fantáziájuk gazdagabb legyen.

A gyermekeket a kíváncsiság, az óvónőhöz fűződő kapcsolat, a problémahelyzet és az önállóság motiválja a feladat megoldására.

Tehetségígérethez utaló tulajdonságok megléte esetén nagyobb figyelem, egyéni fejlesztés szükséges (gyakori kérdezősködés, a környezet apró változásaira való felfigyelés, koncentrált figyelem, kiemelkedő emlékezet, képzelőerő, és eredetiség).

A tanulás nemcsak társadalmilag hasznos ismeretek elsajátítása, hanem a biztonság és kölcsönösség, az elfogadás és az elfogadottság élményének sokféle módon történő megélése. Ezért, ha a tanulás akadályba ütközik vagy a tanulási folyamat megreked egy szinten, a gyermek fejlődési üteméhez igazodóan egyéni felzárkóztatás, fejlesztés szükséges. Az óvónő feladata biztosítani ezt, vagy csoporton belül, vagy pedig egy szakember bevonásával, a szülővel egyeztetve.

Módszerünk, eszközeink: A tanulás folyamatában a gyermekeket egyéni fejlettségüknek megfelelően differenciált feladatadással készítjük sokféle tevékenységre. A játékos tanulás egész folyamatában érvényesül. Ezért az óvodapedagógus gyakran egyénileg, vagy mikrocsoportban foglalkozik a gyermekekkel, ezzel is több lehetőséget biztosítva a folyamatos sokoldalú tapasztalatszerzésre a cselekvéses tanulásra.

Az általunk alkalmazható projekt módszer jellemzői: A cél sohasem a tanulás, hanem valamilyen konkrét produktum létrehozása.

1./ A tanulás, mint kísérő eszköz van jelen a projekt elérésére irányuló tevékenységekben.

2./ A gyermekek aktív részvételére és érdeklődésére épülő együttműködési forma.

3./ A konkrét mindennapi életből vett problémákat közösen oldjuk meg, miközben a gyermekek saját elképzelései is megvalósulnak.

4./ A központi téma mindig tevékenységekben vagy tevékenységek sorozatában valósul meg.

5./ A tevékenységekbe integrált műveltség tartalmak sokoldalú tapasztalatok során épülnek be a gyermeki tudatba. A megismerés fő forrása közvetlen tapasztalás legyen, amely így maradandó tudást biztosít.

Tehetséggondozás

Célunk: Olyan támogató és szakszerű környezet megteremtése, amelyben a „tehetség-ígéret” (a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek) minél korábbi életkorban felfedezhető és komplex fejlesztő tehetségprogrammal kiemelkedő képességeik továbbfejlesztése biztosítottá válik.

A „tehetség ígéret” gondozása egyre inkább a mindennapok részévé válik és magában hordozza a tehetségazonosításának állandó lehetőségét.

Alapelveink:

- A tehetség ígéret erős oldalának fejlesztése.
- A gyermekek tehetségével összefüggő gyenge területének erősítése.
- Kiegyensúlyozott, elfogadó, szeretetteljes óvodai légkör megteremtése.
- Feltöltődés, pihenés, elvonulás lehetőségének biztosítása.

Feladatunk:**1. A „tehetségigéreték” erős oldalának fejlesztése, intézményünkben 2 szálon futó pedagógiai folyamat:**

Mindennapi tehetséggondozás: a „tehetségigéreték” egész személyiségének komplex fejlesztésére irányuló óvodapedagógiai folyamat. A tehetséges gyermekek saját csoportjukban élik óvodás életüket.

Azokat a speciális irányú többleteket kapják meg itt a „tehetségigéreték”, amelyre képességeik és érdeklődésük miatt vágyanak.

Olyan közösségbe kerülnek, ahol a hozzájuk hasonló gyerekek között a gyermekközösség erősebb és motiváló hatású többlettudással, többlettapasztalatokkal rendelkezik.

2. A gyermekek tehetségével összefüggő gyenge területeinek erősítése.

Olyan hiányosságok, amelyek megnehezítik, vagy teljes mértékben megakadályozzák a tehetség fejlődését, ezek diagnosztizálását követően szükséges a megfelelő szakemberrel a hiány pótlása, fejlesztése.

3. Kiegyensúlyozott, elfogadó, szeretetteljes óvodai légkör megteremtése:

A „tehetségigéreték” inspirálását jól segítheti más, nem annyira „kiváló”, ugyanakkor jó szociális együttműködési készséggel rendelkező gyerekek közössége.

Pedagógusok szakértelme, szakmai többlettudása egymást jól kiegészítve a „tehetségigéreték” gondozásának szolgálatában áll.

Differenciálás

Célunk: Óvodásaink bejárassák saját, belső tanulási útjaikat - öndifferenciálás az egyéni fejlődés szolgálatában.

A gyermeki személyiségfejlődés érzékenységi szakaszaihoz igazodó, a választás szabadságát biztosító egyéni fejlesztési eljárások beépítése a nevelési folyamatba.

Feladatunk:**1. Tudatos tervezés:**

A gyermeki fejlődés folyamatos nyomon követésének eredményére alapozóan kell megtervezni: minden óvodai tevékenységben a hármas differenciálási szintet:

- Lassabban haladó
- Jól haladó
- Gyorsabban haladó

2. Differenciált eszközök:

Az egyes tevékenységformákhoz többféle mozgás- és alkalmazásformát biztosító eszköz- és alapanyagrendszer egyidejű elérhetőségének folyamatos biztosítása a gyermekek számára.

3. Pedagógiai attitűd és „tudás”:

A gyermeki személyiség sokfélesége, a személyiségstruktúra eltérő fejlettsége a kisgyermekkorai személyiségfejlődés folyamán természetes módon, eltérő ütemben alakul.

Óvodai nevelési eljárásaink hatékonyságának alapja, ha „kiszolgáljuk” ezt a sajátos fejlődési ütemet:

„Ismerjük” a gyermekek adottságait, fejlettségük mutatóit, személyiségük jellemzőit, érdeklődési körüket, ismereteik körét.

Igazodunk a gyermeki személyiség sokféleségéhez, valamint mindig egyedi és eltérő nevelésünk, módszereink és az elvárásaink rendszere.

Pedagógiai érzékenységgel fordulunk a gyermekek különbözősége felé.

Differenciálás lehetőségei:

Az óvodai élet időkereteivel (folyamatos napirend, párhuzamos tevékenységek, rugalmas heti rend).

- Célokban (egyéniileg várható eredmények).

- A célok által meghatározott feladatokban.
- Módszerekkel (a feladatokhoz vezető út).
- Eszközökkel (azok milyensége, mennyisége, használati módja).
- Elsajátítás ideje (kit, meddig „tartok ott” a játékos folyamatban).
- Elsajátítás tempója (az egyén számára elegendő idő az egyéni ütemhez).
- Egyéni bánásmóddal.
- Munkaforma (egyéni, csoportos, páros, mikrocsoportos).
- Pozitív visszajelzések (egyénre szabott fejlesztő értékű, támogató jelleggel).
- Képességek fejlesztésében.
- Tartalom feldolgozásában (egy – egy tevékenység más – más tartalommal).
- Tevékenységek megszervezésében.
- Technikai megoldások (különböző technikák jelenléte a tevékenységben)

6. A FEJLŐDÉS VÁRható EREDMÉNYE

A gyermekek életében az egyik legjelentősebb változás, amely felszínre hozza lelki teher bíróképességüket is, az óvodából az iskolába való átmenet. Az átmenet nehézségeinek, problémáinak megoldását egy iskolával való szoros, partneri együttműködésben találtuk meg. A Berceli Széchenyi István általános iskola igazgatójával, tanítóival sikerült kialakítani egy közvetlen, a helyi nevelési programmal is megegyező együttműködést. A kölcsönös érdeklődés hozzájárul egymás nevelési céljainak, elképzeléseinek megismeréséhez, és óvodás gyermekeink zökkenőmentes iskolakezdéséhez.

Az óvoda feladatai az átmenet megkönnyítése érdekében:

Az óvoda alapfeladatának tekinti a gyermekek iskolára alkalmassá tételét. Az óvoda a nevelés folyamatában megcélozza a tanulás alapkészségeinek megalapozását az alábbi képességterületeken: szociális képességek, értelmi képességek, verbális képességek, testi képességek.

Az iskolára alkalmassá tétel folyamatában érvényesíti az alábbiakat:

- A feladat folyamat jellegű, a gyermek óvodába fogadásával veszi kezdetét.
- A 3-7 éves életszakasz feladatainak megoldása az életkori és egyéni sajátosságokból kiindulva, a gyermekek ismeretében történik úgy, hogy előkészíti a következő életszakaszt. A gyermek adottságainak, képességeinek, készségeinek figyelembevételével kerül megtervezésre a gyermekek fejlesztési programja.
- Az érés és a tanulás együtt alkotják a fejlődést.
- A célirányos fejlesztés a gyermek érési folyamatainak, és a pszichikus fejlődési jellemzőik figyelembe vételével történik.
- A fejlesztés során prioritást élvez a gyermek elemi szükségleteinek kielégítése, a játék feltételeinek biztosítása és a mozgás elsődlegessége.
- Az iskola alapidokumentumainak, az alapozó szakasz moduljainak, készségképesség-fejlesztési feladatainak megismerése.
- Szakmai együttműködés kezdeményezése a tanítókkal a nevelés folyamatosságának biztosítása érdekében.
- Az iskola pedagógusainak segítése a kezdő szakasz pedagógiai, pszichológiai kidolgozásában.
- Tanítók fogadása az óvodai nevelésmegismertetése érdekében.
- A fejlődés nyomon követésének érdekében lehetőség szerint volt óvodásaink

meglátogatása az iskolai órákon.

- A gyermekek előkészítése az iskolai látogatásra.
- Iskolalátogatás a gyermekcsoporttal.
- A gyermekek meglátogatása az iskolában.
- Felelősségteljes, szakmailag kompetens döntéshozatal az egyes gyermek iskolai alkalmasságról.
- Információs segítségnyújtás a szülőknek az iskolára való alkalmasságról.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

Testi, szomatikus érettség

- A testileg egészségesen fejlődő gyermekek 6 éves koruk körül jussanak el az első alakváltozáshoz: fogváltás, testarányok változása.
- Testük legyen arányosan fejlett, teherbíró: táskacipelése, valamint az iskolapadban való egész napos ülés miatt.
- Mozgásuk összerendezettebb, harmonikusabb.
- Erőteljesen fejlődik a mozgáskoordináció és a finom motorika. A kifinomult, koordinált kézmozgásnak az írás elsajátításában van kiemelkedő szerepe.
- Mozgásuk, viselkedésük, testi szükségleteik kielégítését legyenek képesek szándékosan irányítani.

Pszichés érettség

- A lelkileg egészségesen fejlődő gyermekek az óvodáskor végére megújult érdeklődésükkel álljanak készen az iskolába lépésre.
- A tanuláshoz szükséges képességeik folyamatosan fejlődnek.
- Érzékelésük, észlelésük tovább differenciálódik.
- Az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama.
- Megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele.
- A cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.
- Érthetően, folyamatosan kommunikálnak, beszélnek. Gondolataikat, érzelmeiket mások számára érthető formában, életkoruknak megfelelő tempóban és hangsúllyal tudják kifejezni. Minden szófajt használnak. Különböző mondat szerkezeteket, mondatfajtákat alkotnak. Tisztán ejtik a magán és mássalhangzókat. Végig tudják hallgatni és megértik mások beszédét.
- Elemi ismeretekkel rendelkeznek önmagukról és környezetükről. Tudják nevüket, lakcímüket, szüleik foglalkozását, felismerik a napszakokat. Ismerik és a gyakorlatban alkalmazzák a gyalogos közlekedés alapvető szabályait. Ismerik szűkebb lakóhelyüket, a környezetükben élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét.
- Felismerik az öltözködés és az időjárás összefüggéseit. Ismerik a viselkedés alapvető szabályait. Elemi mennyiségi ismereteik vannak.

Szociális érettség

- Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is éretté válnak az iskolára.
- A szociálisan érett gyermekek készen állnak az iskolai élet és a tanító elfogadására, képesek a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársakkal, amennyiben az iskolai légkör ezt lehetővé teszi.

- Egyre több szabályhoz tudnak alkalmazkodni.
- Késleltetni tudják szükségleteik kielégítését.
- Feladattudatuk kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb elvégzésében nyilvánul meg. Kitartásuknak, munkatempójuknak, önállóságuknak, önfegyelmüknek alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.
- A gyermekek belső érése, valamint a családi nevelés és óvodai nevelésünk eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai munkához, az iskolai élet meg-kezdéséhez szükséges fejlettségi szintet.

7. A GYERMEK- ÉS IFJÚSÁGVÉDELLEMMEL ÖSSZEFÜGGŐ NEVELÉSI TEVÉKENYSÉGEK

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőségről szóló 2003. évi CXXV. tv., valamint a köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény esélyegyenlőség, egyenlő bánásmódot érintő rendelkezései az irányadóak.

Minden pedagógus és óvodai dolgozó munkaköri kötelessége a rábízott gyermekek védelme, pedagógiai eszközökkel való segítése.

Az óvodai nevelés folyamatában a gyermeki jogok tiszteletben tarása, védelme, erősítése, érvényre juttatása.

Az óvoda óvo-védő funkciója valamennyi óvodás gyermekre kiterjed, ezáltal biztosítja az esélyegyenlőséget és az egyenlő bánásmódot.

A gyermekvédelem célja

A családban élő gyermekek védelme, a primer prevenció és a korrekció lehetőségeinek megvalósítása a következő területeken:

- a.) egészségügyi, mentálhigiénés, baleset- és környezetvédelem;
- b.) családgondozás.

Minden gyermek számára az esélyegyenlőség megteremtése. Segítség adni ahhoz, hogy a hátrányos vagy veszélyeztetett gyermek leküzdhesse azokat a hátrányokat, amelyek születésénél, családi, vagyoni helyzeténél vagy más okoknál fogva fennállnak.

Ennek érdekében pedagógiai eszközök és egyéb intézkedések segítségével biztosítani kell a fejlődésükhöz szükséges feltételeket, lehetőségeket a gyermeki képességek, tehetségek kibontakoztatásához.

A gyermekvédelmi munka elemei:

- Helyzetfelmérés, vagyis a gyermekek veszélyeztetettségének, hátrányos helyzetének folyamatos feltárása, monitorozása, felmérése és a szükséges intézkedések, jelzések elindítása az illetékesek felé.
- Az ezzel összhangban készült nyilvántartások folyamatos frissítése, havonkénti áttekintése.
- Az egyes gyermekek hátrányos helyzetének, veszélyeztetettségének pedagógiai eszközökkel történő enyhítése, legjobb esetben pedig a megszüntetése.
- Az érintett szülőkkel való bizalmi kapcsolat kialakítása és a szülők megnyerése a gyermek érdekében történő közös tennivalók elvégzése érdekében.
- Amennyiben az egyes gyermekek esetében az első lépés, vagyis az óvodán belüli intézkedések nem vezetnek eredményre, akkor az egyéb családvédelemmel foglalkozó intézmények és gyermek – és ifjúságvédelemmel foglalkozó szervezetek, valamint az egészségügyi és egyéb pedagógiai szakszolgálat szakembereinek együttműködésével kezeljük a problémát. (A kapcsolattartás módja és tartalma a nevelési program 12.2.

- Egyéb kapcsolataink fejezetben található.)
- A prevenció érdekében végzett tájékoztatások, felvilágosító munka, a veszélyeztetettség kialakulásának megelőzése illetve megszüntetésében való segítségnyújtás érdekében.
 - Egyéni fejlesztési tervek alapján segítjük óvodai beilleszkedésüket, szociális fejlődésüket, és az egyéb képességfejlesztésüket.
 - Segítségnyújtás a családok kérelmére ingyenes vagy kedvezményes étkezés igénybeviteléhez. Gondoskodunk arról, hogy a hátrányos helyzetű és veszélyeztetett gyerekek rendszeresen járjanak óvodába, így napi étkezésük, gondozásuk biztosítottá válják.
 - Az óvodán belüli és óvodán kívüli egyéb szakemberekkel közösen történő védő-óvó intézkedések megtétele.
 - A Sajátos Nevelési Igényű gyermekek és egyéb beilleszkedési és magatartási zavarral küzdő gyermekek esetében a szakvélemények útmutatásainak megfelelő értelmezése és végrehajtása.
 - A szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek differenciált fejlesztése, fejlődésének elősegítése érdekében végzett pedagógiai munka.

Az óvodai gyermekvédelmi felelős az óvodavezető a nevelési év folyamán elvégzendő feladatai:

- A nevelési év elején megtervezi a gyermekvédelmi munkaprogramot.
- A nevelési év elején tájékoztatja a szülőket a gyermekvédelmi tevékenységről, hogy probléma esetén milyen óvodán kívüli gyermekvédelmi ellátó intézményeket keressenek fel. Tájékoztat a fogadóórairól, vagy krízis esetén más formában történő elérhetőségéről.
- Közreműködik a helyi nevelési program gyermekvédelmi fejezetének kidolgozásában, mint a vezető óvónő szakembere.
- Az óvodai nyilvántartásokról folyamatosan (legalább havonta) egyeztet az önkormányzat illetékes előadójával és a Gyermekjóléti Szolgálattal.
- Folyamatos kapcsolatot tart fenn általában és konkrét esetekben is a Nevelési Tanácsadóval, a gyámhatósággal, a pártfogókkal, nevelőszülői felügyelőkkel, rendőrséggel, valamint, a családokkal foglalkozó szakemberekkel és segítőkkel.
- Rendszeresen figyeli a gyermekvédelemmel kapcsolatos jogszabályok változásait, a helyi önkormányzat kapcsolódó rendeleteit, és azt a vezető óvónő tudomására hozza.
- Az intézményekben jól látható helyen közzé teszi a gyermekvédelmi feladatokat ellátó intézmények címét és telefonszámát.
- Összehangolja a gyermekvédelmi tevékenységet az óvodában dolgozó óvónők között.
- Az óvodapedagógusok csoportnaplóikban rögzített adatközlései alapján összesíti és nyilvántartja a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekeket. Feljegyzi a nyilvántartásban a gyermekekkel, illetve a családdal kapcsolatos intézkedéseket, és azok eredményességét. Ezt a feladatot a csoport óvónőivel egyeztetve végzi.
- Folyamatosan ellenőrzi a nyilvántartásba vétel, illetve a megszüntetés okait.
- Elősegíti az óvónők felderítő tevékenységét. Szükség esetén együtt látogatják meg a családokat.
- Megbeszélést tart az egyes gyermekek érdekében tett intézkedésekről, és a szükséges tanácsokkal ellátja a szülőt és az óvodapedagógusokat.
- Részt vesz a gyermekvédelmi munka intézményi ellenőrzésében, értékelésében és minőségbiztosításban, mint a vezető óvónő szakembere.

8. A GYERMEKEK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLVA

Az óvodánk a Pedagógiai Program megvalósítása során kiemelt figyelmet fordít az egyenlő bánásmód, az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás követelményének érvényesülését segítő intézkedésekre.

Óvodánkban tilos a jogellenes elkülönítés minden formája.

Az egyenlő bánásmód követelményét érvényesítjük különösen

- a) az óvodai nevelésbe történő bekapcsolódás feltételeinek meghatározásakor, a felvételi kérelmek elbírálásánál
- b) az óvodai szabályrendszer megállapítása és a követelménytámasztás során
- c) a teljesítmények értékelésénél
- b) az óvodai neveléshez kapcsolódó szolgáltatások biztosítása és igénybevétele során
- c) a különböző juttatásokhoz való hozzáférés során
- d) az óvodai nevelésben való részvétellel összefüggő jogviszony megszüntetése során

Intézményünk éves munkatervében tervezi az esélyegyenlőségi terv megvalósítását segítő konkrét feladatokat, melyben jelöli a felelősöket és a határidőket. Év végi beszámolójában pedig értékeli azok megvalósulását, a szükséges korrekciókat megteszi.

9. A KÖRNYEZETI NEVELÉS ELVEI

Az óvodánk szellemiségében a környezeti nevelés alapján működik.

A helyi Pedagógiai Programunk a környezeti nevelést kiemelten „kezeli”, erre építve a fejlődést elősegítő tevékenységeket tartalmaz a fenntarthatóság pedagógiája iránti elkötelezettséggel.

A nevelési célok és feladatok megfogalmazásában a természet- és környezetvédelmi feladatokat kiemelten kezeljük a helyi adottságok alapján (pl. fák védelme, faápolás, faültetés, madárvédelem, hulladék kezelése és felhasználása, egészséges táplálkozás, energiatakarékosság, a lakóhely-megismerési tevékenységek, az épített és a természeti környezet védelme stb.).

Az óvodai nevelőmunkánk tervezésében és a megvalósítás gyakorlatában megtalálhatók a környezeti nevelés elvei, tartalmi jellemzői.

A nevelőmunka hatékonysága érdekében a nevelési eljárások során a mit, mivel, mikor, hogyan és kivel kérdésekre épített fejlődést elősegítő tevékenységek kerülnek megvalósításra (pl. az igényeknek megfelelően megvalósul a képességek fejlesztése, eszközhasználat megtanulása, ismeretszerzés és alkalmazás modern módszereinek használata, kirándulások stb.)

A gyerekek nevelése az egyéni fejlettségükhöz igazodó differenciált bánásmód elve alapján a cselekvő, felfedező tevékenységszervezés módszerével zajlik.

Az óvodapedagógus alkalmazott módszerei segítik a tanulási környezet megteremtését, a tanulás tanulásának megvalósítását (játék, szenzitív módszerek, életközösségek terepi tapasztaltatása, felfedezés, élménypedagógia, projekt módszer alkalmazása, kooperatív tanulás, erdei óvoda stb.).

Az óvodában a gyermekek életkorának megfelelő hagyományok ápolása, gazdagítása a szülők bevonásával, a családdal való közvetlen kapcsolatban zajlik.

Óvodánk kapcsolódik a települési, a tágabb környezeti szinterek zöld jeles napi hagyományaihoz. (természet-ünnepek, egészségi jeles napok, madar-fák napja, a víz világnapja).

Az óvodánk dolgozói szem előtt tartják a fenntarthatóság tartalmi jellemzőit és ez a mindennapi munkájukban is megnyilvánul. Az óvoda felnőtt közössége munkahelyi

életmódjával és munkájával pozitív mintát nyújt a környezettudatos magatartásra, az ökológiai szemléletformálásra, megalapozására. (Kapcsold le a villanyt! Zárd el a csapot! Ne folyasd a vizet feleslegesen!)

Az óvodaépületünk helyiségeinek berendezése tükrözi a környezetbarát szemléletmódot, Az óvoda berendezését az egyszerűség, a takarékoság a praktikusság jellemzi, helyi sajátosságok figyelembevételével a természetes anyagok felhasználása érvényesül.

A gyerekek által használt eszközöket vásárlásánál is prioritás a környezetbarát eszközök, játékok beszerzése.

Minden csoportszobának egyéni hangulata, arculata van, a természetsarokban a természet által adott „kincsekkel”. A gyermekek a munka tevékenységen belül növényápolási, feladatokat látnak el.

Az óvodánk udvara mentes az allergiát, a mérgezést és sérülést okozó növényektől.

Az óvodakertben a helyi lehetőségek figyelembevételével valósul meg a virágos kert.

A gyermekek kertgondozáshoz kerti szerszámokat használnak.

Az udvari játékok környezetbarát anyagból készülnek, és megfelelő helyet, teret adnak a gyermekek játékanak. Udvari árnyékolók és ivókút illetve a folyamatos vízvívási lehetőség biztosított. A szabadban történő egészséges mozgáshoz, játékhöz megfelelő hely és idő áll rendelkezésre minden nap a gyermekek számára.

Az energiatakarékosság szem előtt tartása érvényesül a villany-, a vízhasználat és a fűtés terén. Az épületen belül energiatakarékos izzók vannak a folyosókon, termekben a világítás megfelel az egészségügyi előírásoknak. A fűtési rendszer környezetbarát. WC öblítők, hideg-meleg kevert csapvíz rendelkezésre áll.

A levegő illatosítására gyógynövények használjuk. (nem használunk hajtógázos légillatosítókat).

A szelektív hulladékgyűjtés biztosított az óvoda egész épületében (pl. papír, műanyag stb.), kivéve a veszélyes hulladékokat (pl. elem, olajos palack stb.).

A „hulladék nem szemét” elv hasznosítása az újrafelhasználás érdekében (ajándékkészítés, játékkészítés stb.) megvalósul.

Az óvoda működése során rontott (használt) papírok külön tárolóba kerülnek, a papír beszerzésekor az újra papír vásárlására törekszünk.

10. AZ EGÉSZSÉGNEVELÉS ELVEI

Óvodánkban a mindennapos működésében kiemelt figyelmet fordítunk a gyermekek, egészséghez, biztonságához való jogai alapján a teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatokra, amelyek különösen:

- 1) az egészséges táplálkozásra,
- 2) a mindennapos testnevelésre, testmozgásra,
- 3) a testi és lelki egészség fejlesztésére
- 4) a bántalmazás és a bármilyen erőszak megelőzésére,
- 5) a baleset-megelőzésre és elsősegélynyújtásra,
- 6) a személyi higiéniére terjed ki.

Célunk a gyermekek testi és lelki egészségének erősítése, komfortérzésének megteremtése.

Az egészségmegőrzésre és a betegségek megelőzésre nagy gondot fordítunk a szülők, a családok aktív bevonásával szervezett programok keretében is. (pl. családi egészségnap, felvilágosító előadás stb). Az életmód kialakulásában meghatározó a család szerepe. Valljuk, hogy az egészséges életmódot az óvodáskorú gyermek a környezetétől sajátítja el, tapasztalatok, tevékenységek gyakorlása, ismeretszerzés során.

Óvodánkban a helyes szokásrendszer kialakításával, erősítésével és az alkalmazott

közösségünk modellszerepével, viselkedésével pozitív hatást kívánjuk gyakorolni a gyermekekre.

Feladataink:

- A gyermekek önmaguk és környezetük tisztasága és esztétikumára iránti igényük fejlesztése
- Higiénikus szokások, szabályok megerősítése, kialakítása, az egész nap folyamán történik, ahol az önállóságra való ösztönzés és a pozitív megerősítés módszerét alkalmazzuk.
- Tisztálkodás, WC-használat, kézmosás, törülközés, fésülködés, fogápolás helyes, rendszeres végzésére nevelés az egészség megóvása érdekében történik, az intimitás tiszteletben tartásával és a nemi identitás figyelembevételével.
- Megteremtjük, hogy olyan nyitott és rugalmas rendszerben fejlődhessen a gyermek, mely igazodik egyéni szükségleteihez, életkori és egyéni sajátosságaihoz, kompetenciájához, fejlődési üteméhez.
- A tevékenységekhez nyugodt, sürgetésmentes légkört teremtünk (csoportszobákban udvaron és más helyiségekben) ügyelve a hőmérsékletre, a szellőztetésre, fényviszonyokra, páratartalomra, zajtartalomra.
- Az étkezési kultúra alakítása- és erősítésekor a gyermekközösség mintaadó erejére is építünk.
- A korszerű táplálkozásra a közétkeztetésben is törekszünk, ami kiegészül a rendszeres zöldség és gyümölcsnapokon való, nyers formában történő zöldség és gyümölcsfogyasztással is.
- A tisztított víz fogyasztására egész nap folyamán lehetőséget teremtünk, ösztönözzük a gyermekeket az elegendő mennyiségű vízfogyasztásra.
- A pihenés feltételeinek megteremtése az egyéni és közösségi érdekek összehangolásával történik, figyelembe véve a gyermekek életkorából fejlettségéből adódó különbségeket.
- Délutáni pihenést segíti a rövid mese- vagy a halk zene vagy altatódal, énekhallgatás.
- A zavartalan pihenés érdekében biztosítjuk a megfelelő méretű ágyakat, takarókat, és az „otthont jelentő”, és balesetveszélyt nem rejtő „játékalvókák” használatát.
- A szabad levegőn való tartózkodás fontos eleme a napirendünknek.
- A túlzott UV-sugárzásra, a légszennyezettség veszélyeire figyelve tartózkodunk a szabadlevegőn.
- Fontosnak tekintjük, hogy a gyermek cipője megfelelő minőségű, állagú és biztonságos legyen.
- A mindennapi mozgásnál a mezítláb való mozgást alkalmazzuk, amennyiben a terem vagy a terep erre lehetőséget biztosít.
- A mindennapos spontán és szervezett mozgás kiemelt szerepet kap a nevelési rendszerünkben.
- Rendszeres orvosi ellátás szervezése, szűrővizsgálatok
- Pozitív viszonyulások kiépítése az orvossal, a gyógyító eljárással kapcsolatban
- Prevenció és korrekció szükségességének felmérése.
- Óvodánkban folyó lelki egészségfejlesztés célja, hogy elősegítse az óvodásgyermekek kiegyensúlyozott pszichés fejlődését, támogassa a környezethez történő alkalmazkodást, felkészítsen és megoldási stratégiákat kínáljon a környezetből érkező ártalmas hatásokkal szemben, így csökkentve a káros következményeket, továbbá pozitív hatást gyakoroljon a személyiséget érő változásokra.

11. BALESETMEGELŐZÉS

Az óvodavezető feladatai:

- A nevelőmunkához szükséges és biztonságos feltételek megteremtése.
- Személyi feltételek: a szükséges személyi ellátottság mindenkor biztosítása.
- Tárgyi feltételek: épület, épülettartozékok, berendezési tárgyak, eszközök, felszerelések, biztonsági előírásoknak megfelelő biztosítása, meglétük és állapotuk folyamatos ellenőrzése.
- A spontán és tervezett ellenőrzések során kiemelt figyelmet fordít a „Biztonságos óvoda” szabályzatában rögzített elvárások megtartására.
- Intézkedések kezdeményezése a veszélyforrások megszüntetése érdekében.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A tevékenységek biztonságos megszervezéséhez szükséges feltételek biztosítása: balesetmentes eszközök, megfelelő hely és idő.
- A feltételek meglétének folyamatos ellenőrzése.
- Intézkedések kezdeményezése a baleseti források megszüntetése érdekében.
- A tevékenységekkel kapcsolatos szokás – szabályok megtervezése.
- A feladatok és együttműködési formák megbeszélése a technikai személyzettel.
- Szokás – szabályok elsajátíttatása.
- Balesetvédelmi oktatás megtartása és dokumentálása.
- A gyermekek tevékenységeinek folyamatos megfigyelése, ellenőrzése, értékelése.
- Az értékelésből adódó további feladatok meghatározása.

A dajkák feladatai:

- A környezet higiéniájének biztosítása.
- Az óvoda környezetének, tárgyi eszközeinek állag ellenőrzése.
- Veszélyforrások megszüntetése, szükség esetén jelzése.
- Eszközök előkészítésében való részvétel.
- Egyes tevékenységekkel kapcsolatos szokások, szabályok elsajátításához segítségnyújtás, ellenőrzés óvónői irányítással.
- Felkínált gyermeki tevékenységekhez aktív jelenlétével segítségnyújtás óvónői igény szerint.

12. A GYERMEK KOMPETENCIÁINAK ELLENŐRZÉSE

Az egyéni fejlődést tartalmazó dokumentum szempontjai alapján

- **Önállóság fejlődése** - önkiszolgáló munka (öltözés, étkezés, testápolás)
- **Érzelmi nevelés** - kapcsolatteremtő képesség
- beilleszkedés, önállóság, bátorság, magabiztosság, szabályok betartása együttműködés a tevékenységekben kitartás, fegyelmezettség, baráti kapcsolatok – a gyermekek egyéni fejlődési jellemzésében kerül dokumentálásra évente két alkalommal.
- **Kommunikációs képesség**
- beszédhallás, beszédértés, szóbeli reprodukció, beszédelfogás, tiszta beszéd

- hangok ejtése, szókincs
- értelmes, folyamatos, összefüggő beszéd
- **Kognitív képesség**
 - vizuális észlelés, alaklátás és formaállandóság (alak, forma, méret, szín, rész-egész viszony)
 - téri tájékozódás (oldalosság, irányok, viszonyok)
 - keresztcsatornák fejlődése, dolgok eredete
 - észlelt összefüggések vizuális megfogalmazása
 - feladatmegoldó képesség
 - gondolkodási műveletek (következtetés, konkretizálás, általánosítás, összehasonlítás (különbség-azonosság))
 - verbális, vizuális memória és a figyelem tartóssága, terjedelme
- **Motoros képesség**
 - nagy mozgások (tempója, ritmusa, iránya)
 - finommotorika
 - szem-kéz, szem-láb koordináció
 - kezesség
 - testséma fejlődése (testrészek ismerete, elülső és hátulsó rész,

A gyermekek megfigyelésének szempontjai alapján vezetett egyéni fejlődési dokumentum ellenőrzése, vezetése folyamatosan történik, és az elért fejlettségi szintet dátummal regisztráljuk. A gyermekek fejlődési eredményeiről írásos értékelést ad az óvodapedagógus a sikerkritériumok figyelembevételével évente két alkalommal.

13. INTÉZMÉNYI, PEDAGÓGUS, ÓVODAVEZETŐ ÉRTÉKELÉS

- Átfogó intézményi önértékelés: 5 éves ciklusban 7 terület szerint.
- Óvodavezető önértékelése - a vezető 2. és 4. évben 5 területe szerint.
- Pedagógusértékelés – ötévenként 8 kompetencia mentén

14. ZÁRÓ GONDOLAT

A gyermeki személyiség tevékenység által fejlődik, amely tevékenységet a pedagógusnak kell megszerveznie a gyermekek alapos ismerete alapján, az egyéni bánásmódra építve, és gondot fordítva a képességek fejlesztésére. Óvodánk nevelési célja akkor valósul meg, ha a gyermekek képességeit megismerjük, fejlesztjük, odafigyelve arra, hogy önmagukhoz képest önállóan fejlődjenek.

A Montessori pedagógia olyan csodálatos nevelési lehetőségeket rejt magában, melyek megvalósításával nagyszerű emberpalántákat nevelhetünk.

Nevelési programunk célja a Montessori pedagógia tükrében a mai modern felfogás szerint végső soron az, hogy magabiztos, öntudatos, intellektuálisan fejlett, környezetét óvó és szerető boldog kozmopolitákat neveljünk.

„ Arra taníts, hogy önálló lehessenek, hogy büszke legyenek magamra! Hogy elgondolkozzam rajta, hogy képessé váljak rá, hogy eldönthessem, hogy véghezvigyem. Én magam! Mert ez az út vezet el a gyermeki lét végső céljához, a boldog felnőtséghez.” Montessori Mária

15. ÉRVÉNYESSÉGI NYILATKOZAT

A Pedagógiai Program **érvényességi** ideje: határozatlan ideig.

A Pedagógiai Program 2018. szeptember 01-től lép **hatályba**.

A Pedagógiai Program **felülvizsgálatát** 2022. augusztus 31-ig kell elvégeznie a nevelőtestületnek.

A Pedagógiai Program **módosításának** lehetséges indokai:

1. Az óvodába járó gyermekek szocio-kulturális környezete nagymértékben megváltozik.
2. A program bevételeknek eredményvizsgálatai szükségessé teszik a program módosítását.
3. A mindenkori törvényi előírások megváltozása.

Előírás a **programmódosítás kezdeményezésére**:

- A nevelőtestület 50 %+1 fő írásbeli előterjesztést tesz az óvoda vezetőségének
- A nevelőtestület határozatba foglalja a programban végrehajtott módosításokat.

Az óvoda Pedagógiai Programja **nyilvános**, a rövidített változata honlapunkon olvasható, a szülők a szülői értekezleteken **tájékoztatást** kapnak róla, illetve az óvodavezetőtől kikérhető.

A Pedagógiai Programot készítette: Szabó Heléna

Fót, 2018. augusztus 30.

LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

Az Angolpalánta Montessori Óvoda nevelőtestülete N-1/2018.08.30. határozatával az Angolpalánta Montessori Óvoda Pedagógiai Programját *elfogadta*.

Az Angolpalánta Montessori Óvoda Pedagógiai Programját az intézmény vezetője *jóváhagyta*.

Szabó Heléna
óvodavezető

Az Angolpalánta Montessori Óvoda SZ-1/2018.08.30 határozata szerint a szülők *megismerték és véleményezték* az Angolpalánta Montessori Óvoda Pedagógiai Programját

Fót, 2018. augusztus 30.

Jakab Zsuzsanna
szülői képviselő

Az Angolpalánta Nonprofit Kft. ügyvezető igazgatója az F1/2018.08.31 sz. határozatával a Pedagógiai Programban foglaltakkal egyetértett és azt jóváhagyta.

Fót, 2018. augusztus 31.

ANGOLPALÁNTA
Nonprofit Kft.
1044 Budapest, Juliánus barát utca 32.
Telephely: 2151 Fót, Kalász utca 5.
Adószám: 25185173-1-41

Jakab Judit
Angolpalánta Nonprofit Kft.
ügyvezető